

Oskar Baum

Soud lásky Osudná láska

**Studijní a vědecká knihovna
Plzeňského kraje**

Znění tohoto textu vychází z děl *Soud lásky* a *Osudná láska* tak, jak byly vydány nakladatelstvím Sfinx Janda v roce 1931. Pro potřeby vydání [Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje](#) byl text redakčně zpracován.

Text děl *Soud lásky* a *Osudná láska*, publikovaný [Studijní a vědeckou knihovnou Plzeňského kraje](#), není vázán autorskými právy.

Překlad díla (Jaroslav Grmela) je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno Autorským zákonem č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je [Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje](#), podléhá licenci [CC BY-NC-SA 4.0](#).

OBSAH

Soud lásky

I	6
II	11
III	13
IV	17
V	24
VI	27
VII	33
VIII	38
IX	42
X	44
XI	47
XII	49
XIII	54
XIV	60
XV	67
XVI	72
XVII	79
XVIII	82
XIX	91
XX	97
XXI	101
XXII	105
XXIII	107

XXIV.	110
XXV	116
XXVI.	119
XXVII	125
XXVIII.	130
XXIX.	132
XXX	135
XXXI.	139
XXXII	142
XXXIII.	146
XXXIV	153
XXXV	155
XXXVI.	158
XXXVII	161
XXXVIII	168

Osudná láska

I	174
II	179
III	185
IV	189
V.	193
VI	195

Oskar Baum

Soud lásky
Román

Přeložil: Jan Grmela

I

Ani obrazotvornost nemůže vykouzlit obraz muže tak vlídného a korektního, jakým byl štíhlý, mladý zjev vysokého důstojníka, bezstarostné vznešenosti, který dne 11. března roku 1914 ve 3 hodiny odpoledne stál a čekal na rohu ulice Wipplingerovy a Schotteringu.

Nebylo na něm znát ani napětí ani starosti.

Nevešel, jak zamýšlel, do některých domovních dveří. Se svého místa mohl lépe pozorovati východ z redakční budovy listu — Die Zeit. —

Nevrátí-li se posluha, kterého poslal dovnitř s objednacím lístkem na insert opět tak dlouho, znamená to, že dopis opět nepřišel. Plukovník Kepprin měl již tolik zkušeností!

Druhého března poslal pokračování mobilisačních instrukcí svého armádního sboru do Amsterdamu, ševci Vanhaaveovi v Mireistratu. Měl tedy peníze petrohradský generální štáb poslat nejpozději do 7. nebo 8. Za těch sedm měsíců, po které se toto dopisování vyvíjelo s vojenskou přesností, neudála se nikdy takováto nepravidelnost.

Nebylo tedy jiného vysvětlení, než že dopisy byly zachyceny, a že tento významný úlovek byl jemu, šéfu protišpionáže, představenými zamlčen.

Neznamenalo by to však nic jiného, než že by se podezření obrátilo proti Kepprinovi a že by mohl každým okamžikem očekávat své zatčení. Snad dopřejí mu ještě nějakého času k obvyklé práci, proto, aby se důkladně informovali, zatím co by ho obklopili neproniknutelnou sítí pozorovatelů, kteří by zachytili každý jeho pohyb, krok i každé slovo.

Pohlédl ulicí dolů. Posluha stále ještě nevycházel ze dveří.

Plukovník Kepprin znal velmi přesně prostředky a cesty úřadů v takových případech, aby věděl, jak by bylo směšné pomýšletí na útěk.

Došlo to tedy již tak daleko? Dostane se mu nyní odměny za zlý čin? Kepprin očekával výčitky svědomí. I když se již tak opozdily, dostavují se, jak se tvrdí, když se věc špatně daří.

Slunce s předčasnou silou ozařovalo dlažbu, ještě vlhkou deštěm. Vůně z neviditelných zahrad a sadů prochvívala lidmi a koňmi v hlučícím zmatku ulic.

Kepprin nebyl ještě syt života, — ne, dovedl by v životě leccos — vlastně nezačal ještě vůbec žít!

Snad přece by se mu naskytla možnost útěku. Obracel se nedbale na strany a dozadu, aby pozoroval chodce, kteří neměli naspěch, nebo příliš dlouho si prohlíželi výklady.

Posluha vyšel ze dveří listu „Zeit“. — Kepprin jen náhodou ještě pohlédl posledně tím směrem.

S daleko větším napětím než posluha pozoroval lidi, kteří vedle něho a za ním opouštěli budovu; obchodního příručího s balíkem pod paží, sluhu s koženou brašnou a studenta se psem...

Posluha se rozhlédl. V ruce měl dopis.

Kepprin mu hned nepokynul. Pokynul šoférovi, kterého nechal čekat s vozem na Schotteringu.

Posluha přicházel směšně pomalu. Plukovník ho odměnil a vsedl do vozu. — Kavárna „Pod arkádami“, pravil namátkou. Chtěl za jízdy změnit cíl, přemohl se však, a když vystupoval, ukázal se jeho neklid bezpodstatným: nesledovalo ho žádné auto.

Nedá se však již ničím postrašiti. Podle lidského předpokladu bylo opravdu nemožné, aby byl odhalen. Kola stroje, která roztočil, zapadala do sebe příliš důvtipně a pracovala s přesností, která vylučovala jakýkoli nezdár. Švec v Amsterdamu byl přesvědčen, že zprostředkuje milostné dopisování mezi šlechtickou slečnou a ruským studentem. Sám Vontiev, ruský ministr války, jemuž za pobytu v Karlových Varech odevzdala vznešená Češka jméno nového tajného agenta, netušil,

kdo se skrývá za jménem Milan Luka, právě tak jako i ona dáma, která věřila, že tímto tajemstvím kryje velký národní čin. A nikdo by to také netušil!

Kepprin ne nadarmo znal ze své úřední praxe, všechny kličky, jimiž se pronásleduje pašování zpráv. Mezi inseráty, „Nabídnutí sňatku“ a „Milostné dopisy“ jistě nikdo nehledal dorozumění s cizí mocností a jistě také ne peněžní zásilky pod šifrovanými odpověďmi lidí, potřebných lásky.

Bylo v jeho moci přerušit tyto styky, kdy se mu zlíbí.

Již v automobilu rozřezal dopisy. Obsahovaly 24.000 K, částku, kterou žádal. Nejspíše bylo to stále ještě příliš málo za neocenitelné zprávy, které dodával. Pánové na druhé straně se snad posmívali jeho skromnosti.

Nechtěl! Nezáleželo mu na penězích. Nesměly býti jen překážkou bezstarostného života. Nechtěl si pokazit život z tak směšně hloupých důvodů, jako je nedostatek peněz. Od rána do večera počítat s tužkou v ruce, co smí jíst k snídani a co večeret, kdy si smí koupit nové boty, nebo kdy může poslat dámě květiny...

Jeho měsíční plat byl tentokráte vyčerpán již osmého. Nebyl by mohl přijmouti zítra nový fotografický aparát a zaplatit příspěvek do tenisového klubu. Nyní však si mohl koupiti rozkošný rokokový salonek, který nedávno viděl, i stříbrný čajový service a là Louis XIV. Nemohl již ani vidět staré krámy v svém bytě, a když nyní přijde k němu Susi — — — Bude to jeho příští návštěva? — —

Nejnápadnějším na Kepprinovi bylo jeho mládí. Bylo mu 34 let. Byl jistě nejmladším plukovníkem generálního štábu rakouské monarchie a snad všech generálních štábů v Evropě.

Záře neobyčejnosti, jež ho obklopovala, obdiv a respekt platily při nejmenším jeho nadání a zásluhám, jichž mu také nemohlo chyběti.

Obdiv platil hlavně záhadě neobyčejných styků, které mu umožnily takovou kariéru!

Nevešel do domu, před nímž vystoupil. Odměnil šoféra a odeslal vůz. Pohlédl na hodiny. Nyní by bylo nejlépe, aby hned teď šel k výsosti a referoval jí. Měl sice ještě půl hodiny kdy, ale Výsost u něho naléhala tak na přesnost.

Kráčel po Schotteringu, odtud to bylo k paláci asi 10 minut.

Arcivévoda Max Salvator byl třetí syn arcivévody Viléma Bedřicha, mladšího bratra následníka trůnu.

Od té doby, kdy se zastřelil korunní princ Rudolf a kdy arcivévoda, následník trůnu, vážně ochuravěl a jeho potomci pozbyli morgantickým sňatkem práva na následnictví trůnu, a za nástupce byl určen mladý, nic netušící Karel, se zdálo, že nejsou různými náhodami vyloučeny i další možnosti a Max Salvator ačkoliv mezi ním a předurčeným dědicem trůnu byli ještě dva nápadníci, měl fixní ideu, že by mohlo dojít i na něho.

Nebyla to césarská hrdost, nebyla to bezmezná ctižádostivost, které mu vnukaly tyto myšlenky. Byl to spíše strach žáka, který se obával, že by mohl býti náhle nepřipraven vyvolán.

Arcivévoda, ačkoliv o mnoho let mladší, navštěvoval kdysi s Keppinem vojenskou akademii v Hranicích na Moravě. Bylo mezi nimi volné přátelství, které poznenáhlu mizelo řídkou korespondencí z dalekých garnisonů a teprve před rokem obživlo v nové formě, náhodným setkáním.

Arcivévoda Max Salvator měl ohromné mínění o duševních schopnostech bývalého primusa, Kepprina. Věděl, že nejdůležitějším talentem panujících jest, aby přitahovali k sobě nadání a využívali ho pro sebe. Pravidelná služební přítomnost, Kepprinova ve Vídni, a to dvakrát týdně, skýtala příležitost, dáti se při nenápadných soukromých návštěvách poučiti od bystrozrakého, vždy přesně informovaného muže, o významu současných politických událostí, o pokrocích a zařízeních v armádě, jež si vyžadovaly reformy.

Výsost přijala ho tentokráte obzvláště rozčílena. Nesměl nic vidět. Byla by se stala nedůvěřivou a bála by se, že chce na ní vyzvídati.

Kepprin chtěl vypátrati, co za tímto rozčilením vězí.

— Ani v kradmých okamžicích oddechu doma nesmí býti člověk člověkem a ukázati svou pravou tvář! — zuřil arcivévoda. —

Při své poslední inspekční cestě v severočeské garnisoně poznal dámu. Zítra se měl s ní poprvé tajně setkati ve Vídni. — Jest to rozkošná bytost — pravil arcivévoda. (Pro ženy, které se mu líbily, měl jen dvojí označení. Byl-li to naivní typ, nazýval se: rozkošná bytost; byl-li to typ sentimentální: ženská duše.)

Nevěděl o ní nic bližšího, nemohl ani určitě říci, zda to byla dívka nebo paní. Nechtěl vědět, jak se skutečně jmenovala. Nazýval ji Milada. V jejích tazích, ačkoliv byla Němka, byl zřejmý slovanský charakter.

Kdosi mu nasadil do hlavy, že jest to Češka nebo dokonce Srbka, která k němu hledá cestu s tajným politickým úmyslem.

Porada ve věcech lásky nepřislušela jindy Kepprinovi. Byla to věc knížete Salma. Ten neměl však smyslu pro politiku. Vysmíval se podobným obavám. Staral se hlavně o zábavné věci.

Kepprin se střežil dáti mu určitou radu a vzíti tak na sebe odpovědnost za dobrodružství. Nabídl se však, že bude dámu tajně střežiti svými spolehlivými lidmi.

— Ne —, ne, to by bylo sprosté, — pravil arcivévoda, — jest to jen směšná obava; jest jistě úplně nevinná.

— Císařská Výsost musí uznat, že se tedy dámě střežením nic nestane, — pravil plukovník.

— Nemožné! — Arcivévoda nechtěl o tom vůbec slyšet. Vyžádal si na plukovníkovi čestné slovo. Chtěl se spolehnout na svou vlastní znalost lidí.

Plukovník odešel, zřejmě mu byly označeny hranice důvěry jeho příznivce.

II

V tichém koutku kavárny „Pod arkádami“ psal plukovník Kepprin na stolečku vedle šálku bílé kávy, již zapomněl vypít, nekonečně dlouhý dopis.

Každý, kdo šel kolem, prohlížel si uctivě soustředěný, vážný a jemný obličej, zatím co plnicí péro v jeho prstech po papíře jen sklouzalo!

Na klíně měl brašnu na spisy, napěchovanou prací, kterou si vezl do Prahy, aby ji tam mimo svou denní velkou dávku vyřídil, a aby se s ní a se svými návrhy na zlepšení vrátil opět ve čtvrtek do Vídně. Jeho přátelé se báli jeho píle. Proč vynikal nad ně? Nebyl si již jist svou kariérou? Nikdo by byl nepokládal za možné, že by se mohl tak pilně zaměstnávat mimo služební záležitosti.

Dopis, který psal, zněl: „Aglajo, zatím co Ti toto píši, chvěji se štěstím a strachem i nadějí ze setkání s Tebou za několik hodin. Až budeš dopis číst, jsme již dávno opět od sebe odděleni. Jest úplně nesmyslné, že Ti píši. Kdoví, co příští hodiny znamenají pro naše styky a co se na nich změní. A jak tyto řádky budou potom snad působiti hloupě, falešně a nedobře. Co mám však dělat jiného, když zde musím čekat? A neodešlu-li dopis, nastane zítra den, kdy ode mne žádného neobdržíš. První den po týdnech, kdy na sebe vzpomínáme. Jak nebezpečnou přestávku učiní tento den v naší rozmluvě! Jak nebezpečná to jest ta mezera v čarovném řetězu, který má magicky poutati všechny Tvé myšlenky!“ —

Ustal ve psaní. Nepodařilo se mu za těchto týdnů ještě zjistit, zda paní Susi byla pisatelkou dopisu. Zdálo se mu, že to jinak není možné. Byl o tom hluboce přesvědčen. Neměl však důkazu. Nebyla-li to ona,

chtěl vzbuditi v Aglaji zvědavost na druhou, s níž se scházel. Snad konečně potom uvidí, jak jest nebezpečné skrývati se tak svěhlově za anonymitu.

Psal dále: „— a i když se při našich rozhovorech tváříš tak, jako bys vůbec nerozuměla mým narážkám na naše dopisy, vím přece, že to musíš býti Ty! Můžeš to býti jen Ty! Měkká linie Tvých úst má okrouhlost a půvab Tvých vět. V měňavé modři Tvých očí svítí Tvá ironie; Tvůj vtip a v každém pohybu Tvé mladistvé pružné postavy poznávám graciesnost Tvých naznačujících, hravých slovních hříček...“ —

Nepřekročoval svůj úmysl? Nebyla-li to Aglaja, musí ji zraniti toto zamilované popisování jiné ženy.

Na to však nyní nemyslil. A zatím co ji popisoval, zřel zřetelně a stále zřetelněji před sebou ženu, kterou za několik hodin bude svírat v svém náručí. Působilo jako zakázaná rozkoš, že si ji může vytvořiti vlastním líčením úplně živou a tělesnou. A může si ji ztělesniti, kdykoli bude chtít.

Kepprin pohlédl na hodinky. Čtyři hodiny dvacet. Mohl odjeti oficielně do Prahy teprve nočním vlakem. Mezitím měl ještě konference. Večeři si umluvil s generálem-auditorem z Tadeckých u Maisella & Schadena.

Dostal nápad. Telefonicky vše odřekl. Nechtěl čekati na vlakové spojení. Vzal si ihned vůz a odjel. Bude, ještě než nastane noc, dávno před ní v malé šumavské hospodě, kde ho očekávala teprve po půlnoci.

III

Jak bylo krásné, když vůz uháněl nadechnutou rakouskou krajinou a prchaly nazad perské koberce luk, lesů, polí a vinogradů, v prvních počátcích snivého jara. V této době odjížděla z Prahy. Bylo tomu skutečně dva měsíce, po které ji znal? Vzpomínal si zcela přesně na okamžik, kdy na důstojnickém plese, nesmírně unuděn, stál ve skupině pánů, a spatřil ji, v jejímž obličejí uzřel právě takovou nudu, přesto že byla obklopena kruhem ctižádostivých mladých lidí. Zachytil její pohled; volky nevolky musil vstoupiti do tohoto kruhu, mezi flirtující lidičky, mezi něž nepatřil ani svou hodností. Nemohl to odepřítí jejímu prosebnému, bezmocnému pohledu, v němž osvobozeně a šťastně zasvitlo. Přerušil rozhovor, jako by jí byl již dávno znal, uklonil se s vážným úsměvem a poprosil o tango, které právě začínalo. Tančila lehce a pružně, tak jako by teprve podle přirozeného taktu jejích pohybů vznikla hudba. Její oči vděčně a šťastně vpíjely jeho zalíbení a hořely zvědavostí, přejíce si věděti, kdo jest, co zažil — a to vše přesně. A aby jí to vyprávěl, začala hovořiti o sobě.

Byla ženou továrníka z Výprtu, kde se nekonečně nudila; ale neřekla mu to. Hovořila o svých dětech, dvou skvělých malých chlapcích, a o svém čtyřletém manželství, o práci doma i v zahradě; vše to však znělo z těchto pikantních, malých úst nepravděpodobně, z nich se daly čekati jen neřestné řeči; zdálo se, že její smělý obličej subrety jest obeznámen se vši rafinovaností a zkažeností světa. Ono zbožné domácí bylo jen koketním vynálezem ženy, která se vyzná v účinku rozporů.

Byli v hovoru stále přerušováni; přicházeli pro ni noví a noví tanečníci. Proto, když tanec skončil, odebrali se do malé lóže. Žvatlala o svém mládí v rozkošné vile, ve vídeňské vilové čtvrti. Její matka, malá, jemná dcera dvorního rady, která po celý život studovala klavír a italštinu a po celý den svědomitě cvičila a učila se, měla málo času na vychování malé Susi. Susi měla v své osobě méně z přirozenosti své matky, více pak z dobrodružnosti a životní touhy otce, kterého také nikdy, jako to činil celý svět, neodsuzovala. Když hrozilo jeho továrně na kola vyrovnání, nezoufal, ani nehledal malé agentury, nýbrž vymačkal z věřitelů jejich poslední peníze a zmizel.

Susi se nechtěla s matkou vrátit do přísné domácnosti dvorního rady a připravovala se k operetě. Při jízdě do Jablonce, místa jejího prvního angažmá, poznala svého prvního muže. Zaplatil penále za porušení smlouvy; nesměla ani jednou vystoupit, již tehdy byl velmi žárlivý! Dnes večer měla od něho poněkud pokoj, poněvadž hrál ve vedlejší místnosti karty s bývalými kamarády a představenými z dob své jednoroční služby. Rok, ztrávený u hulánů, čítal k svým nejhrdějším vzpomínkám!

Chvillemi přicházel do sálu, aby se podíval, co dělá, a proto musela i nyní opět dolů a chvíli tančit.

Pozdě po půlnoci stáli opět na balustrádě ve stínu sloupů. Většina starších důstojníků již odešla. Vzduch byl zde ještě teplejší než dole, ale hudba sem nezněla tak hlasitě.

Bavili se o dvojicích v sále, které nezachovávaly již tak přísně ztrnulý ceremoniel jako na začátku plesu.

Byla rozčilena a v jejím hlase chvěla se něžnost, v očích jí jiskřilo a její náhodná dotknutí měla do sebe cosi nebezpečného a obluzujícího.

Přicházel, hřmotně po dřevěných schodech, její muž, pan Rade z Výprt.

Kepprin s ním hovořil již vícekrát za večera. Klopýtl o poslední schody. Byl rozčilen, pokrmý, šampaňským nebo žárlivostí? Dlouho

hledal Susi v sále. Uklonil se jí ironicky a mlčky se obrátil ke schodům, jako by se rozumělo samo sebou, že nyní musí již odejít.

Plukovníkovi se nedostalo na rozloučenou ani slova, ani pohledu!

Druhého dne obdržel plukovník Kepprin malý, plachý dopis:

— Jste-li skutečně taký, jaký jste se zdál onoho večera, pak nesmím být zbabělá a nesmím mlčet. Při našem vychování není možno žádati, abychom v okamžicích, na nichž nám záleží, vyslovily skutečně to, co si myslíme. A až se opět uvidíme — a jest to tak jisté? — nebudu moci říci to, co bych měla. Smím se proto Vám přiblížiti jako neznámá, abych mohla nepokrytě vše říci a slyšeti? I když si od toho nic neslibujete, odpovězte!

Aglaja —“

— Plukovník tančil onoho večera s různými ženami a dívkami, ale bez jakékoliv niterné účasti, takže si nemohl vzpomenouti na žádný obličej, slovo ani na významný okamžik. Jedna však, o níž myslil, že by to mohla býti, nehodila se svou bytostí a zjevem k plaché nejistotě dopisu.

A kdykoli se setkal s paní Susi, nikdy si nemohl zjednati jasno, zda tyto dopisy jsou od ní.

Její úžas, s kterým vzhledla, když náhle, uprostřed hovoru, zmínil se s nevinnou přirozeností o vyjádření v jejích dopisech, byl zcela přirozený.

Když při dobročinném představení odevzdával opožděný dar příznivce, podepsala právě tak přirozeně potvrzení, ačkoliv to mohla přenechat jiné dámě z výboru. A nebylo to stejnoměrné něžné písmo Aglajino.

Další dopis nepokrytě se vyjadřoval o tomto večeru, věnovaném péči o mládež, zlobil se na příliš vysokou částku, která byla

věnována, a zdůrazňoval přednost jedné dámy, což obé se stalo zbytečně nápadným.

Byla Aglaja snad skutečně ona neznámá, jež ho mohla tím nerušeji pozorovat, a aby ho mohla vidět a pozorovat, lákala ho k atrakcím dopisy, v nichž se jen letmo zmiňovala, že bude přítomna? Dopisy čím dále tím více zaujímaly jeho mysl. Očekával je denně s větším napětím. V divadle, v koncertní síni, na ulici, studoval výraz všech ženských obličejů a jejich chování k sobě.

Paní Susi viděl často. Štěstí mu přálo. Byla za tohoto masopustu téměř více v Praze než ve Výprtech. Její muž koupil auto; činilo jí to nezávislou na železnici.

Někdy zavolala plukovníka telefonicky na sborovém velitelství: zda přijde večer na ples průmyslníků, k Hubermannovi, Markétě, Wiesenthalovi?

Přišel-li, chovala se často cize a chladně a nemohl se dopátrati, zda nějakou neopatrností neupadl u ní v nemilost, nebo zda tu snad nebyl někdo jiný, o něhož se zajímala více.

Podobné věci vždy však jen předstírala. Jeho city nebyly jí nikdy dosti ohnivé a nebyla si jimi nikdy jista. Chtěla je vždycky prohloubiti žárlivostí.

Potom se náhle stala opět obětí svých citů a v zákoutí okna, skrytá za záclonou, dva kroky od svého muže, který líčil obchodnímu příteli vyhlídky jarního prodeje, šeptala mu nejbláznivější slova a oběma rukama strhla jeho hlavu k sobě a líbala ho do kulata otevřenými rty.

A nebylo to právě tak šílené, když ve společnosti, hlasitě se bavící nedaleko všeobecné zábavy, při sklence likéru i cigaretách, umlouvali si schůzku v osamělém horském hotelu napůl cestě z Prahy do Vídně, a to na noc s pondělí na úterek.

Zнала hotel z letního výletu. Bude mít pokoj čís. 3.

Ráno pojedou pak dále do Vídně a on do Prahy, jako by byli zmeškali noční vlak.

IV

Auto letělo, vlhký jarní večer se snášel mlhami nad malými pahorky rakouské krajiny.

Plukovník Kepprin se těšil na její překvapený obličej, který se bude zprvu zdát veselý a výsměšný, aby skryla dojetí a štěstí. Jak zapůsobí na ni to, že mohl býti ještě tak hloupý a horečnatý a mladý a že odvrhl vše, jen aby mohl býti dříve u ní!

Jistě povečeří ve velkém, prázdném sále u jediného prostřeného stolu sami, jako při malé zastávce na svatební cestě.

Když dorazil na místo, byla úplná tma. Šofér krajinu vůbec neznal. Dvakrát se zajel, a tak bylo již deset hodin, když dorazil na místo. Dům byl již ponořen v nejhlubší spánek. Jen v prvním poschodí bylo osvětlené okno. Psi divě štěkali. Dlouho trvalo než přišli otevřít. Hostinský rozčilen dvojnásobným zázrakem dvou hostí za jeden večer, jen těžko se dal přemluvit, aby nerozdělal v kuchyni oheň a nepřipravil večeři, která by byla úměrná pověsti jeho hostince.

Konečně! Konečně, byl dům opět zaplněn spolehlivým tichem a temnotou a Kepprin se mohl neslyšně dostat dřevěnou chodbou k pokoji č. 3, jehož polohu si dříve, ještě za světla, zjistil.

Zastavil se na prahu podivně dojat, když v jasném světle uzřel na loži milenku pevně spící, jejíž ruka zahalena jiskřícím světlym hedvábím spočívala na pokrývce. Ve hlavách postele visela, připevněna špendlíky, velká listina, na níž byla napsáno: — Prosím, nebuditi —

Posadil se opatrně do noh lůžka.

Na pokrývce leželo, vyklouznuvší jí z prstu, malinké album v safíánové vazbě se zlatým zámečkem, pocházející asi z dob její babičky.

Listoval v něm. Byly v něm visitkové fotografie obou jejích chlapců, které snad sama fotografovala. Byli zde zachyceni od peřinky a pečlivě datovány.

Zatím, co na něho čekala, zabývala se těmito obrazy.

Pohlédl jí do spícího obličeje. Byl v něm dětský tah, který se neobjevoval za bdělého stavu v kolotu dne. Víčka měla lehce zardělá. Plakala? Jak si to měl vykládat?

Plukovník poznal vždy jen ženy, po nichž toužil, ženy, které byly lákavé a dosažitelné. Neznal druhé, nudné, jež se respektují. Bylo by možné, že žena byla strhující v odvaze svých smyslů, a při tom měla v sobě cosi ze svaté?

Nikdy nepoznal ani matku ani sestru. Nedovedl si představit pokoru k ženám. Touhu po čistotě ve stycích, po ryzosti ženského srdce pokládal u jiných za přetvářku nebo za duševní vadu. Rodinný cit pokládal za poslední zbytek primitivní životní formy.

Neodvažoval se na svém místě ani pohnout ze strachu, aby ji nezbudil. Rozhlédl se pokojem. Vedle lože na židli a na podlaze povalovaly se v divokém nepořádku její šaty. S jakým rozčilením a spěchem se odstrojovala! Jistě to bylo její první dobrodružství, její první rozlet! Kdo by to byl očekával při smělosti jejího návrhu? Vydávala se jen za smělou a zkušenou, poněvadž cítila, že se mu to líbilo. Ale v posledním okamžiku, když se věc stávala vážnou, když odpočívala v nočním klidu cizího pokoje a čekala na něho, zmocnila se jí přece lítost a strach.

Náhle mu položila ruku na jeho, visící s postele, a Susi jak se mu zdálo, pravila tiše a vesele: — Pane plukovníku! —

Chtěl se nad ni sklonit, ale zdůrazněný tlak její ruky prosil: Ještě ne!

Byl jste vždy ve škole tak poslušný, jako teď — pravila —. Musím doznat, že jsem se velmi obávala, že dnes nebudete! — Prosím, ne! —

Vroucně mu hladila ruku. Jen ať ještě chvíli posedí tiše. Pohlédla na něho; vůbec nespala. Přemýšlela o tom, co by měla učinit, aby se mu

zdála jinou než všechny ženy, které již miloval, a aby byla jinou, než očekával. Ó, jak jsou muži hloupí! Jak jí věřil a jak to na něho zapůsobilo! Uhodila opět na pravou strunu; vyčtla s obličje každého muže jeho nejnítěrnější přání.

Objala plukovníka měkkýma pažema zezadu a stáhla ho k sobě.

Netvař se tak —. Položila si jeho hlavu na rámě a svou tvář položila mu na vlasy, takže ji nemohl vidět.

— Teprve od tebe jsem se dověděla, co je to láska, — pravila — a raději bych zemřela, než bych opět žila bez lásky. Není krásné a není to nejnádhernější věc na světě, jsme-li si tak blízcí a cítíme, že se milujeme a že si můžeme o všem vyprávět? Musíme míti vše? Není mnohem krásnější býti pokojně a čistě šťastnou a moci zítra pohlédnouti svému muži klidně do očí a plným právem čeliti žárlivosti opovržením?

Kepprin cítil ve vlasech pohyby jejích rtů a její dech ovíval mu čelo. Její paže, pevně položené kolem jeho krku, byly neúprosným poutem vroucnosti a strachu.

Byl by se rád osvobodil, aby mohl vidět, zda tato slova jsou skutečně míněna vážně a v jakém poměru jsou k jejímu výsměšnému drzoučkému obličjeji subrety. Nehodlal ji však polekati ani nejmenším použitím násilí.

— Vše to jest podvod — pravil, — míním totiž, že podvádíš sama sebe; nemyslíš, že láska, něžnost, zkrátka naše štěstí nejsou o sobě dostatečným důvodem žárlivosti. Jest vůbec nějaký rozdíl v tom, vytyčíme-li bezděčně kdesi hranice něžnosti? —

Potrásla prudce hlavou: — Oh ne, přináším oběť a od nejmilejšího člověka na světě oběť žádám! To není vůbec nic? Ovšem, měla jsem se tě úplně zřící, ale není možné žádati nemožnosti! Musím mysliti na tebe, hovořiti s tebou, musím po tobě toužiti a cítit, že mne miluješ. Oh, jaké myšlenky, když jsem zde ležela, letěly mi hlavou! Jest jedna velmi jednoduchá a přirozená cesta: opustit muže a děti a zůstat úplně u tebe! —

Kepprin se polekal. Něco takového skutečně od ní nečekal. Vždy se vzdaloval takovéhoho tragického typu. —

— Ale opustit děti — to jest nemožné, naprosto nemožné! To jest něco, co nemůžeš pochopit, — pravila.

Oddechl si s ulehčením, ale když hovořila dále, zmocňovala se ho lítost, jako stud nad tímto střízlivým pozorováním.

Pokládala za samozřejmé, že si bude přátí navždy podržeti ji pro sebe. Chtěla ho za to odškodnit tím, že mu toho nemohla dopřátí.

— Kéž by se vyskytlo něco, co bych mohla pro tebe učinit s nebezpečností svého života, — šeptala vroucně.

Konečně se osvobodil a pohlédl jí do obličeje. Měla v očích slzy. Učinila vše, aby zapomněl na její sobeckost. Vrhla se na něho, líbala mu ruce, paže, krk i ústa; vůbec ho již nepustila.

Nastal okamžik, kdy se jí měl zmocnit a prolomit hráz poslední plachosti. Neučinil to. Pocítil ještě nikdy nepocítěnou touhu podříditi svou vůli jejímu nelogickému pocitu a nadřaditi božství dobroty, ohleduplnosti a přátelství, požitku. Byla to zvláštní noc!

Byla mu tak vděčná! Vynalézala nejpošetilejší něžnosti.

V okamžicích tiché vroucnosti, které vystřídaly bouři, stala se žádost vyposlouchati vše ze života druhého a vše upřímně vyprávěti, zvláštním důkazem lásky.

A v těchto hovorech stalo se zřejmým, že tušila kolem něho cosi z temné viny a nezákonnosti. A přímostí lásky uhodla, že ona nezákonnost byla silnější a jedině správná. Myslila ovšem více na vinu k vůli ženě, a to na americký souboj nebo něco podobného.

— Musili jsme se poznati podle nějakého tajného znamení, — pravila, — patříme oba k těm lidem, kteří nechápou, proč lidé pokládají za vážný a důležitý jednou vymyšlený pořádek a z toho mála, které jim poskytuje život, neobětují příliš mnoho pro čest, svědomí a ostatní počestné zvyklosti. —

Ráno, mezi krákáním slepic a zpěvem ptáků ze zahrady zahoukala na silnici temně automobilová houkačka.

Susi se probudila a vyskočila z lože: — Můj muž! —

— Plukovník chtěl vyskočit z okna, strhla ho nazpět.

— Ne oknem, jsi šílený? To by bylo katastrofální! — zvolala.

— Jak jest to však možné? — pravil plukovník.

Susi se smála: — Ach, to je velmi jednoduché, — pravila. Vklouzla do šatů: — odjela jsem napřed odpoledním vlakem a muž měl přijeti za mnou. Měl ještě v Praze nějakou práci a já jsem mu odhalila svou romantickou přichylnost tomuto selskému hostinci. Jinak to nešlo!

— Jest to velmi důvěryhodné — pravil Kepprin ironicky.

— Byl bys věděl něco lepšího? —

— Myslil jsem, že jedeš do Vídně sama! —

— Já také! Ale v posledním okamžiku ho napadlo, že by mohl jíti se mnou! —

Nebyla v jejím chování patrna netrpělivost? Ve spěchu oblékání? Nevrhla na něho ani jeden něžný pohled!

— Rychle, rychle! zvolala užasle, když ještě stále nehybně spočíval na polštářích, — co kdyby si nyní přišel nahoru pro mne můj muž?

Plukovník se obdivoval svěžímu obličejí, jiskření lehce stínovaných, ale tím rozkošnějších očí.

— Bylo by ti vůbec nezáleželo na tom, kdybych byla nepřišla, — začala náhle — nemáš v žilách vůbec krev, jest třeba jen poněkud předstírat ti cudnost, aby byl člověk zajímavějším, a všechna bouře tvé vášnivosti zmizí.

— Vždy tak na tebe působí jitřní světlo? — tázal se zdánlivě nedbale plukovník.

Stál před ní, přehodiv si přes sebe plášť. Její výsměšný obličej stal se pod jeho pohledem poněkud nejistým: — vím, co si nyní myslíš, — pravila, lituješ namáhavé cesty, která se nevyplatila! —

Obličejem a tělem projelo jí vzdorné zachvění.

Zadupala a odvrátila se: — Nemohu si pomoci, jsem taková, jaká jsem! —

— Nebyla to vůbec komedie, — pravil plukovník, — ani teď ani v noci. Myslím, že tě znám lépe než ty sebe sama. O mně si však nesmíš myslet, že budu někdy litovat této noci! —

— Ne? — skočila k němu se zajiskřením štěstí v očích a zmocnila se jeho rtů.

Venku rachotilo auto.

— Ted' však jdi — zvolala úzkostlivě, a když již byl u dveří, zašep-tala ještě jednou: — Miláčku, slyšíš, oknem ne! —

V jeho pokoji bylo ledové chladno. Okna byla otevřena celou noc. Pokojem vál vlhký horský vzduch. Nedotčená postel musila býti po-někud pomačkána a zválena.

Kepprin cítil ještě na svých ústech vděčný polibek. I její výsměch a hořkost, kterých hned nepochopil, byly láska a starost, aby se ne-mohl cítit ani při vzpomínce zklamán.

Nyní slyšel dole pod oknem její hlas; nasedala do vozu —

Musil ji spatřit ještě jednou. Její muž přece právě v tom okamžiku nepohlédne vzhůru.

Vstoupil za záclonu. Jak? Auto bylo prázdné! Jen u volantu seděl šofér. Byla to jen taxi, a ne její vlastní auto. Její muž čekal jistě na ná-draží a poslal pro Susi nájemné auto.

Kepprin se vyklonil z okna a volal na ni, že ji chce provázeti ještě kousek cesty.

Na obličejí se jí objevila úzkost; odmítla. Auto odjelo. Ještě na něho žertem hrozila, poněvadž proti jejímu zakazu přistoupil k oknu. Proč se mu to zdálo vše podezřelé? Co vzbuzovalo jeho nedůvěru? — Kepprin spěchal dolů a zavolal svůj vůz. Hostinec byl dosti daleko od nádraží. Bylo docela lehké dohonit taxametru. Když míjel vůz, nasedla již ve voze sama, nebyl to její muž, kdo seděl vedle ní, nýbrž mladý důstojník, který velmi živě s ní hovořil.

Plukovník Kepprin se smál, až to znělo přes silnici. Proto tedy ta opatrnost! Objednala si sem svého nového milence, když se této noci rozloučila s milencem bývalým. Ano, bylo to rozloučení; jen si toho nevšímat!

Ale co na tom záleželo? Ať odjede, s kým chce! Více o děvku, kterou škrtne ze svých vzpomínek!

Ale přece této noci pocítil cosi, co nechtěl opět ztratit, cosi co nemělo nic společného se zábavou, kterou hledal u žen. Byl to jednoduchý pocit jako k příteli, proudící důvěra otevřeného srdce, zapomnění všeho malého, sobeckého přání a všech pudů...

Byl si jist, že objímá Aglaju. Nyní věděl, že to nebyla Aglaja. Vyňal poslední Aglajin dopis i poslední dva, které nosil u sebe, a četl. Nyní nechtěl ustáti, dokud ji nenalezne. U ní dojde štěstí... Přesto přese vše byl Susi povděčen za poučení, že existuje takové štěstí.

V

Přes tyto nadějeplné myšlenky neopustil Kepprina na cestě domů pocit, který se ho zmocňoval vždy, když se uvolnily jeho vztahy k lidem a ženám. Byl to pocit záhadné prázdnoty, kterou pociťoval kolem sebe vnitř prostorného žaláře; uzavřený, tklivý chlad, opuštěnost, již jako dítě pociťoval každoročně při zádušní mši v úmrtní den své matky. Tehdy, když tušil, že to nebyla vůbec jeho matka, za niž se měl modlit, nýbrž cizí žena, na níž mu nezáleželo, a že snad jeho matka ve skutečnosti ani nezemřela a žije kdesi ve světě, aniž by se dověděl kde.

Neproniknutelný soumrak kolem zjevu mrtvé matky, odmítavá přísnost otce, když se odvažoval dotknout této otázky tichými nárazkami, naplňovala jeho mládí těžkým ovzduším, které pociťoval při každém vdechnutí. Neměl zlého a strašného mládí, bylo pouze pusté a prázdné a nesmírně nudné.

Vždy bylo ticho v malém, nábytkem přeplněném bytě učitele matematiky na vojenské reálce v Novém Vídeňském městě, majora Karla Matyáše Kepprina. Otec studoval v svém pokoji. V kuchyni hospodařila slečna Höcherová. Mezi těmito místnostmi byl úzký obytný pokoj, kde stála i Ferdinandova postýlka. Zde si měl hrát a učit se, ale tiše a vždy sám. Otec nepociťoval tak hluk. Žádala si však pro sebe klidu věčně rozčilená slečna Höcherová. Otec si nepřál jeho styku s přáteli ze strachu před nakažlivými chorobami.

Když ho otec jednou na jeho vroucí prosby vzal o Dušičkách s sebou do Vídně, aby navštívili matčin hrob, a na okamžik ho opustil, aby si pohovořil se zahradníkem o zlámaných květinách, odhrnul malý Ferdinand se zvláštní plachostí květiny, zakrývající téměř náhrobní

nápis, a četl: *Frant. Kepprinová, narozená dne 6. VIII. 1850, zemřela dne 19. IV. 1878.* Vypočítal si, jak byla matka stará. Jak bylo vše podivuhodné! 1878? To nebylo možné! Narodil se přece dne 4. VIII. 1879. Matka byla již rok mrtva, když se narodil! To mu musí otec vysvětlit!

Uplynulo však několik dní, kdy se chlapec marně namáhal nadhoditi tuto otázku. A když konečně s posledním napětím vůle se o tom zmínil ke konci tiché večere, nedostalo se mu opět odpovědi. Otec na něho pronikavě pohlédl, o poznání ještě více zbledl a opět pravil: — Pohovoříme si o tom, až budeš starší. — Když však zpozoroval, že to bylo přece příliš málo, pravil: Měl jsem k tomu své dobré důvody, abych tě vychoval v tomto omylu. Bylo to pro tvé dobro. A dnes ti jen řeknu, že není třeba, aby ses styděl za svou skutečnou matku a svého skutečného otce.

— Svého skutečného otce? Tato slova byla jako úder na Ferdinandovu hlavu. Nyní pochopil, oč šlo.

Teprve když se Ferdinand vrátil z vojenské akademie jako důstojník, nebylo možno oháněti se utěšujícími důvody. Byl to slavnostní rozhovor, ale ani poručík Ferdinand Maria Kepprin se nedověděl pravdy. Major vyložil Ferdinandovi, že jsou věci, které přesahují míru zvyklostí a že pro ně nemáme měřítko, a tak se musíme bezmocně smířiti s nimi bez úsudku.

Byla to jistě trestuhodná bezmyšlenkovitost, když dítěti očkoval úctou k cizí mrtvé místo lásky k matce, aniž předvídal, jak lehce vyjde tato zbožná lež najevo. Kdyby byl však poučil dítě o adoptivním poměru, byl by mu musil říci pravdu o jeho skutečných rodičích, a to nemohl. Starý muž váhal, než mohl stísněně hovořiti dále. Úpěnlivě prosil Ferdinanda, aby nežádal odhalení pravdy. Vzpamatoval se však a doznal, že rodičům Ferdinandovým dal slovo, že mu nikdy neprozradí jeho skutečný původ.

Jednali jste se mnou nečestně! — rozkřikl se Ferdinand, řekl to s vypočítaným účinkem každého tónu a každého slova.

Poraněný muž se zhroutil, nedal se však strhnout, aby řekl více, než chtěl.

Když Ferdinand mlčky vstal a opustil pokoj, bylo to rozloučení navždy. Již nikdy se v životě nesetkali!

Pokus, který Ferdinand hned potom učinil v několika směrech, aby se něco dověděl o svém původu, nebyl marný. Odejel do Pětikostelí, kde byl bratr paní Frant. Kepprinové, ženy majorovy, okresním soudcem, a ohlásil své dědické nároky. Nedávno zemřela příbuzná paní Frant. Kepprinové a zanechala dosti značné jmění. Okresní soudce byl zprvu poněkud ironický, a pak byl hrubý. Dověděl se, že jeho matka byla dáma od divadla se slovansky znějícím jménem, jeho otcem byl vysoký pán ode dvora. — Snad z nejvyšší rodiny — pravil okresní soudce a hluboko se uklonil. Bylo viděti, že sám neví více, neboť bylo zřejmo, že by byl jinak nemlčel.

A ani později nemohl se Kepprin dovědět nic přesnějšího.

VI

Plukovník Ferdinand Maria Kepprin, sedící v své koketní pracovně na červeně vypoštěřované židli, byl by býval v tomto okamžiku, kdy vyňal z obálky malou kartičku paní Dorothei, poutavým předmětem studie malířovy. Pohlížel na písmo jako jiný hledí na fotografii. Náleželo k povinnostem jeho povolání ve vyzvědačském odboru ministerstva války, aby se vyznal v písmu. Ale pohled zpod velmi dlouhých řas neměl tentokráte v sobě nic z pohledu jeho povolání. Sklonil se nad lístkem. Hodil se výborně ke zjevu pisatelky tím, že nebylo cítiti nejslabší voňavky. Na to byla příliš přirozená.

Z parfumované krabice vyňal dopisní papír, v jehož rohu skvěly se jeho iniciály tak moderní a s pěticipou korunkou, že, když se přihlédlo blíže, činily naprosto neobčanský dojem.

— Dík za vaše laskavé pozvání... — začal. Usmíval se, když psal adresu: J. M. Gütermann.

Nemohl si a nechtěl si představit toho muže, ať vypadal jakkoli. Musil býti nejpřirozenější poměr mezi jeho zjevem a zjevem této ženy. Její knížecí postava, jako vytesaná z mramoru, tato podivuhodná směs vznešenosti a svěží přirozenosti, kobaltově modré oči v jasném klidném obličejí s téměř trpkými ústy, která jistě, skutečně nelíbala ještě ani svého muže. A k tomu poněkud málo srozumitelné a zmírněné selské nářečí, které znal od mužstva a důstojníků smíšené vždy jen s hrubostí a nevědomostí a které zde, ve spolku se zjemnělým vzděláním a melodickou výřečností a v souzvuku s celou bytostí dokonalé dámy, znělo rozkošně a nepravděpodobně.

Její srdce bylo ještě nedotčené. Rozuměl těmto věcem. Přišla z Chebska, ze statku, z idyly vzdálené světa, a svá dívčí léta prožila pod dohledem zatrpklých guvernantelek, nebo v klášteře, a nyní Praha byla pro ni kolbištěm velkého světa.

Jak překvapeně vzhlédla, když jí byl představen! Jak nepokrytě projevila dětinskou radost a zvědavost při zvuku jeho jména! — Jest přece dobré, když se o člověku mluví!

Uhodla zajisté, že to nebyla náhoda, když v tak krátké době již po třetí měl vedle ní sedadlo v divadle. Nebylo to žádné čarodějnictví, když člověku záleželo na tom, aby se dopátral serie jejího předplacení a čísla jejího sedadla. Telefon na psacím stole zadrnčel... Kepprin se chopil sluchátka: Ano? Excellence —

Ale jeho ironicky usmívající se obličej ztrnul a zbledl při prvních slovech, která uslyšel. Jen u spánku se mu chvěly dvě malé, rudé skvrny. Váhal s odpovědí, ale musil míti jasno.

— Oč jde, Excellence? — Odvážil se rozhodně.

— Ah tak. — Jeho obličej pozbyl ihned napětí; oddechl si zhluboka.

Nějaký hloupý mladický výstřelek. Podřízený důstojník potřeboval příliš mnoho peněz nebo dokonce zfalšoval směnku. Co bylo Kepprinovi do toho? —

— Zajisté, Excellence, neslychané! Třetí případ ve dvou letech! Co si o nás ve Vídni pomyslí!? Za okamžik jsem u vaší Excellence! —

Nic se nestalo, život patřil opět jemu. Navrhne sborovému veliteli plán organisovaného pozorování společenských styků a majetkových poměrů mladých důstojníků.

— Plukovníku, jsi chlapík, — měl mu opět říci velitel, — kdyby se člověk mohl alespoň na jednoho z ostatních tak spolehnouti —

— Podle rozkazu, pane plukovníku! —

Kepprin vzhlédl. Nevěděl vůbec, že již zazvonil.

Jeho sluha Jarka, stál zde v pozoru. Přiblížil se tiše po koberci.

— Ano auto, — pravil plukovník, — a to zde vhod' dole do schránky. (Tykání sluhovi navykl si v poslední polské posádce.)

Jarka se zastavil u dveří. — Našel pan plukovník ten lístek? — a již zmizel.

Sluhova diskrétnost byla téměř trapná. To, co se stalo za plukovníkovy nepřítomnosti, bylo napsáno, a tím to bylo vymazáno z Jarkovy paměti. Byl v civilu komorníkem v šlechtickém domě. Totéž povolání měla celá řada jeho předků. Byl téměř čistokrevný komorník.

Kepprin vytáhl lístek zpod stříbrného těžítka se skříženými meči. Byl v poledne telefonicky volán. Zástupce cizozemské firmy se dotazoval, kdy by směl panu plukovníkovi předvést zajímavé novinky pro vojsko. Očekával zprávu od 5ti do 6ti hod. v „Modré Hvězdě“, pokoj čís. 14.

Co měl Kepprin co činit s vojenskými dodávkami? Nebo byla to Susi, objevující se v nově vymyšlené formě? Ne, ne! Plukovník pozorně studoval znění lístku. Nebylo označeno ani zástupcovo jméno ani název firmy. Zavolání bylo vědomě poněkud záhadné. Snad významnější věc, udavačství, nebo špiclovství, které se přibližovalo opatrně a myslilo na jeho služební vlastnost jako ředitele protišpionáže.

Půjde tam. —

Musí však ještě připravit na poštu příští zásilku pro ševce Vanaha-avena v Amsterdamu. Nebylo možno ji déle oddalovati.

Vešel do ložnice a sňal se stěny lékárníčku, přeplněnou umělým vyřezáváním.

Ozdoba, odsunuta na stranu znaleckou rukou, otevřela zámeček zásuvky ve stěně.

Plukovník vyňal odtud dva koncepty psané strojem, opis o mnoha listech, opis tajného rozkazu pro osmý armádní sbor, nová opatření pro případ mobilisace a opis tajných předloh úvěrů na pevnosti, které budou co nejdříve žádány na branném výboru.

V předsíni zazněl zvonek.

Kepprin vsunul do kapsy svazeček papíru, tenkého jako vlas, a posílil skříňku opět na její místo.

Jarka zaklepal na dveře.

— Dále! — zvolal plukovník, ačkoliv věděl, že dveře jsou zavřeny.

Vyňal ze skříňky jiné boty, své si vyzul a otevřel: — Převlékám se, — pravil neochotně, — co se děje? —

— Poslušně hlásím, nějaký pán si přeje mluvit s panem plukovníkem, — pravil Jarka tiše, — mám ho odmítnout? — Odevzdal visitku.

Plukovník četl: Ing. Dragomír Simonov. —

— Civil? — tázal se užasle.

— Ano, pane plukovníku. —

— Uveď ho do pokoje. —

Plukovník Kepprin nepoznal hned při vstupu mladého Bulhara.

Ten vyskočil se židle a pravil s tvrdou výslovností: — Jedu do Ruska, kde mám vyhledati vhodné místo pro zřízení továrny na zemědělské stroje. —

Plukovník se rozesmál a s napřaženými rukama šel mu vstříc; — Nazdar, Stödlmeyere! — Po obličejích se mu mihl poněkud příšerný, nehlučný úsměv.

Byl to nadporučík Kamil Stödlmeyer, který měl odejít s tajným posláním do volyňského pevnostního pásma.

— Ještě nikdy jsem neviděl, aby důstojník tak dobře vypadal v nevojenském šatě, — pravil Kepprin s obdivem.

Mladý muž byl velmi hrd na toto uznání. Pravil: — Nejtěžší pro mne bylo, abych si odvykl neviditelnému límci. — Sáhl si bezděčně na krk: — Musel jsem se přímo cvičit v tom, abych držel bradu dole. —

A poloselský a přihlouplý balkánský průmyslník zapomněl při tom na jihoslovanský přízvuk.

— Stödlmeyere, jest hezké, že ses ještě jednou ukázal, než odjedeš. Velmi mě to těší. Odjíždíš tedy již zítra ráno? —

Plukovník si pomyslel, že by měl mladého muže vyzvat, aby se na chvíli posadil; vzpomněl si na své likéry a bedničku s havany — pohlédl však na hodiny. Bylo již příliš pozdě. Muž čekal o páté v hotelu.

Nadporučík Stödlmeyer nepřišel ovšem jen se rozloučit.

Těžce a skromně přednášel svou prosbu. Nedovolil by si tím pana plukovníka obtěžovat, ale nikdo jiný nesmí znáti jeho adresu. Smí-li býti tak náročný, prosil by, aby mu časem byla podána zpráva „poste restante“ o jeho nevěstě, a aby i ona dostala zprávy od něho. Vráti se snad za několik týdnů snad také teprve za půl roku — a snad to může také dopadnout špatně.

— Ale, ale, — pravil plukovník, kdo pak bude hned věšet hlavu? Proč jsi tedy vůbec přijímal úkol, když se ti nyní zdá tak těžký? —

Důstojník připomenul plukovníkovi, že nesmí úkol odmítnout, vzhledem tomu, že jest zvláště kvalifikován k jeho provedení. Svě mládí ztrávil jako syn vyslaneckého úředníka částečně v Sofii a částečně v Petrohradě, znal jako téměř nikdo druhý jazyky i mravy obou zemí.

— Mimo to, — dodal, zajíkaje se, — jeho nevěsta nemá kauci předepsané výše. Touto cestou však skýtá se možnost mimořádného povýšení, které zmenší kauci, a snad si také může něco uspořít z cestovného.

Nadporučík Stödlmeyer se zarděl, protože počítal tak maloměšťácky a že jeho mysl nezaujímal plně zájmy armády a ctižádost.

Plukovník znal přesně tyto důvody a uvažoval o nich dříve než sám Stödlmeyer. Věděl velmi dobře, jak a k čemu si vybíral své lidi. Nebyl nadarmo oblíben ve Vídni.

— Chceš-li se bezpodmínečně vzdát úkolu, dá se to ještě nyní zaříditi —, pravil.

— Ne, ne, — zvolal důstojník prudce a v očích se mu objevily slzy, které si vynutila dobrota jeho příznivce v rozčilující chvíli rozloučení, před nebezpečným podnikem.

Rozloučil se rychle, aby neprozradil nic ze svého nevojenského dojetí.

Plukovník ho objal. Zavolal ho ještě jednou nazpět a dal si nadiktovat adresu jeho nevěsty: paní Eva Kistlová.

Plukovník užasle vzhlédl.

— Jest to úplně mladá, sotva dvacetiletá, rozvedená paní; její muž byl padouch —, dodal tiše a vzrušeně Stödlmeyer.

VII

Kepprin potkal před hotelem — Modrá Hvězda — i v hale hotelu skupinu důstojníků. Přicházeli ze sezení výboru. Letošní důstojnický ples měl být obzvláště skvělý.

Z Brandýsa přijede arcivévoda Karel František Josef s pány svého jezdeckého pluku.

Kepprin chvíli hovořil s vysoka s několika důstojníky, kteří sotva mladší, měli daleko menší hodnost. Mohl vyčkat, až by se rozešli, ale bavilo ho, aby před jejich zvědavými a závistivými pohledy vyšel po schodech a hledal pokoj č. 14.

Pokoj byl až na konci chodby, kam až jejich pohledy nedosahovaly. Byl dobře vyvolen: poslední v poschodí.

Když vešel, vyskočil od stolu, pokrytého množstvím listin, jako by byl hluboce zabrán do práce, hubený člověk.

Muž asi čtyřicetiletý, neb o něco málo starší, oblečený s přehnanou, ale lacinou elegancí, s prošedivělými vlasy a příliš pohyblivým obličejem.

Téměř se zlomil uctivostí: — Dovedu ocenit čest, že přichází sám pan plukovník! — pravil.

Přisunul plukovníkovi rozčileně lenošku. — Jmenuji se Peroutka, rytmistr mimo službu, Peroutka. Pan plukovník se již nebude na mne pamatovat. Před dvanácti nebo třinácti lety — — pan plukovník byl tehdy ještě mladým poručíkem, byli jsme spolu v onom mizerném místě tam nahoře — nazývali jsme je ze vzteku — Pepíkov — v pevnosti Josefově. Bylo tam téměř více vojska než civilního obyvatelstva. Snadno se tam zrodily klepy. Byl jsem dlužen několik korun vrchnímu

v kavárně, svému sluhovi a několika jiným lidem. A pro tuto hloupost mě vyndali. Ano, byl jsem příliš řízný k svým pánům kamarádům a při válečné hře vždy nad nimi atd. Nu a přesto, že se mně stala taková křivda, nemohu se zbavit příslušnosti a věrnosti armádě. A tak přicházím k panu plukovníkovi s věcí, kterou by jiný nechal snad běžet. Ale čest armády, nebezpečí hrozí vlasti... —

Plukovník ho přerušil: „Chtěl jste se mnou hovořit v záležitosti vojenských dodávek? —

— Musím prosit za prominutí, byl to malý úskok. Nemohl jsem říci do telefonu, oč jde ve skutečnosti. Nevěděl jsem, kdo byl u aparátu. Jest to choulostivá věc, kterou není možno roztrubovat do celého světa.

Peroutka konečně se posadil na okraj křesla naproti plukovníkovi, ale tak, jako by musil každým okamžikem vyskočit. Nemohl ovládnout rozpačitý neklid svých dlouhých a hubených údů.

— Snad by bylo chytřejší, kdybych mlčel. Mohl bych se snadno dostat do nepříjemností, ale nemám klidu. Jsem dobrý Rakušan. Nemohl bych spát, kdybych si nechal takovou věc pro sebe. —

Houbovitý obličej nevzbuzoval nyní při masce skromnosti žádnou důvěru.

Muž pohlédl na stěnu pokoje. Hosté ve vedlejším pokoji tropili hluk. Přisunul se blíže a pravil tiše: — Jen náhodou dověděl jsem se o neslýchaném špionážním případu. —

Plukovník naslouchal pozorně, ale přece bez uleknutí.

Nikdo v armádě nic netuší. Každý další den může způsobit nesmírné neštěstí, zvláště když onen muž požívá nejvyšší důvěry.

— Buďte opatrný, abyste si nespálil jazyk. V takové věci nesmí se přicházet s domněnkami a narážkami, — pravil plukovník vážně. — Co jste se dozvěděl? Vyprávějte vše přesně, ale rozmyslete si, co říkáte! —

— Pane plukovníku, co vím, jest naprosto spolehlivé! Mám důkazy! —

— Znáte jméno? —

— Neznám! —

— Co tedy víte? Prosím, žádné fráze, jen skutečnosti! —

— Nová mobilisační nařízení osmého sboru jsou v rukou cizí mocnosti. —

— Osmého sboru? — vyjel plukovník. — To by znamenalo, že musíme toho muže hledat u nás v Praze. —

— V Praze, — potvrdil Peroutka, potřásaje smutně hlavou.

— Odkud máte tuto zprávu? Kdo vám o tom řekl? —

Peroutka začal s dlouhým okolkováním a vyprávěním, které znělo velmi nepravděpodobně. Na obchodní cestě, jako zástupce kijevské dřevařské firmy byl ve Vídni, kde se setkal s úředníkem ruského vyslanectví. Známi obou svedli je k flámu a za veselé noci, po požití velkého množství alkoholu, začal úředník žvanit a prozradil věci, které musily velmi polekat dobrého vlastence. Peroutka, po dlouhých výčitkách svědomí se rozhodl, přednést tuto věc panu plukovníkovi, který jako šéf generálního štábu osmého sboru má tyto věci v svém uschování, nebo v každém případě zná důstojníky, kteří mají přístup k těmto dokumentům. —

— Řekněte tedy, co jste se dověděl — pravil plukovník přísně.

Muž se zprvu vyhnul každému přesnějšímu údaji.

— Mám... mám... značná vydání — pravil váhavě, — a než jsem se dověděl bližší. S počátku byly to jen částečné narážky, je udati nemělo žádnou cenu. Musel jsem se častěji setkati s oním mužem. Pil jen vína drahých značek a snesl strašné množství. —

— Jsou-li vaše udání opravdivá, dostanete vysokou odměnu, — pravil plukovník.

Peroutka učinil odmítavý posunek: — Žádnou odměnu, — pravil. — Konám jen svou občanskou povinnost. Jde mi jen o vydání, výlučně jen o vydání! Jsem chudý muž, jinak bych i tuto maličkost obětoval na oltář vlasti. —

Plukovník pohlédl na hodinky a řekl Peroutkovi určitou číslici a byl ochoten vyplatit mu i zálohu.

Nevěděl Peroutka více, nebo nechtěl více říci?

— Myslím, že celá věc je výplodem vaší fantazie, — pravil plukovník a vstal. — Řekněte mně jméno ruského úředníka. —

— Legační rada Grisenko, — pravil Peroutka ihned.

— A jméno špionovo? —

— To nevěděl ani sám Grisenko. Řekl mi však jeho pseudonym. Nesměl jsem si jej však zapsati a tak jsem jej zapomněl. Vypátrám jej však, na to se může pan plukovník spolehnout! Musíme tento případ objasniti. Dokáží panu plukovníkovi, že mé srdce přesto, že se mně stala křivda, bije pro císaře! —

Peroutka přistoupil těsně k plukovníkovi a zašeptal:

— Mám zcela určité podezření, ale nemám ještě pevných důkazů. Mladý důstojník, který rozhazuje nápadně peníze, pohybuje se v pochybné společnosti. Půjdu po této stopě, a jakmile se dovím něco určitějšího, ohlásím se panu plukovníkovi. —

— A jméno mladého důstojníka mně také nemůžete říci? — tázal se plukovník.

— Dovolí-li, pan plukovník, řekl bych je ještě nerad; v tom jsem pověřivý. Dokud nevím nic určitého... —

— Milý pane, chováte se poněkud podezřele, — pravil plukovník. — Rád vám věřím, že vaše vědomosti pocházejí z tak nevinného pramene; ale jest to velmi nepravděpodobné! Spíše jest nasnadě domněnka, že se vám dostalo podobných informací jen jako zvláštnímu důvěrníkovi ruské tajné služby. Nesmíte se s dalšími sděleními obracet na nikoho jiného než na mne, rozumíte? Jinak jste ztracen! Bylo by mně vykládáno velmi ve zlé, že vás dnes jen tak beze všeho nechám běžet. Důvěřuji vám však jako bývalému důstojníkovi c. a k. armády — pravil Kepprin.

Podal Peroutkovi letmo ruku: — Peníze vám budou zasílány pravidelně. A příště mě vyrozumíte opět stejným zavoláním. —

Rytmistr Peroutka doprovázel plukovníka až ke dveřím a do posledního okamžiku nepřestal mluvit. — Učiním vše možné, — pravil. Jen ať pan plukovník bdí nyní na velitelství sboru. Mobilisační plán mohl jen na několik hodin, snad jen na hodinu, zmizet ze sborového velitelství. —

Plukovník byl již venku.

Jaký ho naplnil klid! Sám se tomu divil. Překvapující sensace způsobila mu přímo potěšení, když se mu objevilo nebezpečí tak živě. Snad proto, poněvadž ten, kdo nebezpečí vyvolal, byl tak nejistý a bezvýznamný. Peroutka by neuvěřil ani milému Pánu Bohu, kdyby přišel na zemi a řekl mu, komu učinil své sdělení. A dal by se lehce ještě dál klamat v honbě za falešnou stopou. Ale jaký jest to neslýchaný pořádek v ruském generálním štábu, když důležité tajné zprávy jsou vydány tak nespolehlivým úředníkům?

Kdo byl Peroutka?

Kepprin jen matně si vzpomínal na případ: vozatajský důstojník z obskurní rodiny, syn domovníkův, nebo cosi podobného, který zvláštními okolnostmi byl v svém mládí přiveden k důstojnickému povolání a který za každou cenu chtěl ve všem udržeti krok se svými vznešenými kamarády a dlužil se u všech, i nejpodřízenějších lidí, takže důstojnický sbor ani při nejlepší vůli nemohl ho strpět v svém středu.

Když Kepprin sešel do haly hotelu, našel tam ještě několik důstojníků. Uplynulo opravdu sotva deset minut?

Setník Pazaurek, který kdysi absolvoval s Kepprinem vojenskou akademii a byl na to hrdý, dotazoval se v důvěrném škádlení po galantním pozadí této kritické návštěvy: — Saprlote, kdo to jen zde bydlí! Myslím, Tillingerová... —

Poněvadž však pozoroval, že přátelská poklona, kterou hodlal učiniti, nevyvolala příznivý dojem, zarazil se jeho požívačný úsměv na polovici cesty. Nemohl vyjádřiti ani srdečným stiskem ruky: — Nezlob se, — neboť plukovník ho minul dotknuv se lehce čapky.

VIII

Generál pěchoty, pan ze Skrpianskich, byl již netrpěliv, když vstoupil Kepprin. Jeho mohutná postava stála u prostranného pultu a bubnovala prsty levice na připravené tlusté mapě. Zlatý límec, zářící řada řádů na širokých prsou a široké generálské pruhy zdály se býti přímo vynalezeny pro tuto postavu a tento velký důstojný obličej.

Musil jít opět se svou ženou do opery, a to býval vždy ve špatné náladě.

Kepprin se vůbec neposadil.

Po krátkém služebním pozdravu prosil hned o jméno a spisy nového případu.

— Neobjeví-li se hned něco nejhoršího, — pravil generál, — jde-li jen o lehkomyšlnost a peníze, nepřál bych si opět nepříjemností. Přesadíme chlapíka jednoduše do východní pohraniční stanice. Tam ať mezi opilými Huculkami a špinavými židovskými kaftany přemýšlí, jak se má chovat v císařském kabátě.

Kepprin poznal na nervosním tlumeném hlase generálově, že ve vedlejším pokoji za přivřenými dveřmi oblékala si hraběnka již plášť a rukavičky.

Kepprin se dotazoval, co jest míněno slovem nejhorší a proč Excellence samotna jest obtěžována případem podřízeného důstojníka. — Patří to přece před čestnou radu pluku.

— Plukovníku, prosím vás, jen rychle — volala nyní z vedlejšího pokoje hraběnka netrpělivě. — Nerada bych dnes přišla pozdě. —

Generál učinil zoufalý posunek.

Kepprin se v odpověď rozpačitě a láskyplně usmál ke dveřím.

— O projednávání věci v čestné radě dovědělo by se mnoho lidí — pravil generál tak nedbale, jak jen mohl, — jest však nutné přísné a tajné vyšetřování.

Kepprin na něho užasle pohlédl.

— Věc se má totiž tak, — pravil generál, — Rusové chytili opět ze svého generálního štábu kohosi, kdo pracuje pro nás. — Generál ho-vořil nyní téměř neslyšitelně: — Člověk neví jak, ale tvrdí se, že ti tam naproti dostávají od někoho z pražské garnisony výtečné zprávy. —

„Rozpoutalo se dnes peklo?“ pomyslil si Kepprin a začal bleskurychle a přesně přemýšlet: byla snad i tato zpráva ze stejného pramene? Vykonal snad Peroutka nakonec návštěvu ještě i jinde a odhalil všude jinou stránku svých vědomostí? Není tedy snad tak hloupé a nevinné zvíře, jak vypadal?

— Na čem se, Excellence, podezření zakládá? — tázal se plukovník.

Generál pokrčil rameny.

— Právě! Vše, co se ukazuje z taktických důvodů, není skutečně dokázáno, — pravil Kepprin.

— Skutečnost jest, že ve všech třech případech za tato dvě léta byly činěny dluhy pro tutéž ženu, — pravil generál, — a že vždy věřitelem jest muž, který není znám jako lichvář. —

— I to se mě, Excellence, zdá téměř neuvěřitelné, — pravil Kepprin s nepodplatitelnou hrubostí oddaného důvěrníka, — Praha není takovým maloměstem, aby se naši lehkomyšlní, mladí důstojníci musili vždy pohybovat v stejných kruzích. Má-li marnotratná žena spadeno jen na důstojníky, můžeme přijít na nové chytráctví špionáže, ale takové mechanické opakování stejného typu bylo by příliš hloupým manévrem, abychom je směli připisovat našim kolegům naproti. —

Generál naslouchal s pozdviženým obočím napjatě, uklidňujícím důvodem, které Kepprin přednášel tichým, nevášnivým tónem, jenž spojoval nejvyšší meze věcnosti s mužně zadržovanou pokorou.

— Co, Excellence, uvádí podezření na tento nový případ? — tázal se.

— Nejprve došlo udání, že mladý důstojník vězí stále v peněžních nesnázích, že jeho dluhy se hromadí, a když po několikerych přátelských napomenutích svých představených, bylo mu pohroženo vážnými konsekvencemi, bylo vše náhle zapláceno a on jako na výsměch vystupoval jako neslýchaný marnotratník. —

— A co říká, odkud má peníze? — tázal se Kepprin.

— Příspěvek od příbuzných, — pravil generál.

Kepprin listoval v mapě, kterou mu generál podal, a pročítal kvalifikační tabulku poručíka Ericha Zinkeho a několik osobních poznámek jeho plukovníka. Bohatý švagr, který jako jediný přicházel v úvahu, že by mu mohl darovat peníze, byl velkoobchodník kožemi. J. M. Gütermann. — Ví se, Excellence, ještě něco nepříznivého o tom hochu? — tázal se Kepprin a vzhlédl.

— Jest také nedbalý ve službě; jest to hezký mladík, který myslí jen na svou zábavu. —

— Proč, Excellence, pochybuje jeho plukovník o údajích ohledně příspěvku? —

— Příspěvek v takovéto výši jest nepravděpodobný! —

— Ujmu se věci a hned zítra budu Excelenci referovat. —

— Smím již rušit? — tázala se hraběnka, vstrčila hlavu do dveří a s předstíranou úzkostlivostí pohlédla na generála. Nečekala však vůbec na odpověď a všuměla dovnitř: — Plukovníku, pojd'te s námi! Musíte prožít se mnou můj triumf. Víte, kdo zpívá dnes místo Slezáka Rhadamesa? —

A dlouze vyprávěla se svým polským — nie — a několika utroušenými drobtý francouzštiny o tenoristovi, jehož objevila. Slyšela od něho jen jednou několik tónů a byla přesvědčena o jeho budoucnosti.

— Až posud ho téměř nezaměstnávali, — pravila. — Odborníci ničemu nerozumějí! Zpíval až do dneška jen zajatce ve Fidelii a jednoho ze šlechticů v Rigolettu. —

— Co však bude, budeš-li se dnes blamovati? — tázal se generál, aby svou ironií vytvořil protiváhu k její exaltovanosti.

— Nebude mě blamovat, — vyjela si a obrátila se ke Kepprinovi: — Jest mi téměř tak, jako by to byl můj vlastní debut. Mám trému, Jsem snad více rozčilena než on, alespoň doufám. Plukovníku, stůjte tohoto večera při mně! A obrátila se s plačtivým obličejem ke generálovi — nemá ani kouska srdce —

Generál vytěžil ze situace vše pro sebe: — Plukovníku, půjdeš s námi? — tázal se. — Pak jděte děti napřed, mám zde ještě cosi vyřídit. Přijdu za vámi brzy. —

IX

Hraběnka se se svým objevem neblamovala a o několik dní později seděl Kepprin s ní opět v lóži na koncertu, při němž její protekcí účinkoval mladý pěvec. Jeho neočekávaný úspěch byl pro město malou sensací. Zdenko Rohle, občanským jménem Rohlíček, syn ovocnáře a zelináře Bohumila Rohlíčka, majitele stánku č. 4 ve Vinohradské tržnici, byl neobratný člověk, který v své nepoddajné postavě a hrubém obličejí, s věrnýma, chlapecky modrýma očima, měl cosi z lidové prásíly. Když byl bouřlivým potleskem stále vyvoláván před oponu, byla to jistě i jeho neobratnost a zřejmá radost, kterou si lidé přáli vidět. Bylo to dojemné. Hraběnka byla bez sebe. Házela na podium květiny — *Quel succès!* — šeptala a po tvářích se jí kutálely slzy a mísily se s pudrem a líčidlem.

Generálovi, který před chvílí teprve za nimi přišel, byla tato přehnanost velice trapná: — *Mon enfant* — pravil dotčen — kdo pak vám zemřel v rodině? — Vzal si Kepprina stranou; obdržel z Vídně expresní dopis se zlými zprávami: nejúspěšnějším kandidátem na místo ministra zemské obrany byl zbrojmistr Siebeck, od posledních manévřů jeho velký nepřítel. Skrpianski to sice nevyslovil, ale bylo to jasné. Uviděl opět své strašidlo: modrý arch.

Kepprin hovořil o své cestě do Vídně v nejbližších dnech a i o tom, že se stejně setká s doktorem z Tadeckých. Snad bude možné, že Tadecký ústy arcivévody Salvátora zmíní se na nejvyšších místech o zásluhách Skrpianskiho. Generál obrátil se k pažení lože, jako by byl neslyšel Kepprinova slova, znamenalo to, že proti tomu nic nemá. Bylo

to opravdu těžké přijímati protekci od podřízeného. Kepprin využil první příležitosti, aby se poroučel.

— Ženění jest přece nejsměšnější věc na světě — pomyslíl si. Hraběnka jest jistě o dvacet let mladší než generál a tímto stálým odstupem svých životních citů okolí nepozoruje, že také již stárne. Neví, že miluje tenora, a generálovi jest taková věc již tak vzdálená, že kdyby ho napadlo takové podezření, pokládal by se za šílence.

X

Bylo to jednoho příštího večera. Kepprin seděl u haldy spisů, kterou si přinesl domů ze sborového velitelství. V těchto týdnech se práce až příliš hromadila. Ctižádost novopečených štábních důstojníků stála ho mnoho práce.

Hleděl přes spisy. Pronásledovala ho vzpomínka z kinematografu. Rozkošná orientální tanečnice probudila v něm staré zážitky. Kepprin nedbal o její obličej, nestal se mu nápadným, ale když rozpjala paže, uzřel pod levou paží malou skvrnku v podobě malé hnědé fazole. Bylo možné, že si hned nevzpomněl na obličej? Byl by jí snad nepoznal ani ve společnosti. Od oněch dnů na modrém pobřeží uplynulo mnoho let. Ale to nic nevysvětlovalo. Hledal tehdy jen a jen ukojení těla? Ne-nalezl ani to. Ne, snad to byl spravedlivý trest. — Co však jest také jen poloviční, lehce získaný úspěch, který nazýváme zábavou? Jak skromné jsou povahy, které se spokojí jen tím!

Odsunul spisy stranou, chtěl psátí Aglaji. Nebyla to odpověď, neboť neoddržel v těchto dnech žádný dopis. Byla to jen potměšilost pošty. Psal: — Jak jest možné, že žena, která nezná mé smysly, mě tak změní. Ne, ne, slova to nedovedou. Není možné zamilovati se do slov. V Tvých slovech jest to Tvůj obličej, hlas a osobní dotek, které kouzlí nevědomou vzpomínku. Tvé chvění, Aglajo, před okamžikem, když jsem Tě mohl poznat, jest opojující jako úzkost nevěsty na cestě z kostela. Ale — není však také v této úzkosti nedůvěra ve zklamání, nedůvěra ke mně? A to bolí! —

V předsíni zazněl zvonek. Jarka přinesl zapečetěný dopis. Pravil, že posluha čeká na odpověď.

Kepprin, ještě než dopis otevřel, otázal se Jarky přísně: — Řekl jsi, že jsem doma? —

Jarka se polekal; jak měl tušit, že má zapřít plukovníka i posluhovi? —

— Dobře — pravil plukovník, — přijdu. —

Jak se tento pan Peroutka bál vejít do Kepprinova bytu, nebo přijmouti jej v svém vlastním bytě nebo sejít se s ním v malé kavárně! Jak udával, nečinil to s ohledem na Kepprina. Tato omluva byla směšná!

Tentokráte čekal v hotelu Gráf na Komenského nám., v pokoji č. 6.

— Nebyl bych si dovolil pana plukovníka obtěžovati, kdyby to nebyla moje svatá povinnost, — pravil Peroutka, — věc spěchá, mé podezření se potvrdilo. — Odebral s horlivostí sloužícího plukovníkovi plášť a čepici.

— Důstojník, o němž jsem posledně hovořil, jest poručík Erik Zinke od 91. pěšího pluku. Znáš značku, pod níž korespondoval „poste restante“. Odnášel dopisy dosti pravidelně. —

— Mladí lidé mají čilou milostnou korespondenci, — pravil plukovník, — jest to váš celý průkazní materiál? —

Peroutka se rozhodl, předstoupil o krok, odkašlal si, ačkoliv se tím nic nezměnilo na jeho zastřeném hlase, a pravil tiše: — Znáš také jeho pseudonym! —

— Nu tedy, — pravil plukovník, — jak se musí člověk namáhat, než z vás dostane to pravé! — Vyňal z kapsy zápisník. Viděl na otevřených rtech Peroutkových, že nyní pronese jeho pseudonym.

— Milan Luka — pravil Peroutka a jeho obličej zářil slavnostně. Pronášel krátké jméno tak pomalu a tak zřetelně, že nebralo konce. Kepprin ještě nikdy neslyšel toto jméno vyslovit. Hledal plnicí péro: — Ukáží-li se vaše údaje cenné, — pravil, — myslil jsem již na to, abych uvědomil vhodná místa o tom, jaké máte schopnosti pro vyšší místo v tajné službě. —

Peroutka pohlédł pochybovačně na Kepprina. Byl to výsměch? Jeho taHy se zachmuřily, když zpozoroval, že tomu tak nebylo. — Chcete pane plukovníku skutečně... — Kepprin nasadil plnicí péro, které konečně našel: — Jak zní ono jméno? Mi—? —

XI

Plukovník Kepprin seděl tohoto večera ještě dlouho u psacího stolu ve své pracovně. Měl schopnost, vedle podřízené duševní činnosti, jako: revidování spisu, vyhotovování dobrozdání, sledovati v oddělené části svého mozku věci, které jím hluboce pohnuly, a tak vésti osobní myšlenkový život, možno-li to tak označit. A to byl také důvod jeho mnoho obdivované, neúnavné pracovitosti. Mechanický doprovod se stal jeho vnitřnímu životu, čím byl pohnutější, přímo potřebou.

— Bude to zajímavé — byl jeho základní pocit, který se objevil při přesném přezkoušení nebezpečí. Jest jen škoda, že při tomto boji v mlze, který na mne čeká, nejsou žádní kvalitní protivníci. Ani na okamžik nevěřil ve vinu mladého důstojníka, ačkoliv Kepprin jistě nebyl v armádě jediný, který měl spojení s Rusy.

Ale i když jest ten muž nevinný, myslil si dále, jest docela možné, že vyšetřování, které se nyní zdálo nevyhnutelné, skončí pro něho špatně. Má zřejmě ještě jiné věci: pletky se ženami, hráčské dluhy, nebo podobně. Bude-li se při prvních výpovědích neobratně chovat a doberou-li se soudci vlastního mínění, hájí je potom jako osobní čest.

Zinke bude obžalován místo něho, má ho Kepprin nechat pykat za svou vinu?

Plukovník se neklamal v tom, že špička nebezpečí stále ještě bude daleko více namířena proti němu než proti nevinně obžalovanému a že v každém okamžiku může vyjít pravda najevo.

Vstal od psacího stolu a přistoupil k oknu. Zda jest poručík Zinke podoben své sestře Dorothei? Zda také tak rozkošně hovoří chebským

nářečím? Za procesu bude dosti příležitosti, aby paní Doře dokázal, že jsem pro něho ochoten učiniti vše, — pomyslíl si.

Svívalo. Plukovník pozoroval události probouzející se ulice. Ne, nebyl unaven. Přemýšlel velmi bděle a jasně. Pohlédl na hodinky. Počká ještě půl hodiny a pak zavolá Skrpianskiho. Časná ranní hodina podtrhne důležitost záležitosti. Ať jest Skrpianski spokojen s neklidností takové služební horlivosti. Kepprin chtěl nejdříve naříditi, aby mladý, nic netušící důstojník, byl střežen. — Zítřa večer, pomyslíl si, jest u Gütermannů večerní společnost; tak dlouho zůstane poručík na svobodě.

XII

Plukovník Kepprin, když vyšel, byl ve veselém, nenuceném ruchu poněkud přeplněných místností, plných hluku a smíchu, paní Dorou jen letmo pozdraven. Když viděl, že na okamžik osaměla, přistoupil k ní. S úsměvem pohlédl přes lidi a pravil: — Milostivá paní, myslím, že jsem této společnosti asi tak cizí jako vy.

— Pak byste zde nebyl vůbec cizí —, odvětila více polekaně než neochotně. Několik kroků od nich pozdravovaly se poněkud příliš hlasitě a s mnohými pohyby rukou dvě manželské dvojice. Zvláště malá tlustá dáma, ověšená mnohými klenoty, nemohla se nasytit vášnivých zpěvných ujištění své radosti. —

— Snad jsou to dobří lidé, snad lepší než my, — začal plukovník znovu — ale jest to jiný svět. Nehodí se pro nás! —

— To není pravda, — pravila Dora úzkostně. Kepprin se usmíval: — I vám to bude jednou jasné. —

— Ne, ne, — odvětila horlivě. Chtěla mu přesně vyložit, jak se mylí, ale přicházeli stále noví hosté, které musila pozdravit.

— Jak se zde octl plukovník Kepprin? — vyjel si tlumeným tónem Erich Zinke na sestru, vedle níž se náhle vynořil, — kdo ho pozval? —

— Co jest to za tón? — tázala se Dora — myslíš, že ti to neprospěje, že se mně to podařilo? —

— Bylo to šílenství, — zaúpěl zoufale Erich, — jest poslední, který by mně pomohl! Nezná protekce! Doví-li se toho nejmenšího o věci, jsem v tu ránu ztracen. Proč jste se mne alespoň dříve nezeptali? Poznávám v tom svého pana švagra s jeho limonádovou dušičkou. —

— Jak to mluvíš o mém muži? — pravila Dora a pohlédla rozrušena na Ericha.

— Snad si myslíš, — pravil Erich — že i u plukovního velitelství je spolek věřitelů, s nímž se možno vyrovnat. — Dora se divoce zachvěla.

— Nezasloužíš si, abychom se tě tak ujímali, — pravila, — ale v hlubinách nitra cítila, že nemá snad tak docela nepravdu. Její muž choval hlubokou víru v možnost dobrotivého odstranění všech překážek a v ochotu lidí.

— Jest také lépe, přenecháte-li mé věci mně samotnému, — pravil Erich, — vyřídím si je již sám. Umlkl a vzdorovitě se obrátil. Plukovník Kepprin šel právě kolem a změřil si ho překvapeně pronikavým pohledem. —

— Podívejme se, — pomyslně si plukovník, — zde je onen mladý důstojník, který mi ujel na Šumavě se Susi! —

Dorothea měla těžký úkol. Měla za svého mladšího bratra téměř mateřskou odpovědnost, ale neměla nad ním moci a žádného vlivu. Bylo jí 20 let, Erichovi, chovanci kadetky, sotva čtrnáct, když náhle osiřeli a zůstali úplně opuštěni, ne sice v bezútěšných, ale velmi zmatených a zamotaných majetkových poměrech. Cizinec, jehož jména nikdy neslyšela, otcův přítel z mládí, ujal se jich jako poručník s něžnou láskyplnou péčí, jaké nikdy v této míře nezakusila od svých rodičů. Gütermann pracoval s napětím všech sil, aby urovnal jejich poměry, a při tom zanedbával své vlastní záležitosti. Při tom měl ještě pokdy, aby ji vyhledal na jejím statku na Chebsku, aby s ní sedával a nevtíravým hovorem se ucházel o její důvěru a vylákal na ní její nejrůznější přání a představy. Po několika dnech obdržela dlouhý dopis, psaný neobratným obchodním slohem, v němž jí byly činěny návrhy, které dokazovaly, že s hlubokým porozuměním přemýšlel o jejích nevyslovených, jí samé téměř neznámých nadějích. Její život, osamělý ztrátou otce, setkal se s jeho smutkem pro ztracenou ženu. Chápal zcela dobře její strach z velkého světa, společnosti a cizího města, poněvadž sám,

a to již od svého dětství, nemohl nikdy zcela překonat podobné pocity. Navštívila ho v jeho opuštěném domě a vnesla do jeho ticha život a pohyb.

Byla okouzlena jemným ovzduším a ohleduplnou něžností, která panovala mezi lidmi v tomto domě. A nemohla si představit, že by někde jinde mohla v podobné míře najít takovou harmonii. Bála se každého cizího muže, který ji chtěl vylákat z tohoto míru do neklidu a do neznáma.

Gütermannovi bylo 45 let. Přímost jeho životní dráhy, vzestup z malého obchodního příručího k váženému velkoobchodníkovi nebyl nikdy ohrožen zvláštními událostmi. Když Dora váhavě a plaše, s dětskou nejistotou, se o něho ucházela, přitahovalo ho to mocí všeho nepochopitelného, zakázaného a cizokrajného. Směl však připoutat k sobě tuto mladou bytost? Snad bylo tak lépe, než kdyby ji přenechal nejisté volbě v jejím odcizení světu. Nemusela tím být navždy rozhodnuta její budoucnost. Zůstane na stráži a nedá se oklamat okamžikem, kdy nebude již pro ni znamenat štěstí. Přemluvil se tak k netušenému novému začátku, který mu ještě jednou život nabízel. — —

Kepprin se vůbec nedivil, když i zde u Gütermannů potkal Zdenka Rohleho, hraběněčino protekční dítě. Zdálo se, že se mladý tenor stal módní veličinou společnosti. Když začal v saloně zpívat své arie, což bylo zamýšleno jako clou večera, zůstal Kepprin seděti osamocen u stolečku v opuštěném pokojíčku, jehož ticho se prohloubilo až sem znějícími, sladkými frázemi Pucciniho.

Dora se objevila na prahu dveří. Vyplížila se z hudebního pokoje, hledala již plukovníka v jiných pokojích. — Pane plukovníku, přece nejste nepřitelem hudby! — pravila.

— Věděl jsem, že budete přesně plnit povinnosti paní domu, a proto jsem zůstal zde. —

— Nepřicházím přece pro své povinnosti, — pravila a začervenala se, byla zmatena jako malá dívka, — proč by to mělo být také mou

povinností? Člověk má přece právo, aby i ve společnosti byl jednou na okamžik sám. A to, pane plukovníku, chcete také říci! —

— Ne, — pravil plukovník, — ale nebylo jinak možné promluvit si s vámi rozumně. Vůbec jste mě v tom množství nezapozorovala! —

— Nechcete jít raději poslouchat? —

— Ne, proč bych také měl? Dosáhl jsem toho, co jsem chtěl. —

— Jen pojd'te, — pravila poněkud úzkostně, hovořili ještě tak chvíli, ale neslyšeli téměř slov. Jen jejich pohledy měly smysl a ty nesouvisely s jejich slovy.

Nyní rozplýval se tam uvnitř Gounod, nebo to byl Massenet?

Plukovník si vzpomněl na jedno místo z Aglajina dopisu. Zcela zřetelně viděl rovnoměrná malá písmenka. — Poznáte ihned na každém člověku, čím si zjednává potřebné napětí, aby čekal ze dne na den? Almužnami zábavy nezachraňujeme se před nudou života. Jen to nerozumné velké vysvobozuje, to jest, přese vše se přenášející cit. Ale myslím, pane plukovníku, že toho neznáte. Rozptylujete se ještě ochutnáváním, povzbuzujícím chuť, dobrodružstvím, drážďícím hlad. —

Vstal a přistoupil k Doře. Pronesl cosi záhadného: — Věříte, milostivá paní, že jsou lidé, kteří nerozeznají zábavu od štěstí? —

— Musí to býti velmi politování hodní lidé, — pravila Dora.

Ve vedlejším pokoji zněl potlačovaný smích a hovor. Mladí lidé, kteří nedovedli tak dlouho tiše sedět, a proto zmizeli z hudebního pokoje.

Oči plukovníkovy potemněly: — Není nám dopřáno ani tohoto okamžiku. — Naklonil se rozhodnut k Doře a tiše pravil: — Zítřka v pět hodin odpoledne čekám na konečné stanici ve Strašnicích. Přál bych si jen procházet se s vámi deset minut mezi lukami a poli a hovořit. Přijdete, určitě přijdete! — řekl to s nekonečně věřícíma, důvěryplnými očima. Nečekal na odpověď, obrátil se a po špičkách kráčel do hudebního pokoje, z něhož mu zněl vstříc konec José Blumenarie se zářícím B.

Dora se nemohla nyní vrátit k lidem. Byla šťastna, že pokoj byl stále ještě prázdný. Jak mně může říci někdo něco takového? — pomyslí si. Jaký jest to svět, v němž se může státi něco podobného? Nebylo to, ne, ne, míněno špatně! Člověk to cítí zcela přesně. Vůbec nebylo to špatné! Jak snivě znělo jméno, které vynalezl pro ni v rozhovorech své fantasmie: Aglaja — šeptal vždy, když na ni pohlédl. A když vzdálena od něho hovořila s jinými lidmi, čtla ono jméno na jeho rtech.

K ránu, když konečně odešel poslední host, seděli Dora a Gütermann ještě chvíli v Dořině pokoji, který jako celý byt byl zakouřen a provanut vůní vína. Dora byla nadšena zdařilým večerem a dotazovala se ho na mínění o určitých lidech, které tohoto večera poznala. Nakonec se ho ptala, co soudí o plukovníkovi.

Gütermann se zdržel úsudku. Dotazoval se jen, zda s ním hovořila o Erichovi. Dora se velmi polekala; úplně na to zapomněla!

XIII

Josef Peroutka, rytmistr mimo službu, stál u dveří vojenského vědeckého, studijního ústavu. Toto poněkud vysoké a nejisté označení pocházelo z doby, kdy se Peroutka pokoušel najít si civilní zaměstnání. Hodlal připravovat mladé lidi na tak zvanou zkoušku inteligence, s níž bylo možno dosáhnouti jednoročního práva. Ale vyučovat a na vyučování se připravovat, to příliš nudilo. Brzy hledal lehčí a výnosnější práci. Hledal ji stále.

Dora váhavě zazvonila.

Poslal ji sem Erichův přítel, dlouhý, ironický poručík Haase. — Máte-li srdce v dobrém kontaktu s peněženkou, — pravil jí měkkým chlapeckým nářečím, — pak zmobilisujte tohoto rytmistra mimo službu. Jest to drahá věc, ale může-li někdo urovnat věc Zinkeho, pak jest to on. Zná všechny služební i mimoslužební kličky a cesty, ví, jak jít na směrodatné lidi, a jak se říká, dovedl prý bez hluku zahladit již mnohou choulostivou záležitost. —

Dívka, která Doře otevřela, uvedla ji do dlouhého, úzkého pokoje, kde mimo psací stroj a křeslo, potažené roztřepaným hedvábím, byl veškeren nábytek pokryt šaty, knihami a papíry. Mladá dáma, která jí vyšla vstříc, byla jistě rytmistrova sestra, slečna Beata, o níž již Dora všelicos slyšela. Dora si ji představovala ovšem zcela jinak. Beata měla poněkud širší objem v pasu a těžkopádnou, kolébavou chůzi, která byla způsobena vrozenou chybou tělesné konstrukce. Seděla-li a když se při tom uplatňoval jenom její obličej, vyzařoval z ní zvláštní půvab. Obličej nebyl jen krásný. Byl čistý a skromný; nevěděl o své kráse, ale také nic o rozhořčení a zklamání, způsobeném znetvořeným tělem.

Když Dora vešla, seděla u psacího stroje. Vedle sebe měla otevřenou knihu, z níž překládala.

Když vstala a uvítala Doru, byla to jistě spíše jen neosobní zdvořilost, a ochota hovořit, než se dotazovat. Prosila Doru, aby měla chvíli strpení. Nebude to dlouho trvat.

Dora se domnívala, že rytmistr vedle snad ještě spí, nebo že se právě obléká.

Slečna Beata se posadila opět k práci, ale přesto nemohla pracovat; stále se obracela k Doře, i když jen pohledem, nebo slovem. Obě ženy zneklidňoval a spojoval zvláštní pocit účasti.

Existují taková nečekaná spojení cizích srdcí. Pohled, úsměv — a člověk cítí: zde jest někdo, na němž ti záleží a jemuž důvěřuješ.

Beata měla poněkud tenký, chraptivý hlas, který zněl dutě. Člověk pociťoval, když hovořila, tlak na prsou, jako by ho to namáhalo. Při tom hovořila rychle, přerušovaně a s malými pomlčkami v přemýšlení.

Nehovořila přímo o tom, co sem Doru přivedlo. Slečna Beata, jak se zdálo, byla zvyklá na to, že bylo daleko ohleduplnější nedotazovati se rytmistrových klientů po příčině návštěvy. Chtěla Doru povzbudit a vyprávěla o různých případech, kdy byl opatrným a dobře míněným zprostředkováním napraven těžký poklesek nebo lehkomyšlnost.

Po všem tom, co Dora slyšela o rytmistrovi, nedovedla si představit, jak Beata, tato něžná, tichá a vznešená bytost, mohla žít po boku tohoto člověka.

Oba byli zahaleni závojem pověstí. Nikdo nevěděl: byla jeho sestrou nebo dcerou, nebo — ne, ne, přece nebylo možné, aby byla jeho milenkou.

Ve skutečnosti byla celá věc velmi jednoduchá. Rytmistr znal Beatu již od dětství. Jejím otcem byl bohatý obchodník vínem a majitel domu, u něhož byl Peroutka zaměstnán jako sluha a domovník. Vinnárník si hoča zvláště oblíbil, poněvadž si láskyplně a trpělivě hrál s Beátou, malou, chromou dívkou, ačkoliv byla o mnoho let mladší.

Nehledělo se na to, že sem lákaly hocha lahůdky a krásné hračky a že zde byl v bezpečí před matčinými ranami a nadávkami. Vinárník, který si vždy marně přál syna, byl nadšen hochovou inteligencí. V okamžicích dojetí, kdy viděl obě děti pospolu, si umínil, že se hoch musí jednou stát jeho zetěm. Dal hocha na své útraty vyučovat pro povolání, v němž by byl bezpodmínečně odkázán na bohatství jeho dcery. Peroutka jako chovanec kadetní školy ani jako praporčík ani jako poručík nevyvracel tomuto muži jeho úmysly a dostával od něho bohaté příspěvky, a dívku hýčkal milostnými dopisy. Nakonec však, když věc se stala vážná, sehnal se všemi známkami nejhlubší bolesti téměř úřední doklady pro to, že jako důstojník nemůže vstoupit v podobné manželství, poněvadž by se na ně hledělo jako na manželství pro peníze.

Když později, o mnoho let později, byl propuštěn z vojska a byl úplně na mizině, bez povolání, vzpomněl si na dívku, jejíž otec mezitím zemřel a jež lpěla na druhu z mládí s nezměnitelnou důvěrou. Dovedl jí namluvit, že pro ni opustil službu, a to bylo vždy pro něho, který se nedovedl smířit s pravidelnou prací, stálou zbraní proti ní. Vylákal ji od příbuzných do Prahy, a když zde zmizelo její jmění, našel pro ni, která se místo mladistvých zábav zabývala od dětství všelikými vědami a zejména studiem jazyků, dosti výnosné práce: překlady, vyučování a různé písemné práce pro spolky a nakladatelství.

Peroutka se cítil v Beatině péči jako v neztratitelném domově. Při každé příležitosti bylo mu třeba její moudré rady. A — jak jest tomu často u slabých charakterů — rostla její moc a jeho závislost jen výsměšnou převahou, s níž na něho hleděla a posuzovala jeho slabosti, o nichž se přece nemohla klamat.

Peroutka, stále hledající lehkou a výnosnou práci, připadl na myšlenku nabídnout se ruskému vyslanectví ve Vídni k vypátrání vojenských tajností. Již léta spisoval pravidelné zprávy a dostával za to měsíční nepatrný plat. A jak bylo těžké pokaždé sehnat něco, co by alespoň poněkud vypadalo důležité!

Nedávno si opatřil mobilisační plány osmého sboru z osmdesátých let, jak udával, za účelem studia, a zmodernisoval je podle vlastního uvážení. Nejdůležitější, pomyslí si, jest nenapodobitelný úřední sloh. A tu se stal ten malér: vídeňský attaché se těmito zprávami v Petrohradě blamoval. Měli tam pravé, nejnovější plány osmého sboru. Kdo je mohl jen dodat?

Bylo možné, že takového padoušství se dopustil aktivní důstojník, který samojediný měl přístup k podobným dokumentům, a tedy musel býti vysoké hodnosti. Jak mu zaplatili! Peroutka musel vypátrati člověka, který jemu, ubožákovi, pokazil nevinné malé výdělky, a sám, kdoví v jak vysokém postavení, rozhazoval ohromné částky. Musil se tohoto konkurenta zbavit za každou cenu! — —

Konečně rytmistr vešel a pohledem přikázal Beatě, aby si odnesla stroj do vedlejšího pokoje.

A tak pokoj se proměnil v jeho pracovnu.

Slečna mýjela Doru těžkopádným a kolébavým krokem a střežila stroj jako zhýčkané dítě.

Peroutka si hrál na velmi zaměstnaného, hledal po kapsách notýsky, potom vytáhl tužku, dlouho ji přiřezával, potom otevřel knihu a pravil, jako duchem nepřítomný: — Dáma si přeje? —

Když mu začala Dora vysvětlovat případ, v němž měl intervenovat, a když pronesla jméno Zinke, zapomněl rytmistr na všechna svá zaměstnání. To znamenalo jednu štěstí! Zde přicházela sestra muže, po jehož stopě šel — nebo byla to jeho neteř, milenka, nebo nevěsta? — aby mu vydala poslední údaje k osvětlení případu.

— Dora vyprávěla: bylo zcela pochopitelné, že se objevila k Erichovi nedůvěra, když vydával lehkomyšlně peníze a jeho dluhy vzrůstaly. Nyní však, kdy většina věřitelů jest uspokojena a udání u velitelství pluku odvoláno, jest chování jeho představených a druhů ještě rezervovanější. Cítí, že jest střežen. A nejpříšernější na tom jest, že všichni to zalhávají a že se pokoušejí ho klamat a tvrdí, že požívá stále blahově všech. —

Peroutka naslouchal s poněkud netrpělivým ironickým obličejem a činil podivuhodné námitky: zda se Doře nezdálo na mladém muži cosi nápadným; zda snad nezpozorovala známky špatného svědomí a zda se nepokoušela vylákat na něm přiznání?

— Nesmíte se, milostivá, domnívat — pravil, — že ho sám podezřívám, ale jest možné, že jest v rukou nebezpečných přátel, kterým důvěřuje a kteří ho zneužívají k věcem, za něž jedině sám ponese následky a odpovědnosti —

Byl to velmi vzrušený rozhovor. Dora velmi brzy upozorovala, že byla zbytečná její námaha, aby bratrovu věc rytmistrovi vysvětlila, poněvadž Peroutka byl zpraven o všech podrobnostech. Zneklidňovalo ji to. Doufala, že se jí od něho dostane úsudku nezúčastněného, a rady zkušeného. Ale zdálo se jí, že mu záleželo na tom, aby od ní vyzvěděl ještě více. Hledala u něho pomoc a — našla nepřítele. Marně se pokoušel zakrýt své jednání.

Ulekla se nesmírně podezření, které si konečně sestavila z Peroutkových nářeků. Bylo to možné? Zrada? Nestydatě zaprodaná povinnost a čest? Dora pozbyla na okamžik soudnosti. Špinavě šedivý ubrus na stole ploval jí před očima v zelených kolech. Nic se jí nezdálo absurdní při Erichově nespoutané bytosti. Ale nebylo to však ještě jisté a ještě nebylo nic dokázáno. Ještě bylo možno doufat v jeho naprostou nevinnost!

Jakým podezřením jest lehkomyšlnost vystavena!

Využila všeho, co mluvilo proti podezření. — I jiní důstojníci jsou marnotratní, — pravila — Ó, ještě daleko marnotratnější, na příklad plukovník Kepprin. A tu si nikdo nedovolí myslet něco takového! —

Rytmistr, který za rozmluvy přecházel sem a tam, se na okamžik zastavil, pohlédl ztrnule na Doru, a jak se zdálo, neslyšel vůbec její poslední věty.

— Před půl rokem zdědil velké peníze, — chtěl říci, ale myšlenku nevyšlovl, tak málo přesvědčovala i jeho.

Dora dovedla zeslabiti ještě mnoho věcí: peníze, jež Zinke nedostal od švagra, dala mu jeho sestra za švagrovými zády. —

— Jeho nejstrašnější zločinem jsou milostné pletky. Jest pravda, že co se toho týče, nemá vůbec rozum! Ale to přece není u vojska trestné! —

Zdalo se, že se rytmistr změnil. Když se Dora chystala k odchodu, upadl ve zvláštní pohyblivost a povolnost. Nechtěl ji ještě pustit. Zda ví, že Zinke koresponduje s mnohými ženami poste restante a zda zná značky? Mohlo by to mít velký význam a snad dokonce úplně jej zbavit podezření, kdyby mohla opatřit dopisy tohoto druhu. Jest docela možné, že jest obětí padoušské intriky. Peroutka se bude v příštích dnech zabývat jen tímto případem; jest to věc jeho svědomí! Odjede snad i do Vídně a ohlásí se u úřadů, kde se sbíhají všechny takové nitky. Nemůže ovšem, pravil a učinil úzkostný posunek — nemůže to podniknout na své útraty! —

Dora otevřela s přehnanou ochotou kabelku.

Dodal, že jest chudý muž a že není pro něho lehkou věcí vystupovat přiměřeně v těchto kruzích.

Když ji vyprovázel, zdálo se, že se v nitru zabývá již opět jinými věcmi, a byla to jistě jen obvyklá fráze, s níž se loučil se svými klienty, když pravil: — Věc není tak jednoduchá, zajisté, potřebuje zvláštního jednání, záležitost jest choulostivá, ale jsem přesvědčen, že konečně všechno překonáme. —

Jak jinak by dopadla tato rozmluva, kdyby byli tušili, že Zinke byl tohoto rána již zatčen a že právě v tomto okamžiku byl předveden k auditorovi k prvnímu výslechu!

XIV

Když se za Dorou zavřely dveře, spěchal rytmistr do ložnice, kde Beata umístila psací stroj na šicím stolečku mezi okny, kde byly vyloženy peřiny k vyvětrání, a horlivě psala.

Sám spal velmi dobře, neslyšel nikdy nic. — Mohly býti asi dvě hodiny, — pravila Beata. Nevěděla však, zda přišel také její muž. Pan Rade, který byl poslední dobou vždy více posedlý svými obchody, zdržoval se jen zřídka v Praze na noc.

Rytmistr se radil s Beátou, zda by mohl již zaklepati u paní Susi. Mezi nimi a bytnou panoval srdečný poměr. Peroutka byl již jako mladý důstojník spřátelen se Susiným otcem. Její matka ho nazývala — zlým duchem, — poněvadž přicházel každého večera a ztělesňoval v své bytosti svod a kouzlo lehkomyšlnosti lidí.

Susi s velkou láskou upínala se památce otcově a kruhu kolem něho. Objevoval se jí ve vzpomínkách uprostřed uctívajících ho přátel, jako vyvolený umělec a hlasatel životní radosti.

Vzhledem k tomu, že Peroutka nemohl dnes tušit její náladu, připlížil se k jejím dveřím a naslouchal. Opravdu. Již se blížily její lehké kroky v pantofličkách. Tiše zaklepal.

— Co pak se, rytmistře, děje tak důležitého? — shodila několik knih se židle.

Rytmistr má opět k vůli ní plnou hlavu starostí o lidi. Susi, když začal, ihned pochopila, oč jde.

Dotazoval se neobratnými malými oklikami po jejím nejmladším ctiteli, poručíku Zinkeovi a jeho finančních poměrech. Dala

úplně za pravdu jeho nedůvěře. I ona byla vzrušena Zinkovým marnotratnictvím.

— Zvláště v poslední době žene to příliš daleko, — pravila.

— V poslední době? — tázal se Peroutka.

Náhle si uvědomila, že řekla snad již příliš mnoho. Zpozorovala s jasnovidností svého instinktu, že jí Peroutka neřekl vše a že se za jeho slovy skrývalo cosi hrozivého. Zneklidněla.

— Nejen v poslední době, — pravila rychle, — jest vůbec takový a vždy byl takový. —

Peroutka byl příliš zaměstnán svými myšlenkami, aby zpozoroval tento obrat. Myslel, že ze starého přátelství Susi jest stále ještě povinen, aby učinil několik temných narážek o mladistvě nevinném nerozumu jejího ctitele.

Ale paní Suzi začala se opět o věc zajímati, až to bylo rytmistrovi nepříjemné. Nechtěl jí prozraditi příliš mnoho. Pravil, že nejdůležitější otázkou jest, odkud mladý muž má peníze. Paní Susi zasypala ho otázkami, žádala aby jí řekl něco bližšího: jaké nebezpečí hrozí Zinkemu a kde se to Peroutka dověděl?

Peroutka se bránil, snad za několik dní, až se věc vyvine, pravil. Prozatím se sám nemohl dovědět nic přesného.

Litoval již, že snad mu něco uklouzlo. Kdoví, zda by taková neopatrnost nemohla vše pokaziti.

Takoví jsou chytráci. Nemají nic jiného než chytrost a musí se jí dáti ovládati.

Jak by se bylo utvářilo vše jinak, kdyby byl Peroutka jednoduše a otevřeně řekl pravdu, byl by se od paní Susi dověděl, proč ji tolik zneklidnily jeho temné narážky.

Ubohý jinoch — pomysli-la si polekaně Susi, — má tak těžce pykati za bláznivé dobrodružství, jehož se dopustil pro mě? Má mu to snad navždy zkaziti život? Ne, to se nesmí stát! To nesmím připustiti! Nejsem spoluvinná? Šílená zamilovanost mladého člověka ji bavila. Byl ještě poněkud hranatý a neobratný a pokládal se za dokonalého

světáka. Snad stálým škádlením a odmítáním stupňovala jen více jeho šílenství. Vystupoval s ohromným nákladem, protože se domníval, že to na ni zapůsobí, rozhazoval peníze a upadal bezmyšlenkovitě do dluhů. Dráždilo ho jistě, že i tomu se vysmívala jako dětinství.

Jednoho večera postihla na jeho náladě, že se něco stalo. Byl velmi šťasten, že ji to zneklidnilo a že na něho naléhala, aby jí řekl důvod.

Ale nebylo to tak lehké, aby jí řekl pravdu, jak si myslel. Konečně se dověděla, že falšoval směnky. Ukázal jí několik nepodařených formulářů. Konečně se mu znamenitě podařilo napodobiti podpis svého švagra Gütermanna. Stalo se to a nemohlo se to již odčinit. Pro ni odhodil svou čest, existenci a celou budoucnost. Susi zuřila, zlobila se a vyhnala ho. Zakázala mu, aby k ní přicházel. Ale když byl již za dveřmi, běžela za ním a přivedla ho nazpět a nenechala ho odejít. Příští noci prožili spolu. Bylo to nádherné. Byl to úplně nepřítelny mladík, neznal mezí a vůbec neměl rozum.

Což není možné odstraniti se světa tento prokletý lístek? Má se jeho bláznovství proměnit v tak hroznou vážnost? Jest třeba jen směnku zaplatiti a tím se stane neškodná. Rozumí se to samo sebou. Zmizí-li směnka, zmizí i vina, pomyslela si. —

Susi byla tímto nápadem nadšena. Nebyla přece tak nepraktická, a neobratná, jak si o ní lidé vyprávěli. Rytmistr stále ještě hovořil, aby ji uvedl na jiné myšlenky a aby ji uklidnil.

Přerušila ho uprostřed věty, sklonila jeho hlavu k sobě, a jako kdyby byl v pokoji přítomen ještě někdo jiný, pravila tiše, že má pro něho daleko důležitější obchod, než jsou tyto starosti o cizí věci. Potřebuje sama mnoho a mnoho peněz, a to hned. Zda jí je může sehnati? Dá v zástavu všechny své šperky. Nemůže se na nikoho ve světě tak spolehnouti jako na něho. Nemá lepšího přítele!

Pohlédl na ni překvapen. Žertovala? Nač potřebovala tato bohatá žena tolik peněz?

Řekla mu částku. Pamatovala si přesně číslici napsanou na nepodařeném falsifikátu směnky: 8.000. — K r. m., t. j. osm tisíc korun r. m.

Byla hrdá na svoje diplomatické nadání. Peroutka nemohl tušiti, že při její prosbě jde o Zinkeho.

Rytmistr — snad jen ze zvyku — zatvářil se zprvu vážně a zaváhal. Když však po tomto přátelském rozhodnutí uvážil všechny možnosti a ujistil ji s určitostí, že ještě brzy odpoledne donese žádanou částku, spadly s ní všechny starosti. Záležitost byla pro ni uspořádána, jako by nebylo možné, že by peníze mohly přijít pozdě, nebo že z nějakého jiného důvodu nedá se napravit Zinkovo lehkomyšlné dobrodružství.

Peníze mu pošle poste restante pod svou značkou. Nepřipíše k tomu ani slova. Kdyby mu je přinesla osobně, jistě by jich nepřijal. Bylo by to také příliš trapné.

Pohvizdovala si tiše nové tango, jemuž se včera večer naučila, a poprosila služebnou Helenku, aby jí donesla kávu ke slečně Beatě, a potom prošla předsíní v své bleděmodré ranní toaletě, aby si při snídani trochu pohovořila s přítelkyní. Nebyla ráda samotna.

Slečna Beata se právě zamyslí nad těžkým místem svého překladu. Nebylo jí právě příjemné zdržení v práci. Neprojevila to však Susi ani nejmenším posunkem.

Ihned se otočila na židli a srdečně ji pozdravila. Sama si však určila čas, který chtěla věnovati paní Susi a potom se omluví.

Susi se zvláště zajímala o slečnu Beatu jako o bytost z cizího světa. Susi jednoduše nechápala tento tichý, pracovitý život bez jakékoliv povzbuzující změny. Takovou trpělivost a oddanost vysvětlovala si jen Beátiným ochromením. A myslila, že přináší této dobré bytosti trochu osvěžení a obveselení, vypráví-li jí zamilované hlouposti ze světa lehkomyšlnosti, jí uzavřeného.

Činila to však i když si nevěděla rady před nějakým rozhodnutím, a to bývalo velmi často. Chovala této vážnosti a klidu, s nimiž se dívala Beata na věci, tichý respekt, a z celého srdce se jí svěřovala se vším, co zažila, a téměř pověrečně důvěřovala jejímu úsudku a radě.

Susi i onoho jitra po plese, kde se po prvé setkala s Kepprinem, vyprávěla s roztouženým rozčilením o zjevu muže, jehož se zdálo obklopovati tajemství. Byl-li tím, co sliboval dojem tohoto večera, a cítil-li k ní to, co projevovalo jeho chování, mohl by, ne, musil by pro ni začít nový život. Byla o tom tehdy přesvědčena. Muži, které až dosud poznala, nebyli ničím. To byl první muž, který si zasloužil lásky ženy a pro něhož se muselo žít a trpět.

Jak měla slečna Beata vědět, že se Susi stejné nadšení již častěji v životě zmocnilo.

Beata byla hluboce zaujata nadšením a oddaností mladého srdce a starostlivě přemýšlela, jak by bylo možno nahlédnouti do nitra muže, který působí takovým kouzlem, dříve než se stane Susi osudem, dříve než snad opustí muže a své děti.

A tak společně vypracovaly první dopis neznámé Aglaji, Kepprinovi, rozvažující opatrně a nábožně každé slovo, prochvěny vážností z nastávajícího obratu v Susině životě. S jakým napětím očekávaly první odpověď a s jakým napětím skládaly první dopisy! Ale osobní setkání s Kepprinem, které vždy náhoda Susi dopřávala, a brzy nejen náhoda, poutaly ji daleko více, a když jí tato hra působila nějaký čas potěšení, přenechávala čím dále tím více sestavování dopisu slečně Beatě. I to ji unavovalo příliš.

Kepprin přijímal vážný hluboký cit a myšlenky prvních dopisů. Nebylo lehké přizpůsobiti se se stejnou vroucností stupňování, jeho upřímné vroucnosti, zjemnělého výrazu a rozpětí jeho myšlenek. Ne, pro Susi to na delší dobu nebylo nic. Milovala hovor. Bylo jí třeba vis — a — vis, dopisy ji nudily.

Zdálo se však, že slečna Beata s celou vážností ponořila se do této písemné zábavy. Zamilovala se do zbásňování dopisů. Tato denní výměna něžné a vroucí životní touhy s cizím mužem chovala pro ni zvláštní kouzlo. Nebyla to, čím dále jí Susi přenechávala dopisování, ona, již byly dopisy určeny, a nebyla to ona, která řídila tohoto muže zvláštní vnitřní jistoty a zralosti a která ho dojímalá a zmocňovala

se ho až do nejhlubších propastí jeho srdce? Nejlepší část její bytosti byla až dosud uzavřena, nebylo k ní klíče. A toto její bohatství, touha a chtění a znalosti, o nichž lidé kolem ní nevěděli nic a kterých nepotřebovali, ji tísnila a drtila. Proto vše, co se kolem ní dělo, počítávala vždy jako dočasný, pomíjivý, zdánlivý život, jako předehtu malého významu, po níž teprve jednou začne skutečný život. Nebyly tyto dopisy takovou předtuchou skutečného života, začínal snad jiný život již teď?

Jenom velmi samotářští a opuštění lidé vycítí jaký nový svět rozevřel se Beatě, když zpozorovala, čím byly její dopisy Kepprinovi, a jaký vliv měly na jeho život. —

Zatím co Susi popíjela kávu a pomazávala si chlebičky a pojídala je a rozprávěla o tisíci věcech, napadlo ji náhle, aby se zeptala, co jest nového v posledních Kepprinových dopisech. Již dlouho se po nich neptala.

Na chvíli nastalo ticho.

Beata věděla, že se Susi již s Kepprinem nestýká. Urazil ji plochý, ironický způsob, s nímž hovořila o této korespondenci.

— A není to snad dokonce indiskretnost, přeji-li si slyšeti něco z dopisu? — smála se potěšena.

Slečna Beata se obrátila k psacímu stolu a hleděla rozpačitě na stránku vsunutou do stroje: — Nevím, proč jsme ještě nehovořily o tom, — pravila konečně, — že korespondence uvázla. Měla jsem poslední dobou mnoho práce! —

— Co? — Vy již nepíšete? —

Beata viděla, zcela zřetelně v Susiných očích, že jí nevěří ani slovo. Ženy se prohlédnou navzájem.

— Vlastně jsem vám to měla říci, — pravila slečna Beata a nemohla se ubrániti uzardění, — ale myslila jsem si, že se již o věc nezajímáte. —

— To jest škoda, — pravila Susi téměř vycítavě — máte, slečno Beato, příliš jemné svědomí. Sázím se, že jste si myslila, že nemáte

práva, abyste beze mne korespondovala dále. Myslíla jste si, že byste se tím dopustila na Kepprinovi zločinu. Jest mi ho, ubožáka, líto. Bylo zřetelně viděti, čím jsou mu tyto dopisy. Slečno Beato, jste opravdu hrozná se svou morálkou!

— Myslím, že se na dopisy špatně pamatujete, nečtla jste je již příliš dlouho, — pravila Beata, — skutečně nemá cenu, abychom o tom tolik hovořily. —

Ruměncem však nechtěl zmizeti s jejích tváří.

Susi se líbila tato rozpačitost a nebyla by ještě ustala s tajenou pomtěšilostí v svých narážkách, kdyby se nebyla objevila důležitě se tvářící Helenka a nebyla hlásila, že venku jest pan hulán, jenž má pro milostivou dopis, který chce odevzdati jen osobně.

Susi letěla do předsíně. Nevyčkala, až Helenka hulána zavolá. Nechápala ještě souvislost, ale tušila, kdo byl tento hulán a co přinášel.

Byl to podlouhlý dopis s třemi ozdobnými pečeti. Utekla se do svého pokoje a otevřela jej: opravdu od Jeho Výsosti. Arcivévoda Max Salvátor psal: přichází k vůli ní, jen k vůli ní do Prahy. Snad to nebylo pravda, ale že to napsal, bylo to tak sladké. Bylo zřejmo, že se bojí, aby se na něho nehněvala, že vypátral její tajemství, kdo jest a kde byla. Psal tak, jako by se rozumnělo samo sebou, že zná nyní její adresu. Bylo rozkošné, že nechtěl ukázati, jak se bál.

Zamlčela své jméno jen k vůli svému muži a své cti. Chápe to. Jak se raduje, že není Srbka. Byla to jeho podivuhodná fixní idea. —

Nyní však musí přemýšleti o tom, čím by ho upoutala a čím by se mohla státi jemu, ona, malá paní továrníková z Výprtu. Nepřála by si, aby ho brzy nudila, jeho, tak milého chlapíka. Ještě nikdy nepoznala takového muže, který by si více zasloužil lásky ženy.

XV

Nikdo neznal Zinkeho, jaký byl skutečně. A to snad bylo příčinou neporozumění, nepochopení a odmítání.

Patřil k lidem, kteří jsou stále plni velkého očekávání a, které zklame každý den, který nepřinese překvapení. Byl založen podobně jako Kepprin. Nevyhledával však napětí a rozčilení jako požitek a útěk z nudy. Pro něho byla vášně napětí sil v každém okamžiku jedinou zárukou toho, že byl na cestě k velkému cíli, pro který, jak se mu zdálo, téměř nedostačuje všechna energie jeho životnosti.

Hluboce opovrhoval lidmi a nenáviděl ty, kteří prožívali spokojeně a jednotvárně svůj každý den a nepřáli si nic obnovovati a nic káceti. Zdálo se mu, že jsou vinni veškerým zpátečnictvím a nesmyslností světa.

Již za prvních let v kadetní škole učinil hochův vývoj skok a zastavil se. Zmocňoval se ho náhle a bez vnějšího popudu neklid. Chtěl vědět, proč žil, k čemu byla tato přísná strojovost pořádku a práce nad ním a jeho přáteli a učiteli a proč neodolatelnou silou, z neviditelného temna, ovládala každý pohyb, krok a slovo.

Hledal-li, zajímá se, slova pro tyto neobvyklé myšlenky, přátelé ho nechápali, nebo se mu vysmívali. Jen Haase naslouchal mu mlčky, a i v hovoru s ním upadal Erich do obvyklých frází: o záhadě vzniku světa a božím vlivu a pronášel i jiné důležité věci, jimiž doufají hoši zbavit se úzkosti a netrpělivosti svého nitra.

Nebylo to však to, co chtěl říci. Nebylo to, co jím hýbalo. Nesnesl, že i lidé, kterým se obdivoval pro jejich vědomosti a chladný silný charakter, jako učiteli dějin, setníku Seifertovi, bezmyšlenkovitě a hloupě,

jako dětské strojky, nechávají dojíti pero svého života, poněvadž bylo kdysi nataženo. Vypτάval se Haaseho, zda věří, že má život účel, který jim dospělí zamlčují a o němž se dovědí později.

Ne, Haase tomu nevěřil, neboť, kdyby to věděli, řekli by jim to. Činí drahoty se vším, co vědí.

Erich se tedy rozhodl zemřít. Chtěl se oběsiti na okně na chodbě u konferenčního pokoje. Páni učitelé měli si to připomenouti, když vycházeli a vycházeli.

Noc před vykonáním tohoto úmyslu bylo mu vše jasno, to ho blažilo.

Byla červnová, dusná, nehybná noc. Kocouři křičeli na střeách, noční můry poletovaly mu kolem obličeje a dole na dvoře harašily krysy.

Když se v nitru rozloučil se vším, co ho v životě zajímalo, vynořila se mu, snad jako vzpomínka z hodiny dějepisu tohoto nebo předešlého dne souvislost, kterou ještě nikdy neuznamenal. Setník Seifert vždy dokazoval, že válka, jako boj všech proti všem, jest v přírodě nutná pro zdravý vývoj. Nebylo to také znamení nevyčísitelné nesmyslnosti světa?

Ne, nyní to viděl naprosto jednoduše a zřetelně: od Karla Velikého a pozdějších zařízení Svaté říše Římské a Napoleona. Náhle poznal tajný vnitřní smysl každého nepřátelství, každé války, podrobení a dobití, smysl: vytvořiti národ, stát, a z mnoha národů vybudovati nad celým světem nadřazenou světovou moc, která by chránila všude pořádek a právo a přinášela věčný mír.

Řekl snad setník Seifert cosi podobného ve své přednášce? Ne, jistě ne; bylo by se to špatně hodilo k napínavým líčením doby a válek, které s vášnivostí romanopisce splétal z přesných letopočtů, jmen a událostí a která musila vždy míti něco společného s vlastivědou a vlasteneckým smýšlením.

Snad slovem nebo obrazem se dotkl tajemných dvířek v Erichových myšlenkách, aniž si toho přál. Dvířka se otevřela a ukázala cestu

k pravdě a k možnosti velkého života. Rakousko, jež magicky sloučilo národy a jež je zvláštními pouty přirozeného půvabu nezměnitelně obklopovalo, bylo vyvoleno, aby se stalo touto světovou mocí, přirozeným jádrem Světových spojených států.

A ze všeho, co se mu předtím tak hnusilo, nezdálo se mu již tak stupidním a hloupým, jako květinami ověšený nápis: — Vzhůru do Soluně! — zářící v den císařových narozenin na počest setníka Seiferta nad dveřmi třídy. Vypadalo to jako pověrečná plachost všech před hlavou nejvyššího válečného velitele a strach z jeho pouhého jména. Armáda nebyla mu již houfem lenochů, nasycená krvavou daní vymačkanou z lidu. Byla jediným, cenným prostředkem pro velkou myšlenku lidstva, její cíl a její budoucnost.

Erich se od toho dne změnil. Líný, neochotný a rozptýlený, který byl terčem všeobecného výsměchu, stal se ohromně pilným a horlivým a byl první ve třídě.

Předpovídali mu velkou budoucnost. Byl však, jak mínili jeho přátelé, neobratný. Dobrý dojem, který vzbuzoval u svých představených, trapně korektním vykonáváním práce a služební horlivostí, kazil si věčným ponaučováním a nevhodným mluvením o věcech, o nichž mu nepříslušelo ještě souditi. Zelenáč, který znal sotva službu u tělesa, shledával vše zastaralým, předpisy o pochodování, o výzbroji i polním cvičení. Ve volném čase se zabýval studiem tlustých tuzemských a cizozemských odborných spisů; činil se důležitým s vyčtenými vědomostmi a chtěl stále zaváděti novoty. Uváděl do rozpaků zkušené, zasloužilé muže důkazy o zkušenostech z posledních válek, moderními vymoženostmi jiných armád, o nichž nikdo nikdy neslyšel.

Jednou se velmi rozčilil a tvrdil, že se říše uvádí do záhuby, když se lidem nedá nic do ruky a když se mají v dešti olova zakopávat do země prsty nebo bodáky.

Tato vysokomyslnost musila se mu konečně zarazit; zasedli si na něho a otravovali mu život.

Konečně dostal rozum a mlčel. Pozbyl radosti ze služby, stal se nedbalým v nesmyslném opakování zastaralých cvičení a hmatů a čestně si zasloužil špatné kvalifikace, kterou by byl dostal tak jako tak.

V tomto ochabnutí a zklamání, pln touhy po jiném napětí, a v této energii, běžící naprázdno, upadl Zinke do šílenství zamilovanosti, a to bez míry, jako ve všem, co konal. Byl výtvozem svých pocitů.

Zinke právě snídal, pročítal noviny a natahoval si hodinky, když setník Náder a nadporučík Porritzi vešli do jeho pokoje a zatkli ho.

Pohlédl na oba přátele. Prolongoval směnku teprve před týdnem. To to tedy nebylo.

Náder, starý pedant, který mu teprve nedávno uštědřil nos pro nedbalé zdravení, nebyl mužem, od něhož by se Zinkemu dostalo informace o příčině tohoto opatření.

Poslechl beze slova.

Tato nepochopitelná sensace, jím ani neotrásla ani ho nezmatla. Probudilo ho to. Zdálo se mu to osvobozující katastrofou.

A když se u prvního výsledku dověděl, z čeho jest podezříván, nepoklesl ani se nerozčiloval. Tato nezvyklá věc podráždila jeho zájem. Bylo to dobrodružství. Věděl, že se nyní na něm žádá nejvyšší výkon ostražitosti, soustředění, sebeovládání a kombinace.

Nejdříve se ho tázali po pomocnících a jakým způsobem si opatřil mobilisační plány, které byly uschovány v železné pokladně na plukovním velitelství a byly přístupny jen několika málo lidem.

Nelhal jednoduše, to mu bylo příliš nudné, neúčinné a hloupé. Odmltl možnost, že to učinil. A to na podkladě svého styku, charakteru a své minulosti. — S kterým vysokým důstojníkem se stýkal, který by mu mohl býti nápomocen, i když jen z důvěry?

Připomněli mu některá vydání, značná vydání, která mu dokázali a jejichž krytí nemohl vysvětliti z důvěryhodných příčin, přirozeným

způsobem. Při prohlídce jeho pokoje našli karikatury představených a přátel na okraji stránek knih, které četl. Nalezli generální mapy pohraničních úseků s tajuplnými modrými a červenými značkami. Nejhorším nálezem v koši na papír byly však obálky s ruskou adresou a známkami. V jedné knize byla jako znaménko vložena obálka ze Srbska.

Zinke tvrdil, že obálky jsou z dopisu, které dostal jako odpovědi na objednávky vojenské odborné literatury, líčící poslední války na Balkáně a proti Japonsku, jíž mu bylo třeba k soukromému studiu.

Ale taková slabá výmluva vyvolala na tvářích zkušených pánů jen soucitný úsměv.

XVI

Když paní Dorothea vystoupila jako poslední na konečné stanici elektrické dráhy ve Strašnicích, byl plukovník Kepprin již zde. Nespatřila ho však hned. Stál poněkud stranou u louky a pozoroval se zkušeným úsměvem, jak se váhavě rozhlížela a jak stísněná a bezradná učinila několik kroků po zaprášené silnici.

Bylo to pro ni vzrušující dobrodružství. Nechápala vůbec, jak se stalo, že přišel. Kdyby ji zde, v této odlehlé krajině uzřel někdo známý s plukovníkem! —

Činila to však jen pro Ericha. Včera večer úplně zapomněla promluvit o něm s plukovníkem. Jak těžko jí bylo u srdce. Mohla snad odvrátiti nejhorsí!

Když k ní ráno přišel Erichův sluha a ohlásil jí jeho zatčení, pocítila to jako těžkou obžalobu sebe. Ovšem, proč se bála říci Gütermannovi o této schůzce? —

A plukovník snad ani nepřišel.

Pohlédla na stanici. Nejraději by byla vstoupila do vozu, který přijížděl, a odjela.

Plukovník přistoupil k ní a formálně ji pozdravil jako chodec, který ji náhodou potkal. Dokonce učinil gesto překvapení.

Jest nebezpečí, že nás může někdo pozorovat? Tato otázka se chvěla v jejím polekaném pohledu.

— Ne, ne! — Potřásl energicky a uklidňujícím pohybem hlavou, pohlédl na dělníky, míjející je s hlukem, a přiznal se, že si tuto krajinu představoval ještě liduprázdnější a opuštěnější. Ještě zde letos nebyl. Zdá se, že vilová čtvrť jest již úplně vybudována.

Byla mu vděčna, že cítil její strach a že jej neodbyl smíchem a žertováním.

Do zad vál jí ostrý a chladný vítr a poháněl ji kupředu. Kráčeli zbytečně rychle.

Bylo od něho i velmi milé, že pokládal za samozřejmé, že přišla. Nerozptyloval se nadšením; kráčeli, bok po boku, téměř jako staří přátelé.

Rozhovor, který začal, zdál se jí ovšem poněkud zvláštní. Jak to, že právě teď napadaly ho takové věci?

Pravil, že si ji představoval zcela přesně tak, jaká jest. Patří k lidem, kteří jsou tak upřímní a pravdiví, že každé slovo, každý dopis, jsou v malém obrazem jejich bytosti, jsou jejich fotografií!

Ale snad ho ani správně neslyšela; dávala úzkostně pozor na to, koho potkali, nebo kdo za nimi přicházel. I když tu nebylo v tomto okamžiku lidí, bylo na všech osvětlených oknech viděti, že zde lidé bydlí.

Byla šťastna, když zabočil stranou a kráčel k domu, ležícímu o samotě stranou od silnice a obklopenému loukami a nezastavěnými parcelami. Ačkoliv tak nevypadal, byla to jistě venkovská kavárna, kde mohli býti jisti, že za tak chladného všedního dne nepotkají žádného výletníka.

Zapochybovala o tom, když plukovník, stisknuv knoflík, otevřel zamřížovanou branku důvěrným pohybem a opět ji zavřel. Kráčel napřed po tiše znějících cestách, posypaných drobnými oblázky, a živě ji upozorňoval na ozdobné záhony a různé cizokrajné rostliny.

Zdálo se, že dům jest vůbec neobydlen. Byl úplně tichý. Byla to jeho vilka.

Co měla Dora činit? Zastavit se? Odejít? Bylo by bývalo příliš směšné hráti si nyní na bázlivou, nebo uraženou dámu. Jeho chování bylo tak uctivé a respektu plné, poněkud téměř ztrnulé. Chtěl si s ní jen v klidu pohovořit o Erichovi. I jemu, chtěl-li pro Ericha něco učinit,

nemohlo býti příjemné, aby byl viděn se sestrou zatčeného. Jen proto se s ní uchýlil sem.

Nešel k zavřeným domovním dveřím. Obešel dům a malou, spojovací chodbou mezi postranní frontou a zdí, porostlou popínavými rostlinami, vešel do velké vlastní zahrady, upravené jako sad.

Vyprávěl, že dům patří jemu a jeho příteli, ale uchylují se sem teprve koncem května. — Zahradník bydlí s rodinou v blízkém domku a i v zimě obstarává vše potřebné. Nejkrásněji jest zde v zimě, když člověk, odříznut od celého světa, tráví zde v milých pokojích několik poustevnických dnů. —

Na úzkých cestách mezi vysokými a starými stromy panovalo bezvětří a bylo zde daleko tepleji než venku na silnici.

Po boku zněl jí tichý, temný, stále se chvějící baryton. A jeho pohled, podivuhodně rozčilující, který neměl nic společného s věcmi, o nichž hovořil, vytrvale se upíral na ni. Nevzhlédla by za nic na světě, aby se setkala s tímto pohledem.

Hovořil, musila odpovídati. Nutil ji, aby mluvila. Naslouchal každému jejímu slovu. Mínil, že jistě ze svého dětství zná zimní osamocenosť na venkově. Rád slyšel o jejím dětství. A velmi ho bavilo, když kreslila veselé podrobnosti ze svého života mezi zvířaty a čeledí na statku svého otce, a zvláště z pozdější doby, když byla pod dohledem severoněmecké vychovatelky.

Dora napodobila rozpustile soubor dialektů, který tehdy vznikl. Domácí lidé se pokoušeli hovořiti s vychovatelkou podle gramatiky, a ona vždy upadala do berlínského nářečí.

A náhle uprostřed rozhovoru stočila se řeč na Ericha. Plukovník to dovedl zaříditi mistrně. On to byl, který začal. Nevypadalo to však, jako by pokládal věc za nepatrnou, ó ne, cítil s ní vážnou, opravdovou soustrast.

Starost však pozbyla hrůzy a úděsné tíže osudu již tónem klidu, o všem informovaný. Nedotkl se otázky, zda věří nebo nevěří

v Erichovu vinu. Privil jen, že není ještě dostatečných důkazů, ačkoliv jest třeba osvětliti ještě několik temných bodů.

Nechtěl ji klamati o pravdě, ale také nehodlal ji zanechati v neklidu. Byla to mužná dobrota, na níž se mohlo stavěti.

Nebyla tak zoufalá, jak se obával, když se dověděla, z čeho jest Erich obviněn. Podezření bylo nesmyslné, bylo směšné. Téměř ji uklidňovalo to, že to bylo takové nesmírné podezření, které se vynořovalo z tajemné mlhy nedůvěry kolem ubohého jinocha. Byla by pokládala za možnou lehkomyšlnost, nepředloženost, snad v následcích tíživou.

Vyprávěla plukovníkovi o Erichově upřímnosti, o jeho nenávisti ke každé přetvářce, prostotě, čímž si přivodil již mnohou nepříjemnost. A jakým již od malička byl, nebojácným, milým chlapcem; jak jednou za ledového zimního dne skočil do rybníka pro dítě.

Kepprin si stěžoval na nepatrnou citlivost soudců pro takové důvody, které jistě často povědí více pravdy než skvělé indicie. — Ale, — dodal, — není snad na světě člověka, poznáme-li ho blíže, o němž by se nemohlo věřit, že jest schopen všeličehos. —

Vždy znovu se pokoušel odbočiti od věci a zavést řeč na jinou kolej, aby záležitost zbavil těžkosti. Ale cítila, že při hovoru nemyslíl na nic jiného, než jak by pro ni mohl podniknouti něco rozhodujícího a osvobozujícího.

Když za přibývajícího soumraku na své procházce zahradou došli opět k zadní straně domu, tázal se, bez jakéhokoliv přechodu, zcela jednoduše: — Neměli bychom se nyní uchýliti na chvíli nahoru? Zde je již tma. —

A vypadalo to, jako by se tázal: Máš ke mně tolik důvěry?

Sklonila hlavu, šel napřed. Branka zavrzla.

Šli po praskajících, úzkých, dřevěných schodech, tmavou předsíní. Zazářilo jásavé světlo. — Stanuli v poněkud rozmařile zařízené studovně. Stěny byly ozdobeny vybranými obrazy, stála zde ohromná knihovna a stoleček z exotického dřeva. Byla zde křesla potažená

hedvábím, hodícím se k barvě perského koberce, který pokrýval celou podlahu. Otoman byl pokryt kůží bílého medvěda.

Dora se zastavila a nepřítomně se usmívala. Hleděla na podlouhlé a úzké ruce Kepprinovy. Zmocnilo se jí zvláštní ochromení, když jeho rty se blížily k jejím. Škrtil ji nikdy netušený pocit nesmírné moci. Zmizel Gütermann, zmizelo vše, svět se změnil, nikdy jej neznala.

Když odcházeli, nevyšli mřížovou brankou na ulici. V tuto hodinu byla na ulici silná frekvence. Obchodníci a úředníci, bydlicí ve vilách, navraceli se z kanceláří domů.

Byla zde zadní branka, jíž se vycházelo přímo na luční cesty. Podle zadní strany vil dostali se na stanici elektrické dráhy. Byla tma a ticho. Chvillemi zaštěkal někde v zahradě pes.

Doře se zdálo nepochopitelné, že kráčela po boku Kepprinově a že se má navrátiti do svého dosavadního života k svému muži. Připadalo jí, jako by tím Kepprina zklamala. Bylo myslitelné, že má od něho zcela jednoduše odejít? Ne, musela zůstat u něho; rozumělo se to samosebou. Navždy! Cítila však přesně, že by to nepochopil. Byla šílená! Nevyznala se již ve světě! Vše bylo zvráceno!

Kepprin začal opět hovořiti o Erichovi. Jeho hlas zněl tichem samoty a tmou zvláště teple a mírně.

Nesmí se rozejít, dokud ji neujistí, že Ericha, dítě její péče neopustí, ať se stane cokoliv.

Kepprin byl nespokojen sám sebou. Zcela proti svému předsevzetí přemohl tuto ženu, ze všech nejněžnější, jako mladý, nezkušený člověk. Zmátla ho nevinnost a úzkost bezbranné bytosti. Snad, až se probudí z opojení, bude na něho vzpomínati s rozhořčením a odporem. Bylo nutno odbočiti jiným směrem a učiniti vážný dojem.

A pronesl cosi, co vlastně měl určeno pro pozdější dobu: — Nezbuďte-li nic jiného, — pravil, — vymyslel jsem si jako poslední prostředek

dobrodružný plán. Zní dobrodružněji, než jest. Kdyby věc vypadala špatně, musili bychom dopomoci mladíkovi k útěku.

Dora, myslila, že dobře neslyší.

Cosi takového vyslovil on, všemocný a nedosažitelný ve vojenských služebních věcech? Bylo možné, že chtěl něco takového učiniti pro ni? —

Řekl to tichým a nedbalým hlasem, úplně chladně a věcně, jako by to bylo samozřejmé a nebylo to něco neslýchaného, co kdy učinil muž pro ženu. — K útěku? — tázala se Dora skromně.

Nebyl to náhodný nápad. Plukovník si rozvážil každou maličkost: nejdříve bylo nutno prosaditi Erichovo převedení do posádkové nemocnice. Zdařilo by se to, kdyby si vyvolil správnou nemoc, jejíž známky by mohl při prohlídce předstírati i nejlepšímu lékaři. Kepprin vymyslel i chorobu: nachlazení ischiasového nervu. Střežení a uzavření v nemocnici není tak přísné, — pravil. — Potom můžeme vhodně připravit na určitý večer mříž v přízemním okně, která vede do nemocniční zahrady. Sanitní stráž jest možno učiniti neškodnou několika opiovými cigaretami. — Dnes není ještě nutno pomýšleti na toto zoufalé východisko, — zdůrazňoval nakonec, aby ji uklidnil, jest na ně mysliti teprve v tom okamžiku, kdyby se zdálo, že vyšetřování se skončí nevyhnutelně špatně. —

Plukovník slíbil, že ji bude o všem informovati a že ji včas vyrozumí.

Zastavil se a chtěl se rozloučiti dříve, než by vyšli do světla na stanici. Nesmí si teď mysliti, že jsem přišla jen kvůli Erichovi, cítila Dora, teď ne.

Jeho dobrota, jeho nesmírná dobrotivost stupňovala horečku jejího rozčilení.

Sklonil se nad jejíma rukama, aby je políbil.

Strhla ho k sobě. Ať přijde kdokoliv, ať to vidí, kdo chce! Její slzy smáčely mu tváře. Nechtěla ho pustit.

— Aglajo! — šeptal.

Na silnici zarachotil vůz jedenáctky.

— Rychle — prosil Kepprin, — rychle! —

Potácela se do světelného kruhu, spěchala, poněvadž si to přál. Ještě jednou se obrátila; zmizel již ve tmách.

XVII

Auto, které zahýbalo kolem rohu Thunské uličky, mocně troubilo. Stráž před sborovým velitelstvím nastoupila s hlukem do zbraně.

Kepprin od svého stolu zvedl hlavu. Měl před sebou poslední Aglajin dopis. Četl jej vždy znovu. Nerozuměl několika temným, úzkostným narážkám. Bylo to vroucí, váhavé zapřísahání:— Miluješ-li mě skutečně, pak nezapomeň jen pro mne své opovrhování lidmi. Bolí to nesmírně, nalézám-li je mezi Tvými řádky . I když je pro ně sta důvodů a i když je snad dokonce oprávněno — není dobrou nosnou půdou.

A dopis končil jako nyní často: — Odpuť mi, že nemohu psáti zřetelněji. —

Ve vedlejší kanceláři zarachotily židle.

Kepprin vsunul dopis do zásuvky a rozložil si na stole spis: Dislokace v oblasti osmého armádního sboru v příštím roce...

— Servus, Kepprine! — Arcivévoda Max Salvátor spěchal svým, mnoho zaměstnaným krokem ke Kepprinovi, který rychle vyskočil a zdravil.

— Jaké to překvapení! Císařská Výsost jest opět jednou v Praze? —

— Kepprine, máš pro mne na okamžik kdy? —

Kepprin se zatvářil téměř uraženě: — Výsosti, měl bych snad kdy tolik práce...

— Občan, zapomínající na své povinnosti, — pravil arcivévoda. Byl ve výtečné náladě. — Dověděl jsem se již, kdo jest ona, — pravil tiše a odvedl Kepprina k oknu, aby je nikdo vedle nemohl slyšeti, — jest

z dobré, německé, občanské rodiny; vše ostatní co tvrdila, bylo jen koketní škádlení. Zahalovala se v přísné tajemství jen k vůli své počestné rodině. Nehněvá se na mne, že jsem to vypátral. Přijde, kam chci. Jest to od ní milé, ne? Musím ti ji, Kepprine, jednou ukázat. —

Kepprin si pomyslíl: Nepřišel určitě jen proto, aby mně řekl toto.

— Kepprine, musíš mně udělati něco, a to dvě věci — posadil se do křesla, které Kepprin přitáhl, a zapálil si doutník, — má muže, na tom se nedá nic měnit. Ten měl šílený nápad, aby právě dnes byl v Praze. Musí býti za všech okolností zaměstnán. Nemohu ho potřebovat. Vezmi si jej, Kepprine, na starost. Přijde dnes večer ke Stüdlovi vyhledati jednoho nebo druhého ze svých známých důstojníků stran vojenských dodávek. Chce osobně ukázati vojenské sukno, nebo něco takového. Nakukala mu to jeho paní. Prosím tě, Kepprine, buď tam a nepušt ho. Řekli mně, že když začne vyprávěti, o roce, který ztrávil u hulánů, neví kdy má přestat. Pravda, Kepprine, uděláš to pro mne? —

Plukovník se nezlobil. Již v duchu si vybíral jednoho ze svých důstojníků, kterého pověřil tímto úkolem. Vyžádal si přesný popis osoby a zapsal si jméno. — Rade? Překvapeně vzhlédl, odkud jest ten muž? Ze severních Čech? —

— Ano, jest odněkud z provincie, nevím vůbec, jak se to tam jmenuje. —

Arcivévoda myslil již na něco jiného.

— Milý Kepprine, nyní ještě něco důležitějšího. Postaráš se o to, aby byla Vídeň zpravena o pravé příčině mého pražského pobytu. —

— Aby nebyla zpravena, — opravoval jej Kepprin, — rozumí se... —

— Ano, byla zpravena! — pravil arcivévoda a smál se — zdá se, že dnes těžko chápeš. Jest třeba to vylíčit tak, jako bych byl úplně v moci této osoby, jejíž charakter jest nevypočitatelný a její minulost ještě ne zúplna osvětlena a vůbec, co ti ještě uklidňujícího napadne. —

Kepprin uhodl. Arcivévoda činil to vše ze vzdoru. Bránili mu ve sňatku s britskou princeznou, poněvadž ztrnulou, konfesionální

úzkoprsostí domácího zákona byli členové rodiny poukázáni na málo politicky vlivné dynastie.

— Můžeš si také zahráti s tím, že se zanáším úmyslem učiniti tento nový poměr legitimní. Chci uprchnouti se ženou, která opustí muže a děti, a chci se s ní dát v cizině oddat. — Dosti, co? Ano, ať mají ze mne radost. Vemluvil se do velmi podnikavého rozčilení.

Pokládal se za velmi ohnivou siláckou povahu.

— Zítřka zde bude zvláštní zplnomocněnec ze Schönbrunu, — pravil Kepprin, — aby vše vyšetřil a povolal císařskou Výsost do Vídně. —

— Ale já nepřijdu, tentokráte ne. — Arcivévoda učinil krátký energický posunek rukou: — jednou za tisíc let se stane, že rakouský arcivévoda bude míti svou vlastní vůli. — Tvářil se velmi silně, úplně zapomněl na vedlejší místnost a rozloučil se spěšným stiskem ruky. Odcházel rychlým, elastickým krokem, jako by zmeškával kdovíjak naléhavé záležitosti.

Vybrali již pro něho bavorskou nebo saskou princeznu, pomyslnil si Kepprin, a toto jest jen poslední vzplanutí jeho odporu. Kdovíjak bude o tom smýšleti již zítřka!

Plukovník byl rozhodnut poslati úplně pravdivou depeši dvornímu radovi Kaschauerovi ve Vídni. Ale i k tomu chtěl vyčkati ještě zítřejší arcivévodovy nálady.

XVIII

Výslechy ve vyšetřování Zinkeho ustrnuly. Zřejmý výsměch, s nímž častoval soudce, který mnohé hodiny, mnoho dnů i polovice noci opakoval tytéž otázky, oděné v potměšilé věty, opovržlivé mlčení, s nímž nakonec vše snášel, bylo všude vykládáno jako přítěžující okolnost. Zdrucujícím důkazem zdál se býti jen jediný dopis, který došel po Zinkeho zatčení poste restante pod značkou M. A. 23 a byl zabaven. Nebylo v něm ani řádky, obsahoval jen peníze. Již to, že tak veliká částka jako osm tisíc korun r. m. nebyl podán rekomando, bylo nanejvýše podezřelé. Dopis byl podán sice na Smíchově v Praze a adresa byla určitě psána ženskou rukou. V Praze však byl také ruský konsul, který mohl míti mlčenlivou úřednici nebo jiného důvěrníka tajné ruské služby, který pokládal osobní styk s mladým důstojníkem za daleko nebezpečnější než posílání dopisu. —

Setník auditor Ipschtis, pověřený vyšetřováním, byl velmi oblíben ve společnosti jako znamenitý sportovec a okouzlující společník. Rozhodl se pro vojenské povolání, aby měl mnoho volného času, a vypadal vždy reprezentativně. Ujišťovali ho, že téměř nikdy nebylo obtížných juristických případů. A teď smůla, že právě jemu přidělena byla tato zamotaná věc.

— Řeknete-li mi kdo vám poslal peníze, — pravil auditor, — pak, pane poručíku, uvěříme ve vaši nevinu, a přičiním se, abych vás z toho vysekal. Nebud'te tak ironický! Věřím vám, že se zlobíte, když vás takto trápíme a jste nevinný. Víte však také, že to neděláme pro zábavu. —

Zinke mlčel.

— Nedáváte si přece snad časem, jak tvrdíte, posíláte od dam, s nimiž vedete milostnou korespondenci pod šifrou, takové peníze.

— Ne, pravil Zinke, a to bylo vše, co z něho mohl dostat.

Auditor byl proniknut vědomím svých nepatrných právních schopností, ale při takovém chování byl by si zoufal i jiný auditor.

Ipschtis mimo své úřední hodiny nestaral se zásadně o služební práce. Ale v této době lámal si poctivě hlavu a měl i různé nápady.

Jednou slíbil Zinkemu, přizná-li se, jak si zjednal přístup k ocelovému tresoru na sborovém velitelství, nebo kdo mu dopomohl k prozrazeným dokumentům, tak mírný trest se započtením vyšetřovací vazby, že vypadal téměř jako osvobozující rozsudek. V odměnu za tuto výpověď, která má tak velkou cenu, byl by pod pláštíkem tajného poslání vyslán do ciziny, a kdyby se tam skutečně vyznamenal spolehlivou službou, byl by určitě amnestován.

Ipschtis byl toho názoru, že se smí obžalovanému namluvit vše.

Pohlédl si na růžové nehty na prstech a dal mu své čestné slovo. Ale ani to nepomáhalo u tohoto zarytého člověka.

Setník auditor Ipschtis byl již velmi nervosní neplodnou prací těchto týdnů, nespokojeným potřásáním hlav představených, tlustým obžalovacím spisem, který se zdál přesvědčivým, při povrchním pohledu, a přece ve skutečnosti se nedalo dělat nic.

Polekal se důkladně, když jednoho jitra, v nezvykle časnou hodinu, vešel k němu plukovník Kepprin a dotazoval se po stavu záležitosti.

Ipschtis se již obával, že odevzdají někomu jinému vyšetřování, suspendují ho, nebo ho alespoň přeloží někam do pohraniční stanice.

Byl velmi šťasten, když plukovník Kepprin s účastí a se zřetelnou úctou hovořil o práci, kterou Ipschtis vykonal již v této věci.

— Nepochybuji, že skončujete-li věc dobře, všimnou si toho také vyšší místa, — pravil.

Plukovník se informoval o chování a zvyklostech vyšetřovance mimo výsledky i o jeho četbě.

Kepprin dnes přišel, aby se sám pokoušel u Zinkeho o štěstí. Má v takových případech bohaté zkušenosti a poněvadž není soudcem, nebude Zinke vůči němu tak ostražitý. —

Auditor pochopil velmi dobře, že jest tak zřetelně vyjádřena žádost: plukovník chce zůstat se Zinkem o samotě.

Ipschtis nebyl vůbec ctizádnostivý. Nepřál si nic toužebněji, než aby plukovník měl naprostý úspěch a věc konečně skoncoval. Rád by mu přenechal všechnu slávu. Plukovník měl jako vedoucí protišpionáže zájem na výsledku věci, ale neměl žádnou odpovědnost.

Auditor se vůbec nedivil tomu, že plukovník projevoval takovou služební horlivost.

Erich seděl v cele a kreslil do školního sešitu, který mu obstaral službu konající voják. Bylo to bojiště na jihu i severu monarchie, jejíž zeměpis si přesně pamatoval a na nichž dirigoval pohyby nepřátelských vojsk. Jako při šachové partii sám s sebou ztotožňoval se při každém tahu s druhou stranou, když jedna část odkryla svou slabinu a byla zavalena obtížemi a když se mu podařilo uniknouti ze soutěsky, nebo když se mu podařil překvapující manévr; nebo když obtíže byly vždy hrozivější.

Tváře mu plály, když ho profous odváděl do kanceláře vyšetřujícího soudce. Byl velmi překvapen, spatřiv plukovníka Kepprina.

— Pane poručíku, pan plukovník se zajímá osobně a velmi živě o váš případ, — pravil auditor Ipschtis.

Plukovník pokynul vlídně Zinkemu, aby se přece posadil.

Ipschtis se omluvil, že má co dělat naproti u kolegy; kdyby ho snad pan plukovník potřeboval, jest ve všem k službám; ať ho dá pan plukovník zavolat.

Zinke se poslušně posadil, ale jeho chování bylo i dále ztrnulou služební zdvořilostí a soustředěnou pohotovostí.

Kepprin mu oznámil svým teplým, poněkud se chvějícím barytonem, že nepřišel služebně.

Zinke mlčel.

Kepprin se usmíval. — O čemž by se mohlo říci, — pravil, — že to nepokládá za lest. —

— Jest těžké hovořiti s vyšetřovancem, — pravil Zinke, nevěřil plukovníkovi, neviděl příčiny jeho blahosklonnosti. Věděl, že plukovník byl jeho předchůdcem u Susi, a proto ho nenáviděl.

Kepprin prohlásil, že pokládá zatčení za přechodné, za chybu. Ovšem, i když je Zinke nevinný a mnozí v tuto nevinu věří, neznamena to ještě, že nevína se dá naprosto dokázati. —

Zinke mlčel. Opatrnost! pravily jeho sevřené rty. —

— Tak jest to dobře, — pravil Kepprin, — nedejte se jen tak lehce vylákati ze své uzavřenosti. — Zaváhal a pak rozhodnut pravil: — Chci učiniti počátek s důvěrou. Věřím ve vaši nevinu z důvodů čistě citových. Mám ze zkušeností svého úřadu jistý pohled pro vnějšek člověka, nebo řekněme: — pověřčnou důvěru v svůj pohled. Pane poručíku, vyzvědači nevypadají tak jako vy. Kdysi jsem odhalil vyzvědače našich kruhů, velmi váženého důstojníka. Jistě si vzpomenete na případ Redlův? —

Zinke sebou škubl. Co měla tato poznámka znamenati?

Jistě jste také o tom tehdy slyšel, s jakou přenáhleností se hleděla tato fatální aféra ukliditi se světa, než by se o ní dozvěděla veřejnost. Chtěli zachrániti vážnost armády, monarchie. Mohlo se státi, že ji zradil jeden z jejích nejlepších důstojníků a že to tak dlouho zůstalo utajeno? Proto na telefonické povolání sešla se s největším spěchem společnost nejvyšších generálů, a to jako by náhodou v kavárně hotelu, kde Redl bydlil, a za velmi zkráceného vyšetřování vynesli téměř orientální rozsudek: Redl má se z nějaké příčiny ještě tohoto večera zastřeliti v svém hotelovém pokoji. Chtěli tak dlouho čekati dole, až by se to stalo.

Nač mně to vypráví? — tázal se Zinke sám sebe, jaký tím sleduje tajný plán?

Ale zpráva ho poutala. Zdálo se, že vzpomínka plukovníka velmi rozrušila. Všechny podrobnosti scény zaryly se mu hluboko v paměť.

Kepprin byl poslán do pokoje k plukovníku Redlovi, aby mu odevzdal generálův rozkaz. Toto zprostředkování bylo dvojsečné, vzhledem k tomu, že Redl musil vědět, že podplukovník Kepprin podle všeho jest určen za jeho nástupce.

Nyní jest tomu již téměř rok. Teplá jarní noc vídeňské ulice byla citelná i v jednoduchém hotelovém pokoji, jehož okna při vstupu Kepprin zavřel. Z rozhovoru, který měl nastati, nesměl nikdo nezúčastněný zaslechnouti ani slovo. Zženštilý, štíhlý, elegantní důstojník, který seděl naproti němu, byl plukovník Redl, jeho představený, jeden z nejnadanějších důstojníků generálního štábu rakouské armády.

To, co se v tomto rozhovoru Kepprina hluboce dotklo, bylo, že náhle uviděl svět se zcela jiné stránky, a byla to žalostná maličkost v pozorování muže, jemuž se vždy tak obdivoval. Tento geniální stratég a organisátor, který by býval v bitvě snad porazil Napoleona, chvěl se více, než před smrtí před svým špatným svědomím. Kepprina urazilo, jak opovrhoval sám sebou a jak se hroutil pod opovržením jiných.

— Kdyby mně byla poskytnuta možnost napravit vše, co jsem provedl svému nejvyššímu vojenskému pánovi a své armádě... — pravil šeptem. Pohlédl na browning, ležící před ním na bílém ubruse a tužka v jeho ruce kreslila samočinně nesmyslné kresby na papíry, a poslední dopisy.

Kepprin se pokoušel potěšujícími slovy zbavit ho klapání zubů a vnitřního pekla; zdálo se však, že Redl nic neslyší.

— Jsem z chudé úřednické rodiny, — pravil, — chudý člověk nemá býti důstojníkem, věř mně, Kepprine, to má býti zakázáno... —

Sáhl po kamarádově ruce a přece se neodvažoval chopit se jí.

Služebnická povaha, pociťoval Kepprin a hnus v něm přehlušoval lítost.

Redl, hnán perversním milostným pudem, upadl do rukou vyděračů, a aby se jich zbavil, zaprodal se. Před ním stál jeho nacvičený mravní ideál, zasypáváje ho trestem.

— Kdy mohu pánům dole vyříditi, že se již stalo? — tázal se Kepprin. Vstal a vyňal hodinky.

Ihned, — pravil Redl a vyskočil řízně, — jakmile napíši dopisy. —

Kepprin očekával, že muž, jako Redl, když se rozhodl k podobnému činu, musí se dobrati jiného, i když bludného, vyššího stanoviska.

— Jest možno dívati se i jinak na tento čin než jako na úřední rozkaz, — pravil. — Kdyby byl Redl získal ruský mobilisační plán, svedením ruských důstojníků k podobnému zločinu pro náš generální štáb, byl by zahrnut nejvyšší přízní, povýšením a snad i propůjčením šlechtictví. A přece by tím byl uvedl v nejvyšší nebezpečí právě tolik nevinných lidí. Ano, člověk se musí dívati na tyto věci bez stranicství, jinak dojde k podivuhodným závěrům. Ve skutečnosti žádný národ nemá zájmu na tom, aby vynikal nad druhý. Jest jen několik vznešených rodů, které způsobují ve světě zmatek, poněvadž jest to výhodné pro jejich účely. Jest to otázka kariéry pro vládcy a v republikách pro tribuny lidu a milionáře. Vlast, pole cti, velikost hrdinů, vše to jest možné pozorovati i s jiného stanoviska, a to jako věčně stejné duchovní rámusení, jímž jsou proti sobě vydražd'ovány hordy civilizace, až v nesmyslném nadšeném šílenství rozvrátí štěstí, aby dobyly nepatrných výhod pro několik vůdců a rodin, které mají sílu, aby žily jen sami sobě.

Zinke pohlédl na plukovníka zuřivýma očima. Vojenská disciplína poutala mu ještě jazyk. Plukovník jistě ho chtěl svěsti těmito řečmi k neopatrnému souhlasu a doznání.

Jak jest možné vysloviti věci o jejichž opaku jest člověk přesvědčen s tak hlubokou vírou jako svatou pravdu? Není to člověka důstojné, jest to sprosté!

— Stane-li se kdo z panujícího domu králem v cizí zemi, — pravil plukovník, — jest pro něho téměř věcí svědomí, žádá-li si toho nové ministerstvo, aby nenáviděl a zničil vlastní národ. Jak by se to nazvalo, kdyby to učinil poddaný? Jest pravda, že existují dvě kategorie lidí? Jedněm smí býti svatou jen jejich povinnost, a druhým jen jejich výhody? —

Zinke vyskočil. —

— Tolik logiky a tolik důvtipu, pane plukovníku! — pravil — jest na podiv, jak pan plukovník, ať za jakýmkoliv účelem, dovede vymýšleti tak znamenité důvody obhajoby, když špinavostí a nedostatkem peněz bezcharakterního darebáka, nastane možnost, aby ruské panství ovládlo svět, abychom my byli poraženi jako první.

Ale Zinkemu uvázlo slovo v hrdle a zarazil se, když uzřel rozveselený obličej plukovníkův.

Plukovník spokojeně přisvědčil. Ještě chvíli mlčel přemýšleje, když se Zinke zarazil.

— Věděl jsem to, — pravil, potom srdečně položil Zinkemu ruku na rameno, — očekával jsem to, od vás, pane poručíku, bylo to krásné a poctivé; nebylo to sehrané rozhořčení. —

Plukovník učinil v rozrušení několik kroků:— Ale koho bychom mohli tím přesvědčiti? Vidíte, zde jest ta obtíž. Pánové se jednou rozhodli, že jsou přesvědčeni o vaší vině. A kdyby jim byl nyní přiveden skutečný vinník, nevěřili by mu; znám to. —

Obrátil se náhle k Zinkemu otevřeně: — Nemůžete říci skutečně ono osvobozující slovo a jmenovati původ a určení oné částky, která vám byla poslána tak záhadným způsobem?

Zinke odpověděl. Byl to zjev Susi, který se postavil mezi ně. Zinke určitě cítil, že Kepprin tušil pravdu. To tedy bylo to, proč k němu přišel.

— Jest to od vás čestné, — pravil plukovník, chápu, kompromitoval byste někoho. Komplikuje to však věc d'ábelským způsobem. —

Začal opět přecházeti pokojem.

— Nic ti to nepomůže, Susi nezahládím, myslil si Zinke.

— Nemůžete-li se k tomu odhodlati, zůstává tedy ještě jen poslední východisko. Snad máte, pane poručíku, pravdu: člověk zaplatí raději vlastním životem, když to musí být, než životem jiných.

Zinke opět zakolísal v svém mínění o plukovníkovi. Znělo to úplně upřímně.

Plukovník se opět zastavil. — Dříve než budu mluvit dále, — pravil, — rád bych se ještě o něčem zmínil. Jistě víte, že z úcty k vaší sestře se o vás zajímám. Velmi trpí touto věcí. Kdybych vás, pane poručíku, pokládal za vinna, nebylo by pro mě důvodů, abych něco pro vás podnikal. Pokládám vás však za nevinného, a proto pocituji naléhavou lidskou odpovědnost. Tím, co vám řeknu nyní, vydávám se do vašich rukou. Jest to návrh, který vám činím pro všechny případy, nenajde-li se skutečný vinník a soudci zůstanou zarytí. Ovšem, nejdříve musím vědět, zda snad nepatříte k oněm hrdinům spravedlnosti, kteří raději podstoupí poctivě bezpráví, než aby si fakticky na vlastní pěst zjednali právo.

Zinke na něho tázavě pohlédl.

Plukovník vylíčil mu krátkými slovy, jak se má chovati, aby dosáhl převezení do posádkové nemocnice.

Ano, co chtěl tím plukovník říci?

Zinkeovi se mátlý úžasem myšlenky. Nebylo přece možné, aby Kepprin mínil útěk?

— Paní Dora za první návštěvy v nemocnici oznámí vám všechny další podrobnosti. — Vůbec netlumil hlas: — musí se najít cesta, která jest možná i přes přítomnost úředníka. —

Plukovník zazvonil, dal si zavolat setníka, rozloučil se s ním velmi srdečně, aniž uznal za hodna pohledu Zinkeho, kterého profous na pokyn auditorův odváděl. —

— Nedá se nic dělat, — pravil Kepprin Ipschitsovi, — obdivuji se vám, pane setníku, že jste vůbec něco z něho vytáhl, ale současně vás i lituji. Trvalé výslechy by opravdu nebyly povoláním pro mne.

Když Kepprin opustil posádkový soud, pronásledovala ho vzpomínka na onu noc ve vídeňském hotelu, kterou vyvolal. Ještě jednou prožíval rozhodné minuty, když, opustiv Redlův pokoj, scházel dolů do kavárny ke generálům a promýšlel chyby, kterých se plukovník Redl dopustil. Bylo by bývalo velmi těžké, téměř nemožné, býti prozrazen při svém postavení jako vedoucí protišpionáže, kdyby se byl nedopustil velké neopatrnosti. Kdyby jemu, Kepprinovi, bylo svěřeno toto místo v generálním štábu 8. sboru, chtěl se poučiti těmito neopatrnostmi. Jaké stupňování života musilo přinášeti napětí podobné dvojité existence neviditelnosti a míti v ruce osud dvou nepřátelských říší, mocných, zahořklých dynastií a tím i osud světa. Rázem by byl konec obávaných rozpaků, které ho tehdy trápily, byl by zakryl příšerně rostoucí dluhy, o nichž právě nyní, kdy měl převzít tento úřad, nesměla se veřejnost dověděti ani toho nejmenšího. Jak směšným se mu zdálo slavnostní rozčilení generálů, když vešel do kavárny. Myslili si, že svým seděním vykonali něco velkého pro císaře a vlast. Ve skutečnosti by bylo bývalo stejně důležité, ba důležitější zachovati onoho muže nahoře na životě a neúprosnými výslechy z něho vymačkati, co prozradil nepříteli. Co však mohlo se zdáti těmto hlavám důležitějším pro armádu a říši, než zachovati záři a skandál ukliditi? Již po staletí nebáli se v tomto státě ničeho tak jako pravdy.

Jednoho z příštích dnů pravil Kepprin v jednom zamýšleném okamžiku svému příznivci a příteli generálu auditorovi Tadeckému: — Kdo nedbá o peníze, ten jich potřebuje nejvíce. Nevím, co by se stalo ze mně, kdybych v pravém okamžiku nebyl obdržel bohaté dědictví! —

XIX

Rytmistr Peroutka odhodil noviny a přistoupil k oknu. Čím krásnější byl pohled na kvetoucí koruny stromů dole v Kinského zahradě, jejichž vůni bylo přímo viděti, tím špatněji mu chutnal doutník, který si mohl nyní dovoliti za změněných poměrů.

Rytmistr Peroutka byl ve špatné náladě, a to z mnohých příčin. Po prvé uplynul patnáctý den měsíce, kdy se mu nedostalo platu od jeho dřevařské firmy. Naznačili mu, že, jakmile opět přinese něco důležitého, bude vzat opět na milost. Kde však měl vzíti něco důležitého?

Částka, kterou mu plukovník Kepprin poslal prvého v měsíci, byla jistou náhradou za tuto ztrátu. Bude však tato částka docházeti pravidelně? Přejde ještě vůbec po druhé? Sotva. — Ukáží-li se vaše udání pravdivá, — pravil plukovník. Ukázala se pravdivými? Věc Zinkeho nebyla vůbec jasna; protahovala se do nekonečna. Snad Peroutka učinil chybu. A skutečný vinník cítil se tím jistější, čím více se úřady zakusovaly do tohoto falešného podezření. Skutečný vinník si pěkně žije, rozhazuje tisíce rublů za nejvybranější zábavy a při tom požívá, kdovíjak vysoké hodnosti, úcty, a snad nebude dopaden nikdy.

Peroutka se zalykal vztekem, když jen na to pomyslí. — A mimo to mu plukovník Kepprin již vůbec nic nevěří; jest příšerně nedůvěřivý. Má pohled, kterým pronikne člověka až do morku. Určitě tuší, jaká jest ta moje ruská dřevařská firma. Proč však nepátrá dále? Proč nesleduje toto podezření? Jistě má k tomu své důvody; pro všechno má svoje důvody.

Říká se jinak, že jsou nedůvěřiví jen lidé, kteří sami nemají štěstí. To není možné říci o plukovníkovi. Jest miláček štěstěny. Jak ohromné musilo být dědictví, které mu připadlo.

Ostatně bylo velmi podivné, že se Peroutka nemohl o dědictví dopátrati něčeho přesnějšího. Velmi se o to zajímal. U žádného soudu nemohl najíti spisy o tomto dědictví, o němž se prý před rokem jednalo. Peroutka vydal příkaz, aby se po něm pátralo ve Vídni i v Keppriově rodišti Vídeňském Novém Městě. U žádného úřadu nebyl žádán a nebyl ani vystaven dokument, vztahující se k dědictví. Peroutka byl pevně odhodlán pátrati po věci dále.

Zlobil se na stálý rachot psacího stroje za svými zády. Honorář za překlad knihy, na němž Beata právě pracovala, dostala již téměř celý zálohou a byl již dávno spotřebován.

Píle a svědomitost, s nimiž se až hluboko do noci věnovala Beata této práci, měly do sebe něco vzrušeně nesmyslného. Jak rád by jí byl Peroutka řekl, aby přerušila tuto práci a začala jinou, na níž by mohla žádati zálohu. Neodvažoval se toho; a proč ne? Přece to učiní?

Ukousl špičku nového doutníku, vyplivl ji z okna a obrátil se do pokoje.

— Beato! —

— Ano? — Nevzhlédla od své práce.

Kráčel podlouhlým úzkým pokojem pomalými, těžkými kroky. Nechtěl při tom na ni pohledět. Zlobil se na sebe, že se bál učiniti tak jednoduchý a rozumný návrh. Neučinil vše, aby sehnal peníze? Tentokrát jí nepomůže její důstojné mlčení.

— Beato, — zaklepal netrpělivě na stůl.

Obrátila k němu užasle hlavu. Nechtěla se dáti ničím mýlit. Spustil silnou řeč.

V předsíni zazněl velmi dobře známý hlas a do dveří vplula paní Susi.

Onoho dne, kdy hulán přinesl dopis, náhle zmizela a právě tak náhle a mimo vše nadání se nyní vrátila. Byla ve výborné náladě, svěží

a nadšená. Vyprávěla, že podnikla výlet autem do Mariánských Lázní. V této krásné krajině jest nesmírně pěkně mimo sezónu, kdy zde nejsou cizinci a panuje zde idylické ticho. Chladno? Zajisté, ale kořený vzduch a vůbec, když má člověk svou společnost, k tomu ještě tak milou společnost. Bylo to jednoduše rozkošné.

— Ale rozumí se, že můj muž nesmí o tom vědět, — pravila se svým okouzlejícím pohledem dítěte. — Jest tak komický, myslí si hned, kdovíco. Věří, že jsem byla několik dní u svých příbuzných v Tachově. Bylo to tak krásné, příliš krátké! Čas uplynul jako voda! —

Potom se dotazovala poněkud neklidně, zda rytmistr nebo slečna Beata neslyšeli nic o Zinkovi. Jest pravda, co jí řekli?

Pozbyla své dobré nálady. Susi chtěla slyšeti přesnější zprávy:— Kdy byl zatčen? — Peroutka se zamyslí: — 3. května, — pravil za okamžik. — Ano, pomyslí si, to nemohl peníze ještě obdržeti. Byl to den, kdy teprve peníze poslala. Kupředu, nyní nesmí složit ruce do klína.

Dotazovala se, zda jest možné vyzvednouti si na poště dopis, který byl poste restante adresován pod značkou a někomu jinému.

Peroutka se stal pozorným. Jaký dopis? Pod jakou značkou? —

Susi se dověděla, že Zinke byl daleko hrozněji podezříván, než se domnívala, a že dopis jest hlavní oporou obžaloby; a vlastně ne dopis, nýbrž vysoká částka peněz v dopise, o níž nechtěl Zinke vypovídati. Na obálce jest táž značka jako na více obálcích, které se při domovní prohlídce našly u Zinkeho v koši na papír. Podezření jest ještě více zesíleno tím, že v dopise nebylo ani řádky, — pravil Peroutka.

Susi byla úplně bez sebe, chtěla ihned odběhnouti, aby řekla soudcům pravdu. Peroutka ji zadržel jen s námahou. Co by tomu řekli lidé a její muž, kdyby se tak zasazovala o cizího mladého důstojníka? Celý svět by při tak pikantních věcech napjal uši.

Peroutka si vyprosíl, aby směl místo ní k vyšetřujícímu soudci a přednesl mu záležitost v jejím smyslu a pokud možno šetře jejího jména. Má mu jen říci, oč jde, —

Susi vyprávěla vše. Jaký mělo nyní také smysl věc zamlčovati? —

Účinek byl překvapující. Bylo dojemné, jak jejich několik slov Peroutku rozčililo. Nikdy by si nebyla pomyslíla, že by se mohl tak zajímati o cizího, mladého člověka. Člověk podceňuje přece všechny lidi.

Rytmistr hovořil, jako by byl radostí přímo pomaten. Šermoval rukama a úplně zapomněl, že drží v prstech doutník; doutník padl na podlahu. — Byl to opravdu romantický čin, — pravil, — byla to nejušlechtilější myšlenka vysokomyslné ženy. Pykati za slabost Zinkeho a obětovati vše na jeho zachránění. —

— Přeháníte, — pravila Susi.

— Ne, ne, nepřeháním, — pravil rytmistr. — A také jste ho zachránila. Nevypadá to sice teď tak, ale ukáže se to brzy. A jak se to ukáže! V lesku a slávě. —

Přerušil se: — Paní Susi, jistě jste se stýkala s mnohými důstojníky. Nezná snad někdo z pánů, kteří by přicházeli v úvahu, váš rukopis? Snad plukovník Keprin... —

— Co to má s tím co dělat? — pravila Beata u svého stroje. Ustala sice při příchodu Susině ve psaní, zůstala však na svém místě.

— Nic, míním jen, — pravil Peroutka, že by to mohlo míti určitou výhodu.

— Ano, rozumí se, že plukovník zná mé písmo, — pravila Susi horlivě, — kdysi je přímo studoval a to při dobročinném bazaru, když jsem mu vydala potvrzení. Chtěl z něho vyčísti můj charakter. I potom jsme vyměnili spolu několik řádek, — zarděla se — jen v záležitostech výboru a podobně, — skutečně jen úplně společensky a formálně. —

— Nyní však nesmíme váhati, — pravil rytmistr a s nadšenou horlivostí hledal kolem, odešel do vedlejšího pokoje, ale nemohl hned najíti plášť a klobouk.

Když stanul oblečen v pokoji, pravil: — vůbec se však nezmíníme o padělání směnek, přivedli bychom mladíka z bláta do louže. Řeknu jen, že jste mu chtěla pomoci v nesnázích. Puntík. A vy jste se bála,

že by peníze nepřijal, kdybyste mu je odevzdala osobně. Bylo to velmi jemnocitné a samozřejmé. —

Když byl již u dveří, ještě jednou se obrátil: — Ví, paní Susi, plukovník Kepprin, že Zinkeho znáte? —

— Ano, — pravila, poněkud zmatena, — nebylo by mně však příjemno, kdyby se o těchto věcech mluvilo s plukovníkem Kepprinem. A vůbec, bylo by mně trapné, kdybych byla středem této záležitosti. Na to jsem ani nepomyslela. Nemáme toho všeho raději nechat? —

— Ale, paní Susi, — pravil Peroutka, — zachráníte člověka a vrátíte nevinnému svobodu. Přisahám vám, že vaše jméno nepřejde přes mé rty. A plukovník Kepprin jest také rytířský, toho to vůbec ani nenapadne! Vrátím se za hodinu a snad ještě dříve. — A zmizel.

— Ne, ne, rozmyslela jsem si to, — Susi spěchala za ním; ale již ho nezastihla.

Rytmistrova nálada se ohromně změnila. Nádherný květnový den byl podle jeho přání.

To jest chvíle, již se nutno chopit. Plukovník viděl zabavenou obálku s penězi. Musil písmo poznati, Susino hranaté písmo se nezapomíná. A i když Kepprin věří v náhodu podobnosti písma, nebo když nechtěl ohrožovati Sušinu pověst, měl při nejmenším možnost, soukromě, mimo soud, věc sledovati.

Peroutka rozkvetl. Bylo nutno žádati podrobnosti a úřední data o Kepprinově dědictví. Bylo vůbec možné, že dědictví, nebyly-li to právě miliony, umožňovaly mu právě takový luxus? A kdyby se mělo dokázat, že to, co nyní strašilo v Peroutkově mozku, nebylo výplodem fantazie, kdyby byl nyní skutečně na stopě velkého zločinu, pak by se podíval, aby mu nenabídlí vynikající místo u státní policie! Prosili by ho, aby místo přijal. Pak by měl navždy po starosti. A jak by to přál tomu nafoukanému, domýšlivému člověku, který si jistě myslel, že jest více než sám Pán Bůh.

Nyní, pane plukovníku, dostanete ránu a s takové výše padá se nepřijemně.

Peroutka hodlal se věci ujmouti opatrně. Řekne, že podle vší pravděpodobnosti, skutečným vinníkem jest vyšší důstojník, který uvrhl podezření na Zinkeho, aby sám unikl.

— Ano, ano, odpovědí mu. Ale to by musil býti na špatnou stopu uveden plukovník Kepprin, a to jest naprosto nemožné.

Zajisté, ale zmýlil-li se takový genius důvtipu, člověk téměř neomylný, řekl by Peroutka, pak se zmýlil důkladně. Skutečný pachatel vloudil se asi v důvěru plukovníka Kepprina a má na něho velký vliv. Takoví lidé se vyznají ve všelikých kouzlech.

Peroutka uvede na důkaz, že se plukovník Kepprin nedal mýliti tím, že znal písmo na podezřelé obálce s vysokou částkou peněz a že dokonce věděl o stycích pisatelky s obžalovaným.

Setník auditor Ipschtis Peroutku nepřijal. Byl tohoto dne příliš zaměstnán. Odpoledne musil na tenisový turnaj a večer se konala jarní slavnost.

Ať přijde Peroutka zítra dopoledne, pravil profous a připojil hned radu: Ale ne příliš brzy.

XX

Dora uvítala velmi srdečně Zděnka Rohleho; ale s politováním musí odmítnouti jeho pozvání k výletu do Šárky s větší společností. Její muž byl velmi znepokojen, že by mohly býti opět na ulicích večer nepokoje. Ranní listy byly plny dráždivých notickek. — Ve vídeňské sněmovně létaly kalamáře, — pravila, — to znamená, že na pražských ulicích létají kameny. —

— Jen žádné strachy, — pravil Rohle a z jeho nepřírozeného smíchu bylo slyšeti uraženého Čecha.

Dora se polekala. Nechtěla ho zarmoutit.

— Kdo nenosí zrovna cerevisku, tomu se nic nestane, — pravil. — Nejvýše se opět německé kasino promění v automat. Hodí-li na dům někdo kámen, vyjde dole strážník. — Dora se nemohla smáti s ním.

Ve skutečnosti nemohla se výletu zúčastniti z docela jiného důvodu. Měla důležitější cestu. Šla do posádkové nemocnice. Plukovník Kepprin jí řekl zcela určitě, co má činit a co má říci.

V přijímací kanceláři oslovila službu konajícího šikovatele francouzsky. Nevěděl si rady a byl na rozpacích. Nerozuměl jí, opakovala otázku rychle německy. Přikývl, vstal a šel napřed.

Nalezla Ericha ve velmi špatné náladě. Ležel na loži a již to působilo stísnujícím dojmem, ačkoliv věděla, že to bylo nutné, pro jeho předstíranou nemoc.

Erich jako důstojník měl i zde v oddělení pro vyšetřovance svůj pokoj, ne příliš velký a ne příliš světlý, kde to, jako v celé nemocnici, páchlo po jodoformu, guláši a tabáku.

V ruce měl knihu, přes niž hleděl s nesmírně unuděným pohledem. Neprojevil ani velkou radost, když Dora vešla.

Doufala, že lhostejnost jen předstírá. Bylo to velmi vhodné pro rozmluvu před očima šikovatele.

Dora se při svých prvních slovech chvěla. Obávala se, že by překvapená nebo obveselená Erichova tvář mohla vzbuditi v šikovateli podezření, vzhledem k tomu, že se vydávala za dívku vychovanou ve Francii, což zdůrazňovala její francouzsko-německá řeč. Doufala, že ji neprozradí ani jediný pohyb v Erichově tváři. Vypadalo to tak, jako by ji vůbec neposlouchal.

Dora se posadila na lože a položila mu několik otázek obvyklých v takové situaci: Jak jest spokojen se stravou, co dělá jeho nemoc a co říká lékař. A potom, jako by to byl její zvyk, pronesla dvě francouzské věty: — Ještě dnes v noci musíš prchnout. V přízemí na záchodě jest přepilována mříž a jest jen na oko zasazena do zdi. Šikovatel, který se posadil se zdvořilou neúčastí o něco dále u stolu, jako by zde byl jen proto, aby učinil zadost formalitám, zvedl nyní hlavu a s udivenou výčitkou pohlédl na Doru.

Ale hovořila již dále německy docela nevinně. Tu si vzpomněla, že Erichovi něco přinesla. Sáhla do kabelky a vyňala krabičku cigaret a poslušně ji ukázala šikovateli, a teprve když dovolil, odevzdala ji Erichovi. V rychlém rozhovoru s úsměvem pravila francouzsky, že první cigarety jsou napojeny silným uspávacím prostředkem a jsou určeny pro sanitní stráž ve vedlejší místnosti. Až onen muž usne, musí si Erich vzíti jeho plášť a čepici a jíti.

— To není dovoleno, — přerušil ji šikovatel, — s vyšetřovanci jest dovoleno hovořiti jen v zemských jazycích.

— Promiňte, — pravila Dora, a nebylo třeba, aby přeháněla svůj zmatek a strach. — Chovám se tak hloupě. Dám si pozor. — A jako kdyby dokončovala začatou větu, vyprávěla Erichovi Gütermannův vtip, smála se, a jako když pokračovala ve vtipu, vychrlila francouzsky, že největším nebezpečím pro Ericha jest stráž u zamřížovaného

konce chodby. Musí ji, oblečen v plášť mužstva žádati, ve jménu kamarádského soucitu, aby mohl poslati telegram choré nevěště.

— Už zase, — pravil šikovatel, a zvedl hrozivě obočí. — Ještě jednou, a musíte odejít. —

Dora polekaně vyskočila, jako by chtěla uposlechnouti jeho rozkazu.

— No, no, jistě si dáte říci, — pravil dobrotivě šikovatel.

Hovořila nyní, jako ze skromnosti, úplně tiše. — Ne, ne, musím slyšeti každé slovo, — pravil šikovatel s úsměvem, — přece to nejsou žádná tajemství. —

Dora rozčilením nevěděla již, o čem by měla hovořiti. Stále měla před očima ještě věty, které musela Erichovi bezpodmínečně říci.

Náhle se jí rozsvětlo, hovořila o těžkých úzkostných snech posledních nocí. Vše, co jí řekl Kepprin o svých obavách vzhledem k Erichově situaci, oblékla do tohoto líčení.

— Zdálo se mně, že vyšetřování jest skončeno, — pravila, — a průkazní materiál je drtivý. Obhájce je proti tobě zaujat jako státní návladní. Čeká se jen na lékařské dobrozdání, zda jsi schopen projednávání, aby byl určen termín konečného jednání.

A byla to méně lest jako spíše skutečné rozčilení, že začala plakat. Šeptala francouzsky, jako by to byl zoufalý výbuch něžnosti. — Musí to být dnes v noci, jest to poslední možnost. — Hovořila velmi rychle, ale Erich jí rozuměl. Poznala mu to na očích.

Šikovatel vstal. Jest mně líto, — pravil, — ale protože přes opětovná napomenutí hovoříte cizí řečí, musíme rozmluvu přerušit. —

Učinil pohyb rukou, aby šla Dora napřed. Sklonila studem hlavu a poslechla. Ale v nitru jásala. Erich velmi přesně dával pozor a poznala, že to učiní. Pokynul jí.

Když se vrátila domů, zavolala si ještě jednou starého věrného podomka, který pod pláštíkem návštěvy u chorého vojáka vykonal před několika hodinami ničivou práci na mříži na přízemním okně posádkové nemocnice.

— Viděl vás někdo, když jste vešel a opouštěl tuto místnost? —
tázala se.

— Jde mně o krk, — pravil muž s úsměvem a potom ne bez sebe-
vědomí: — Jsem opatrný, milostivá se může spolehnout. Kdo dbá na
to, když starý muž při odchodu se ještě někde na okamžik zdrží? —

XXI

Zinke, když mu plukovník Kepprin naznačil možnost tohoto posledního východiska, byl rozhodnut neuprchnout.

Zinke, ať to plukovník myslel upřímně nebo ne, nechtěl dopřát svým obžalobcům tohoto triumfu. Nechtěl se vzdát boje. A mělo-li by se opravdu státi to neslýchané, že by byl odsouzen nevinně, chtěl, hrdě vzpřímen a chladně, vzdorovati bezpráví.

Ale samota cely neposkytla dlouhého života hrdinským předsevzetím s jejich oslňující září. Přemýšlel dále: co ho v nejlepším případě očekává, zvítězí-li? Objeví se ono padělání smenek, a i kdyby se stalo, to nejnepravděpodobnější, že by padlo i toto, zdálo se mu nemožné, aby se vrátil k bývalému životu.

Chvěl se hnusem, že by měl začít opět se všednostmi vojenské služby. Měl toho až po krk. Jak bylo možno natrvalo snést v míru toto povolání?

Jest možné, myslel, že jsou muži, kteří vedou takovýto zdánlivý život od jinošství a konečně jdou životem se zlatým límcem, jako by byli s výkony a zásluhami svého dlouhého života nejvýše spokojeni? —

Vyjde-li však Zinke ze všeho se zdravou kůží, nebylo jiné pomoci. Musí zůstat v tomto povolání. Nevyučil se ničemu jinému.

Uprchne-li, pak dostane se mu prostředků, aby mohl jít do ciziny a mohl tam začít nový život. A mohl je přijmouti, ať byly již od Dory nebo Gütermanna.

Zarmucovalo ho ještě něco jiného. Proč mu Susi od oné peněžní zásilky nepsala? Zásilka ho zprvu urazila. Chtěla mu vrátiti co s ní

utratil? Potom si uvědomil: byl to dojemný čin, vyvěrající z pečující lásky. Ale proč mu od té doby nepsala? I když slyšela o jeho zatčení, měla mu dáti znamení své účasti. Byla zajisté i proto jiná vysvětlení. Věděl však a tušil: milovala jiného, byl vyřizen. Jeden z vyřizených, jeden z kdovíkolika.

Přemáhal ho hnus. Přál si zmizeti do neznámých dalek a mezi jiné lidi.

Probudila se v něm dobrodružná touha. V příliš velké protivě stála zde netušená neomezená volnost mukám, která za těchto týdnů připravil mladému tělu vzduch cely a ticho.

O jedenácté hodině noční, když se strážě vystřídaly, vyšel Zinke do tmavé chodby. Plášť a čepice sanitního vojáka z čísla 7 byly mu poněkud velké.

Dům byl tichý, noc byla jasná a teplá. Zdaleka z ulic znělo sem tlumené hvízdání a zpěv davu. Nepokoje umožňovaly mu lépe útěk.

Chodba mezi dveřmi spících byla nekonečná.

Dole v bráně u strážě, která každého v domě znala, nesměl by se vydávati za sanitního vojáka. Ale zde nahoře, u zamřížovaného konce chodby, střídalo se každou hodinu cizí mužstvo z kasáren v městě.

V označeném okně v přízemí našel švédskou mříž ale uvolněnou mezi zdmi tak, že by ji byl téměř při prvním doteku vrazil do skla. Železo zazvonilo o zed'.

Okamžik naslouchal, ale dům byl naprosto tichý.

Vyskočil z okna a stanul v zahradě nemocnice, kde ho uvítala omamná vůně růží a jasmínu, která se zdála zmnožovati ticho a tmu.

Pomalou a nejistě putoval nocí do dolejší části nemocniční zahrady, tak zvaného cvičiště. Tápal podle zdi k zadní bráně, která určena jen pro vozy, byla nestřežená.

Brána měla výplň zvýši muže. Mříž nad ní byla tak široká, že jen poněkud obratný člověk, který na ni vyskočil, mohl se jí protáhnouti.

Spustil se na druhé straně dolů a stanul v ulici proti všeobecné nemocnici.

Nikdo ho nepozoroval?

Na okamžik tiše stanul. Ulice byla jako vždy liduprázdná. Jen s Karlova náměstí doléhal sem křik a lomoz. Doufal, že tlačence, nebo policejní kordon nezdrží auto, které mělo na něho čekat. Spěchal Karlovým náměstím, a když zabočil do Vyšehradské třídy, stanulo auto před ním.

Dvířka vozu se otevřela. Očekávala ho sama Dora. Objala ho radostně. Pokládala útěk za zdařený. Před ranní inspekcí nikdo v posádkové nemocnici nezpozoruje jeho zmizení a ráno bude již dávno za hranicemi.

Zná přece směr na Ebersbach? Bude tam nejdéle za pět hodin, dříve než se opravdu rozjasní.

Dora mu dala pro všechny případy mapu se zakreslenou cestou.

Políbila ho a zmizela.

Ve stínu vrat čekal na ni muž. Nebyl to Gütermann, byl větší. Gütermann nedovedl také řídit vůz.

Zinke si lámal tím hlavu dále. Jen kdyby Dora nemusela jít domů rozbouřenými ulicemi.

Pocit osvobození z otroctví těchto týdnů, svoboda byla zmnohonásobená, když Erich seděl u volantu a řtil se liduprázdnými ulicemi předměstí.

Velmi mu posloužila znalost automobilových cest v okolí, které znal z výletu se Susi.

Studený, čistý vzduch, který řezal ostře do tváře, ho nádherně osvěžil a povzbudil. Bylo to jako předchuť nového života, který ho očekával s novými silami.

Prolétl spícími vesnicemi.

Psi štěkali. Jen zřídka setkal se se zářícíma očima jiného automobilu. Zřídka ho předhonilo jiné auto.

Nestaral se o to, kdo v autech seděl. Vůbec nepomyslel na to, že bude pronásledován. Bylo to také velmi nepravděpodobné. Kdo by byl také přišel v tuto dobu do jeho pokoje? A jak by také mohli tak rychle uhodnout směr, kterým se dal?

Nemohl tušit, že několik vojínů, poraněných při pouličních demonstracích, bude přineseno do nemocnice a že tak bude dům vyrušen z klidu.

Zpozorovali vylomené okno v přízemí a ihned pátrali, kdo zmizel.

Bylo již jistě kolem třetí hodiny ráno.

Zinke projížděl větším místem. Nevěděl přesně kde byl, ale jistě to bylo jedno z průmyslových městeček severních Čech; snad Bor.

Na konci silnice, která vedla z města, ušel auto, které se pokoušel marně předhonit a které daleko před ním se náhle zastavilo.

Když se přiblížil, uviděl, že jest obklopeno četníky s nasazenými bodáky. Prohledávali je. Zinkemu se zatmnělo před očima. Neměl mnoho času k přemýšlení. Vyskočil velkým obloukem, zapotácel se, upadl, a zřítíl se do příkopu. Zavířilo mu v hlavě a v celém těle.

Byl by rád povstal, aby viděl, co se stalo. Ale nesměl. Náhle uslyšel výkřik a řinkot.

Krev se mu zarazila v žilách. Jeho vůz najel na cizí. Doufal, že vůz proletí kolem druhého a daleko v temnotě se rozbije o násep, nebo telegrafní tyč.

Měl se raději dáti zatknouti? Zajisté.

Teď byl ovšem zachráněn. Člověk jest hrozný. Zinke nemohl potlačit svou radost.

Zde, kde ležel, nebudou ho četníci hledati, zůstane-li ještě na živu. Musí se domnívati, že jest pohřben pod troskami vozu. A tak také podají zprávu do Prahy. Dříve než zjistí, že to byl omyl, neuškodí mu žádné pronásledování.

Odtud nebylo daleko na hranice. A nebylo žádným čarodějnickým najítí stezku, na níž by byl nepozorován. Sáhl po tobolce, neztratil ji.

XXII

Peroutka, ráno po jarní slavnosti, neměl štěstí se svými — drahocennými odhaleními. — Ipschtis ho opět nepřijal. U posádkového soudu panoval zmatek a rozčilení pro nějaké události předešlé noci. Nikdo mu nemohl podati správné informace.

Peroutka, rozhodnuv se krátce, šel k samotnému sborovému veliteli. Hrabě Skrpianski byl na místě bezprostřední a vlastně jediný představený plukovníka Kepprina. Generál Skrpianski přijal Peroutku ve výborné náladě. Měl z Vídně dobré zprávy. Jmenování jeho protivníka ministrem války bylo zamezeno Kepprinovými vztahy u dvora. A ještě více: Skrpianski měl nyní sám vyhlídku, že by mohl dostati ministerský frak v ministerské radě, totiž, že by se stal ministrem zemské obrany.

Generál naslouchal zprvu bez porozumění. Potom se bavil z polovice rozčileným a koktavým výkladem komického člověka. Generál byl teprve před několika hodinami zpraven o útěku Zinkeho. V jiné době byl by ho podobný případ velmi rozzuřil. Dnešního dne nebyl však tento případ v žádném poměru k jeho dobré náladě.

— Co to mluvíte za nesmysly, — přerušil náhle Peroutku, — potřásaje hlavou, — mladý důstojník, jehož nevinu chcete dokázati, uprchl dnes v noci před vyšetřováním a rozsudkem. Učiní něco takového nevinný člověk? —

Generál zazvonil. Vstoupila ordonanc: — Plukovník Kepprin jest jistě ještě u paní hraběnky? Zavolejte ho na okamžik sem. —

Peroutka vyskočil: — Excelence! — Zbledl: — Nemohl jsem srovnati se svým svědomím, abych mlčel; nemohu však panu plukovníkovi

řící vše, nemám k tomu práva. Prosím Vaši Excelenci, abych nebyl zbavován věrnosti k císaři a k vlasti — Hovořil o tom, že jest na podiv, že se plukovníkovi nestalo nápadným písmo na obálce, v níž byly poslány poručíku Zinkemu velké peníze. Plukovník Kepprin již od dřívějšíka znal poměr oné dámy k poručíkovi i zvláštní hranaté písmo oné dámy. Není jinak možno, než že někdo z nejbližšího plukovníkova okolí, kdo požívá jeho slepé důvěry a špatně ho vede, jest vinníkem.

Kepprin vešel. Když uviděl Peroutku, stáhl ústa: — Podívejme se! —

Jejich oči se střetly.

— Dal jsem vás zavolati jen proto, že pan Peroutka hovořil o nějaké důvěře ve vašem okolí, a myslil jsem si, že chce učiniti udání o tom, kdo dopomohl Zinkeovi k útěku. Ale ukázalo se, že o útěku nevěděl vůbec nic. — A obrátiv se k Peroutkovi, pravil: — Máte-li ještě co přičiniti k případu Zinkeho, učiníte tak do protokolu u posádkového soudu. —

Peroutka chtěl něco říci. Začal, bylo naprosto nutné, aby něco řekl. Nenapadlo ho však, co by řekl.

Generál se s ním rozloučil s polovýsměšným a s polozlobným pokynem ruky.

Když Peroutka stanul na ulici, tázal se sám sebe, co se vlastně změnilo Zinkeovým útekem. Lhala snad Susi? Ne! Dokázali Zinkemu nějakou vinu? Dověděli se snad něco určitého o Kepprinově dědictví? Něco zde nebylo v pořádku, pro to měl Peroutka velmi jemný nos. Tak rychle, pane plukovníku, nebudeme spolu hotovi! A teď teprve ne!

Přemýšlel. Nebyl ještě na Václavském náměstí, když měl již plán hotový. Podíval se do nejbližšího telefoního seznamu: J. M. Gütermann, bydlil v Městských sadech č. 6.

XXIII

Dora byla vždy jinak přesná, Kepprin neprojevil netrpělivost a nevyptával se, co ji tak dlouho zdrželo.

Zdála se býti velmi rozervaná a smutná. V poslední době již častěji vypadala unavená. Dnes to bylo však zvláště nápadné.

Pokoušel se ji uklidnití bezvýznamným rozhovorem na tiché a stinné lavici v pozadí zahrady.

Dora se nevyhýbala jeho něžností, ale jistě se přemáhala, aby je opětovala. Ovládalo ji napětí a neklid, které nechtěla dáti na sobě znáti. Byl u ní Peroutka, a to právě teď' odpoledne. Tvrdil, že kdyby byl Erich neuprchl, byla by se, a to v nejbližší době, dokázala jeho nevina. Ten, kdo mu dopomohl k útěku, měl jen zájem na tom, aby zmizel, a aby se nedokázala Erichova nevina. Kdyby byl nalezen, byl by co nejdříve také dopaden vinník. Erich by se mohl vrátiti a byl by rehabilitován. Uváděl důkazy, usvědčující důkazy.

Dora, plná starosti o nejistý osud bratrův v cizině, byla tím vším zmatena a překvapena. Nemohla pochopiti, jak to bylo možné, ale věřila Peroutkovi. Když zpozorovala, co to znamenalo, zmocnil se jí úděs: má pochybovati o Kepprinovi a vzdáti se ho?

Dnes nezůstalo mnoho ze slavnostního napětí něžné chvíle, s níž obvykle odcházeli do jeho pokoje. Kepprin vycítoval v jejím neklidu cosi, čehož význam nesměl podceňovati. Měl potlačený a zadržovaný způsob lítosti, který účinkoval dvojnásobně. Marně se pokoušela smířiti ho něžnostmi. Nepokrytě dal jí najevo, co tuší za jejími rozpačitými výmluvami. Byl žárlivý. Nemilovala ho již. Tak to vždy začínalo. Snad jest zde někdo jiný, který ji zajímá více, pravil nemilosrdně.

— Ne, ne. — Dora pohlédla ulekaně na něho. Přece to nemyslí opravdu! Jak nešťastnou činila ji taková nedůvěra! Nesměl si o ní mysliti nic falešného, a vyprávěla mu vše. Přišel k nim do domu tajný agent, vyslaný jistě vojenskými úřady. Byla šťastna, když ji to napadlo. Tento Peroutka byl jistě tajný agent, který měl za úkol vypátrati pomocníky a cíl Erichova útěku. Kepprin dovedl to zaříditi tak, že mu nezamlčela nic.

Prosila ho, aby se nerozčiloval a nezlobil pro řeči tohoto člověka a pro tak nízké podezření. Ve skutečnosti bojovala však marně a zoufale proti zvyku podezření, které zůstalo skryto kdesi v jejím nitru.

Kepprin neoceňoval špatně vášeň jejích objetí při loučení a horečné polibky mizející v slzách. Vyznal se v ženách.

Peroutka vypátral jistě skutečný čin Zinkeho a s čichem dobrého loveckého psa pronásledoval novou stopu vinníka. Ten člověk se stával nebezpečným.

Tohoto večera seděl plukovník Kepprin opět dlouho v svém pokoji a pracoval. Nejen proto, že odjížděl zítra do Vídně a měl ještě mnoho věcí vyříditi, jeho myšlenky nedaly mu pokoje. Co měl podniknouti proti Peroutkovi? Jistě byl v ruských službách. Podezření však nestačilo. Musil míti důkazy. A i kdyby byly zde důkazy, nebylo by nyní výhodné, aby sám proti němu zakročil, když tento člověk vystoupil jako jeho nepřítel. Rusové měli jistě na více místech monarchie podobné ubohé místní vyzvědače. Jakým způsobem by však vypátral od pánů ruského generálního štábu, aby mu udali těchto několik málo schopných vyzvědačů za přiměřenou protislужbu? Kepprin to nepotřeboval jen proto, aby učinil Peroutku neškodným. Nyní bylo velmi nutné, aby se vyznamenal nepopíratelným důkazem své věrnosti, činností a obratností.

Jakou protislужbu by žádali v Petrohradě? Musil by nabídnouti na výměnu někoho z Rakušanů, kteří pracovali v Rusku. Více by

jich nevydal; bylo by to příliš nebezpečné, mohlo by to vzbuditi podezření. Musil to býti tedy někdo, kdo měl nějakou cenu. — Vyňal z tajné schránky nástěnné skříňky cosi velmi drahocenného: seznam rakouských důstojníků, činných v cizině v tajném poslání, pokud si mohl jejich jména obtížnými oklikami sehnati jako úřední příručku. Prohlédl seznam. Nebylo lehké se pro některého rozhodnouti. Četl jména. Jen několik jich znal osobně. Zde byl ten muž. Důstojník generálního štábu Stödlmeyer. A tak by se pánové v Petrohradě necítili v nevýhodě.

Zjevil se mu nadporučík Stödlmeyer v převlečení bulharského velkopřemyslníka.

Nebylo nic platno, neměl jiné volby; musilo to býti. Arcivévoda Max Salvátor by řekl: — Jedněm musí býti svatá jejich povinnost, druhým jejich výhoda. To jest pořádek, který drží svět pohromadě. — A byl by přesvědčen, že toto pořekadlo napadlo ho právě tuto chvíli.

XXIV

Tohoto červnového večera snesla se nad Prahou krátká, prudká bouře. Kepprin se vrátil ze Strašnic v lijáku. Dora po prvé nepřišla; ale ne pro špatné počasí.

Doma na psacím stole našel několik hustě popsaných lístků, které vytrhala z poznámkového bloku na stole. Byla zde, když věděla, že není doma; chtěla viděti pokoj za jeho nepřítomnosti. Tak se chtěla s ním rozloučiti.

Psala, že se u ní doma leccos změnilo. Bezmezná důvěra jejího muže zmizela. Tušil a snad také cosi věděl a zřejmě se soustředil, aby nebylo na něm nic vidět. Nedalo se to již snést. Nemohla déle mlčeti. Mluvila se svým mužem a jak by měla vysvětliti Kepprinovi výsledek rozmluvy? Jak měla říci, co vytrpěla za významných a chytrých otázek svého muže, který se nezdržoval svou vlastní bolestí a nepovažoval ji za něco, co se týkalo jich obou. Chtěla se v míru odloučiti od muže. Ale ne snad, aby si Kepprin myslil — ó ne, — ihned vymýtila jakékoliv podezření, jako by chtěla navrhovati Kepprinovi sňatek. Chtěla míti opět svou svobodu a nepřála si nikomu skládati účty, aby mohla býti beze lži a falše šťastna. Ale to bylo právě to, na co ji chytil její muž. Bylo dojemné, jak se vmyslil do její situace a budoucnosti...

Kepprin četl další řádky jen očima. Vše zmizelo. Věděl v podstatě, že byla taková, jakou ji ukázaly tyto řádky. Shledal její jednoduchost, již ho okouzli. Jako vždy, když se rozvazovaly jeho styky k lidem, obklopila ho mrazivá prázdnota, tklivý chlad a opuštěnost, jakou pociťoval již jako dítě v zimě v kapli při zádušní mši v úmrtní den své matky. — Jsem cizinec na tomto světě? Ztracen a zmaten

mezi lidmi? — Myslí si — Kdo najde ke mně cestu, touží po oddechu. Všichni, kteří nechtějí býti se mnou!

Jarka stál již chvíli v pozoru dva kroky od stolu a čekal.

Plukovník, aniž vzhlédl, sáhl po zvonku.

Kepprin při nenadálém zvuku blízkého hlasu sebou škulbl.

Jarka přistoupil váhavě blíže a podal mu navštívenku. Věděl, že plukovník v tuto dobu nepřijímá nikdy návštěv.

— Pane plukovníku, poslušně hlásím, dáma se nenechá odbýti, — pravil váhavě — tvrdí, že, kdyby pan plukovník věděl, proč přichází, ...

Kepprin četl: Eva Kistlová. V jeho paměti se nepohnulo nic.

— Pane plukovníku, poslušně hlásím, dáma přichází v záležitosti pana nadporučíka Stödlmeyera, — pravil Jarka.

Plukovník sraštil obočí: — Prosím, — pravil mrzutě.

Dáma od divadla, myslil si Kepprin, když vstoupila velmi mladá dáma, a to velmi rychle a jistě. Toaleta rafinovaného vkusu, poněkud drze přizpůsobená něžné postavě měkkých a kulatých linií, dávala vyniknouti exotické výraznosti typu. S temným obličejem, poněkud dočervena nalíčeným a s podmalovanými již o sobě velkýma a tmavými očima, kontrastovala štavnatě rudá ústa s malými jiskřícími zoubky.

Kepprin se nedbale zvedl: — Prosím? — tázal se přísně a chladně. Zahleděl se do spisu, jako by se jen těžko odtrhoval od práce. Chtěl vtisknouti rozhovoru úřední ráz.

— Jest to soukromá záležitost, pro niž chci oloupiti pana plukovníka o chvílečku drahocenného času, — pravila poněkud otřesena Kepprinovým chováním. — Psal mně můj ženich a přísně mi nařídil, abych ihned osobně a beze svědků sdělila panu plukovníkovi obsah dopisu. Jen proto nepsal panu plukovníkovi, poněvadž by v své situaci nemohl poslati dopis na úřední vojenskou adresu. —

— V své situaci? — tázal se plukovník se všemi příznaky zneklidnění.

— Již to musilo býti velmi obtížné propašovati tento dopis. Můj ženich jest, — odmlčela se — ve vězení. —

— Ve vězení? — tázal se Kepprin velmi vážně, ale bez přehnaného gesta.

— Stödlmeyer mně uložil, abych panu plukovníkovi řekla, že byl jistě zrazen. Nebylo příčin k jeho zatčení. Ani při domovní prohlídce nebyl nalezen žádný průkazní materiál, poněvadž právě předtím odeslal své poslední zprávy. Pan plukovník zná těch několik pánů v důstojnickém sboru, kteří vědí o jeho pobytu a jeho poslání. Učinil tedy vše, aby co nejrychleji a nejspolehlivěji — zdůraznila tato slova — oznámil případ panu plukovníkovi, aby byl nalezen vinník a aby bylo zamezeno další neštěstí. —

Ženich? — pomyslí si Kepprin. Ano, tj. ona mladá, rozvedená paní, které se musily dodávati Stödlmeyerovy dopisy.

— Nepokládáte-li to však za tak důležité sdělení, — pravila dotčena a chystala se odchodu. —

— Smím prositi o dopis? — pravil Kepprin. Zaváhala.

Představovala si plukovníka Kepprina, již pro jeho vysokou hodnost jako důstojnou, martiální šedivou hlavu. Ale seděl zde mladý, elegantní důstojník a tvářil se, jako by nepozoroval, že hovoří s hezkou mladou dámou. Odevzdá-li mu dopis, jest úplně vyřízena.

— Musí to, pane plukovníku, býti? Můj ženich mně to neuložil, — pravila kapriciesně. — Dopis je z Ruska a má kyjevské razítko. Snad postačí, když víte toto. Nyní smím snad znáti místo jeho pobytu? — dodala spíše ironicky než hořce. — Nyní to není již nebezpečné, jak? Mohu jen říci, že tajemství by bývalo u mne daleko jistější než u někoho jiného, ačkoliv jsem jen žena. —

Ne, ne, — pravil plukovník — znění dopisu má pro nás daleko větší důležitost, než milostivá může pochopit...

— Opíší vám místa, která vás mohou zajímat, — pravila chladně. (Zpozorovala, že tím měla zbraň v své ruce.)

— Velectěná slečno, netušíte — promiňte, milostivá paní — člověk se nemůže tvářit v tvář tak okouzující mladistvé svěžesti hned odhodlati k tak důstojnému oslovení. —

Hovořil tiše a se svůdným úsměvem: — Netušíte, jakou důležitost může mít pro nás každá vnější podrobnost psaní a jak to může ulehčiti naše pátrání. Velmi nás tím zavazujete! Máte, prosím, dopis u sebe? —

— Přiložíte jej ke spisům, — pravila plačtivě, — a kdoví, zda jej kdy opět obdržím. Znam to. Dopis má pro mne zvláštní cenu! Snad jest poslední, který jsem od něho obdržela.

Rty se jí zachvěly, jako by jen stěží potlačovala pláč. — Nemáte práva, abyste byl ke mně tak hrozný! —

„Jak to říká“, pomyslil si Kepprin. Zdá se, že ji to příliš nerozčuluje. — Neukázal však svůj ironický úsměv. Dopis musí mít a musí zmizeti — pomyslil si.

Vstal. Přistoupil k ní. — Dám-li vám čestné slovo, že jej nepřiložím ke spisům a že budu s ním nakládati jako se soukromým majetkem?

— Jde jen o to, jak, pane plukovníku, smýšlíte o takovém slibu, přesahuje-li věc váš soukromý zájem, — pravila drze. — Jsou-li ve hře velké věci, říše a armáda, pak vás to zbavuje povinnosti, dodržovati sliby, učiněné malé, nepatrné ženě. —

Kepprin se posadil do druhého, malého, červeného křesla naproti Evě: — Milostivá paní se nemusí v svém případě obávat podobné věci, — pravil velmi vlídně. — Víme, co jsme vám vzali a že jsme vám velmi zavázáni. Já zvláště jsem byl Stödlmeyerovi velmi nakloněn. Jistě vám není neznámo, že jsem ho vyznamenával při každé příležitosti, a bohužel i při tomto poslání. —

Nabídl jí bonbony a cigarety, stojící mezi nimi na malém stolečku. Sáhla po cigaretách.

— Mimo to, milá milostivá paní, nemusíte si jeho osud malovati hned tak černě, — pokračoval uklidňujícím tónem — bude musit

několik let sedět na pevnosti. Jest to dosti zlé. Ale více se mu nestane. A zde mu to bude potom započítáno velmi vysoko. —

— Více se mu nestane? — pravila, — to pro mne znamená, pokračovala jasným, tvrdým a úplně jiným hlasem, — že jest mezi námi konec. Nepatřím k lidem, kteří se zakusují do sentimentálních neupřímností, aby si lidé o nich mysli něco dobrého. Za několik let? Za tři, za pět, za osm let? Kdoví, jak bude potom smýšleti — jak budu smýšleti já — ne, ne. Jest dosti zlé, ovdoví-li člověk, když byl předtím šťasten, ale před tím ne, — to jest příliš mnoho! —

— Pravda statečného srdce, — pravil Kepprin, — mezi ženami jest málo těch, které se odvažují tak dobře znáti sebe samu. Myslete však i dále tak důsledně. Není to potom sentimentální neupřímnost, záleží-li vám tolik na dopise? Jistě jej máte s sebou? —

Naklonil se k ní.

— Ne, nemám jej s sebou, — lhala rozhodně a přitiskla kabelku prudce k sobě. Přistoupila k psacímu stolu a pozorovala obraz ženy, který v jednoduchém rámu stál osamocen na téměř prázdném okraji stolu.

— Milostivá paní, nedůvěřujete mně, — pravil Kepprin, — váš ženich by se proto na vás hněval. — Následoval ji a odsunul židli stranou od psacího stolu.

— To jest vaše matka, — pane plukovníku, — pravda? — pravila a pohlédla mu tázavě do obličeje.

Plukovník zbledl ještě o poznání více než obvykle a jeho oči se potemnily. — Jsem jí tak podoben? —

— Ne, to se nemůže vlastně říci, — mínila, zatím co její oči bloudily s něho na obraz, — a přece. Míním však, že by si bylo přátí, abyste jí byl ještě podobnější, v duchu a ve výrazu. Není to však možné u muže! Byla jistě nezměrně citlivá? —

— Jak víte, že již nežije? —

Trhla sebou: — Promiňte — řekla jsem to jen tak. —

— Ne, ne, jest to zcela správné — proč jste však nemyslila, že jest to moje milenka. Není krásná? —

— Milenky se tak nemalují. Má výraz svěťice, matky. — Oči se jí zalily slzami: — obraz jistě maloval velký umělec. —

— Byl to velký umělec; a maloval ji jen z paměti...

Obrátila se, aby vyčetla z jeho obličejů, že se smí tázati. — Jistě byla u divadla? —

— Jste chytrá, malá a podivuhodná osoba, — pravil téměř něžně.

— To jest: nikdo by se to o mně vůbec nedomníval, — pravila a smála se.

Bylo to první cizí oko, které spatřilo obraz jeho matky. Přišel bez jediné řádky před několika dny, mezi ostatní poštou sborového velitelství pro plukovníka Kepprina; věděl, že jest to poslední zpráva, úmrtní oznámení podplukovníka na odpočinku, Karla Matyáše Kepprina.

— Ženy vypadají na starých obrazech jinak vždy velmi komicky, — pravila, — jest to moc módy, která nás, ženy, tak velmi mění. Ale celá bytost této ženy jest tak živoucí a tak z naší doby, jako by mezi námi žila a nebyla vůbec starší než my. Ale, — upamatovala se, náhle polekána, a zlomyslně pohlédla na něho, — měl jste, pane plukovníku, tolik práce, když jsem přišla! Musím již jíti —

— Podařilo se vám, abyste odvrátila mou pozornost od dopisu. Není to, milostivá paní, od vás hezké, že se mnou tak jednáte! Neodcházejte ještě; nebo mně dopis přinesete ještě dnes. — Svíral pevně její obě ruce a skláněl se nad ní. —

— Budu o tom přemýšlet, — pravila milostivě. —

— Nebo smím si snad dopis odnésti sám? —

— V každém případě smíte přijíti, — pravila, ale odtáhla mu své ruce. Na prahu se ještě obrátila a pravila rychle, jako by to na sobě vynutila s námahou: — Přijďte! — A již zmizela.

Uložil jí snad Stödlmeyer, aby mně dopis nedávala a vůbec nikomu? — Ne, ne, jsou to jistě opět strašidla. A přemýšlel, kdy by měl k ní zajíti.

XXV

Rytmistr Peroutka se vrátil z Vídně v triumfující náladě. Mohl nyní zcela jednoduše dokázat, že dědictví, kterého se Kepprin vždy dovo-
lával, ve skutečnosti neexistovalo. Vypátral, že plukovník nebyl vůbec
synem majora Kepprina, nýbrž, že jej major přijal za vlastního, řekl
mu to rada zemského soudu, majorův švagr, a velmi se rozčiloval, že
plukovník chtěl podíl z dědictví zemřelého příbuzného. Rada zem-
ského soudu již jednou, když byl ještě okresním soudcem v Pětikostelí
a když šlo o daleko menší dědictví, zarazil důkladně panu plukovní-
kovi choutky toho druhu.

Peroutka měl sice dojem, že Kepprinovy nároky na dědictví jeho
adoptivního otce nebyly zcela nesprávné, ale pro něho bylo důležité
pouze to, že pozůstalost Levantincova nebyla ještě provedena a že
plukovník z tohoto jedině důležitého dědictví ve velmi rozvětvené
rodině neobdržel až do dnešního dne ani haléře. Odkud tedy toto
knížecí vystupování? Proč se tedy odvolával na velké dědictví? —

Peroutka ihned, jakmile se vrátil domů, vykládal Beatě s velkým
nadšením o výsledku svého pátrání. Zapomněl odložit klobouk
a plášť, cestovní brašnu postavil na židli a gesty velkého řečníka roz-
víjel výstřední fantasií o následcích svých odhalení pro svou vlastní,
nyní na něho čekající kariéru ve státně politických tajných službách.

Peroutka ukrýval jindy před Beátou temný svět svých obchodů,
plánů a myšlenek, ale tentokráte byl to přece čin, za nějž se nemusil
styděti; byl to vlastenecký čin a velká zásluha.

Zlobil se, že Beata nesdílí jeho nadšení a že mu dokonce námitkami
pokazila všechnu radost.

Služebná Helenka hlásila hosty. Peroutka se velmi zaradoval, že přišla Dora. Bylo to znamením, že jeho návštěva u Gütermannů nezůstala bez účinku. Snad přinášela žádoucí poselství od Zinkeho.

Ale dříve než si s ní mohl řádně pohovořit, vrátil se sem s velkým spěchem pan Rade, celý bez sebe proto, že Susi byla již opět u — strýce v Tachově. — Jedno z dětí doma má horečnatou vyrážku a jak jest známo, k chorému dítěti patří matka především. Chtěl se ihned spojit telefonicky s Tachovem.

Zatím co se Peroutka namáhal, aby Rade ho od toho odvrátil, vešli dva policejní úředníci v civilu. Přicházeli vážně, slavnostně a diskrétně jako smuteční návštěva. Jeden zůstal u dveří, druhý se důrazně přiblížil k Peroutkovi a tlumeným tónem vysvětlil účel své přítomnosti.

V Peroutkových myšlenkách honily se kombinace o příčině jeho zatčení. Byla snad příčina zatčení ta, že se odvážil říci něco proti plukovníku Kepprinovi? Jeho respekt před mocenským postavením Kepprinovým byl tak veliký, že pokládal vše za možné. V tomto okamžiku ho vůbec nezajímalo, jak se plukovník dověděl o jeho spojení s Rusy. Ale nejvíce ho roztrpčilo, že tento nevinný vedlejší výdělek ho porazil právě teď, když už jej neměl. Obrátil se k úředníkům: — Jste si zcela jisti, že jste se nemýlili v adrese? V městě je mnoho lidí mého jména!

Úředníci, kteří neuznali tuto otázku za hodnou odpovědi, byli zřejmě zpraveni o tom, že Peroutka nikoho nezasvětil do svých obchodů. Spokojili se přísným výslechem a prohlídkou přítomných.

Rade protestoval proti tomu, že ho tak dlouho zdrželi. Neměl kdy; podařilo se mu úředníky znervosnit; pustili ho prvního. Letěl, jako by mu paty zapálili. Utíkal na hlavní poštu. Chtěl prosadit svůj rozhovor, i kdyby Susin strýc neměl vůbec telefonu. Jednoduše zatelegrafuje, aby se Susi v určitém hodině dostavila na poštovní úřad v Tachově.

Peroutkův byt byl zapečetěn. Slečna Beata musila jej opustit a nesměla s sebou vzít ani stroj, ba ani list ze svých rukopisů. Jak jest

dobře, že plukovník své dopisy podpisoval jen začátečními písmeny svého jména, to byla první Beatina myšlenka.

Dora ji vyprovázela k blízkému malému hostinci, kde slečna Beata chtěla vyčkati několik dní, až by se směla opět vrátiti do bytu. Dora nechápala, že Beata při všech těchto vzrušujících událostech zůstala tak klidná. Tušila v této tiché neobratné bytosti cosi, co ji naplňovalo úctou. — Slečna Beata se pokoušela uklidniti se: Kepprinovy dopisy jsou pečlivě uloženy mezi rukopisy ve zvláštní mapě tak, že jest možno pokládati je za milostný román v dopisech, který má překládati, — pomyslila si. Jejich obsah jest dosti romantický a Aglaja není také moje jméno.

XXVI

Plukovník Kepprin nepřišel k Evě Kistlové ani příštího dne, a ani hned potom. Nechal uplynouti několik dní.

Eva poznala, že daleko přecenila význam, který měl pro něho Stödlmeyerův dopis.

Její napjaté očekávání povolilo prvního bezvýsledného dne. Ticho, které následovalo, vracelo ji vždy více sobě samé.

Zmocnil se jí pocit úzkosti, strach při čtení vzrušených Stödlmeyerových řádek, ano, rozrušovala ji již i obálka s cizími známkami.

Musila se zachrániti a oklamati se.

Ono překvapující ve zjevu Kepprinově, rozkošné možnosti které se zableskly při rozhovoru, otevřely jí jiný svět. Nemohla se také jednou státi lehkomyšlnou? Co kdyby se byla se Stödlmeyerem nesetkala? Zde byl jiný muž a nové dobrodružství. Je nutno se ho chopit, držeti se ho, žíti a opět moci dýchat a baviti se.

Byl to směšný pokus o útek. Opojení zmizelo. Křeč by byla jistě opadla, kdyby byl Kepprin přišel ještě téhož dne.

Rána do srdce, vedená ostrou zbraní, necítí se v témže okamžiku. Pozorovalo se to při atentátech. Postižený věří, že vyvázl se zdravou kůží a může učiniti ještě několik kroků, než se zhroutí.

Eva s pravidelností srdečních úderů dostávala každé pondělí ráno prostřednictvím sborového velitelství dopis od Stödlmeyera.

První pondělí, kdy dopis nepřišel, ukázalo neodvratnou prázdnotu nastávajících let v budoucnosti. Teprve tehdy pocítila, co již dříve pochopila. Při svém rychlém a jasném rozumu patřila k lidem pomalého srdce.

Eva pochopila kdysi tak jasně a bez hlubšího pohnutí i otcovu smrt. Po mnoho let zneužíval důvěry bankovního domu, jehož byl ředitelem. To byla cena za přehojné bohatství, které obklopovalo Evino dětství. Žena, Evina matka, která svedla muže k těmto zpronevěrám, potom velmi brzy otce opustila.

A tak zůstala Eva sama.

Malý, znamenitý pán, který ve jménu banky pořádal pozůstalost, nadšen Evinou krásou a jejími sedmnácti lety, vyprosil si, aby směl převzít péči o splnění jejího uměleckého snu. Objevili u ní sladký slibný mezzosoprán a jeviště zdálo se pro její opuštěný život jedinou lákavou vyhlídkou. Provdala se za něho z vděčnosti a bezradnosti. V této době probudila se v ní opět bolest pro otce a jeho nešťastný život.

Snad to bylo tím, že nyní začaly zklamání a boje.

Když byla Eva připravena a měla zpívati na zkouškách a vystoupiti na jevišti, hlas jí selhal. Stále chraptěla. Lékaři zjistili chorobu hlasivek.

Její muž vyhledal pečlivě učitele, který měl pro její jemný hlas nejnebezpečnější metodu.

Horlivost a ctižádostivost, s nimiž ji popoháněl k stále větší píli a vždy těžším partiím, byly důkazem lásky ve směru, jaký Eva nemohla tušiti. Muž, ze žárlivosti a ze strachu, že by ji ztratil, chtěl jí zničiti jevištní kariéru.

Opuštěnost mladé bytosti, když prohlédla tento záměr, byla bezmezná. Boj a rozvod proti tomuto zarytému nepříteli byl bez vyhlídky.

Tedy přišel Stödlmeyer a nabídl jí věrně a jednoduše a přímo svou pevnou ruku. Boj byl rychle rozhodnut. Zdálo se jí, že po všechn čas bude po jeho boku v klidu a bezpečí.

Musil se vydati v nebezpečí, odejít v poslání, které bylo jeho povaze tak cizí, poněvadž jinak by to bylo trvalo ještě léta, než by se mohli vzít.

Eva se i za dne zaměstnávala stále svými zoufalými myšlenkami.

Zpívala v divadle malé úlohy, pážata, družičky, ačkoliv jí lékař zpěv přísně zakázal. Z čeho měla však žítí?

Za noční tmy odpočívala v svém malém bytě na lůžku a představovala si poměry v ruských žalářích, o nichž kolovaly různé zprávy.

Když ji plukovník Kepprin navštívil, ležela ještě na loži.

Neznamenalo to, že by bylo příliš časně ráno. Usínala teprve za dne.

Kepprin musil dlouho čekati v jejím pokoji. Slyšela v své ložnici jeho přecházení, potom jak přistoupil k oknu a pak se opět posadil. Nebyl jistě zvyklý čekat. Nepospíchala.

— Myslila jsem si již, že nepřijdete, — pravila při svém vstupu. Podala mu jen letmo ruku.

— Nejsem pán svých přání, — pravil. Prohlížel si ji s téměř neovládnutým podivem. Jemná červeň jejích bledých tváří, něžná rudost nenalícených rtů a jednoduché ranní šaty; to vše ji úplně změnilo. A dvojnásob bylo rozkošné, že za tímto prostým civilním zjevem, poněkud unaveným utrpením a vážností, prozařovala jiskřící, veselá bytost posledního setkání, a zdálo se, že jest to její rozmar, že se neobjevila.

— Pane plukovníku, dal jste si na čas, abyste si byl tím jistější účinkem, — pravila — prozrazuje to nebezpečnou znalost žen. —

Nevyposlouchal z jejích slov tónu ironie.

Přistoupila ke klavíru a zahrála několik akordů. — Nemyslíte, pane plukovníku, že by Stödlmeyer mohl býti vyměněn? Jistě i u nás byli zatčeni Rusové; či nejsme tak zdatní? —

— Jak jste opatrná, prozíravá a vynalézavá! — pravil s obdivem, není úplně vyloučeno, že by se to dalo provésti. Budu se o to zajímati v každém případě. Nevím však, zda právě teď máme v svých žalářích tak hodnotný materiál na výměnu. Ale i pro tuto akci bylo by ovšem nejvýše cenné, kdybych měl v rukou dopis, v němž Stödlmeyer líčí okolnosti svého zatčení a své podezření. Zainteresoval bych

autentickým zněním dopisu rozhodující místa a vyvolal bych tak naléhavou potřebu, aby Stödlmeyer byl osobně vyslechnut o celém případě. —

— Jinak není třeba pro něho něco učinit? — tázala se, — nyní nemá velké ceny! Co? —

Neodvrátila obličej od kláves. Bylo jí nesnesitelné, jak si ji prohlížel. Nenáviděla Kepprina, poněvadž mu k tomu asi zavdala příčinu. Snad nyní skutečně věřil, že byla nadšena jeho návštěvou a že ho pokládala za vhodnou náhradu za ztraceného milence.

— Tak to nemyslím, — pravil plukovník, — k všeobecnému důvodu přistoupil by ještě důvod zvláštní. — Jste však se mnou nespokojena. Co mám učinit, abych to, slečno — milostivá paní, změnil, — nezvyknou si na toto oslovení. Dovolíte, abych vám říkal, paní Evo? —

Jeho hlas zněl měkce.

Přistoupil k ní: — Prosím, podívejte se přece na mne. Učiním vše, abych vám Stödlmeyera vrátil, ale nyní o něm nehovořme! Bolí mne, když vyslovíte jeho jméno. Nedávno hleděla jste na tuto věc daleko rozvázněji a jasněji. —

Dotkl se tiše její paže.

Přerušila melodii, kterou naznačovala prsty a polovičními akordy a ostře se k němu obrátila: — Pane plukovníku, máte špatné svědomí, — pravila. — Jen proto, že jste mu tehdy přidělil ono poslání, a že nedovedu dále hráti komedii, jest vám nyní nevolno? —

Odvrátila se opět od něho a přejížděla klávesy.

Proč tato změna nálady? — pomyslil si Kepprin. Slyšel ještě koketní spád slov, jimiž se s ním rozloučila: — Přijďte. —

— Křivdíte mi, — pravil vroucně, — vyhledáváte vše, co mne může urazit a ranit. Kdybyste, paní Evo, tušila, jakou mi tím působíte bolest! Netušíte vůbec nic! — šeptal ještě vroucněji.

Sklonil se nad ní, jež zůstala odvrácena, nepřátelsky němá a nehybná. Něžně ji políbil na šíji, jež matně jiskřila jako lehce zahnědlá pěna moře a jež voněla fialkami.

Nepohnula se, ustrnula v postoji, lehce nakloněna kupředu. Jak by směl rozbouřiti její krev tento sladký úlek?

Otočila se a deska klavíru dopadla s disharmonickým úderem na klávesy.

Kepprin neustoupil. Sepjal ruce: — Chtěl jsem jen dosáhnouti toho, abyste se na mně podívala, — pravil. Jeho úsměv stal se pod nenávislým pohledem jejích očí bezmocným a zmateným.

Ale v okamžiku se změnila.

— Pojd'te, pane plukovníku, a posad'te se. Jest pravda, že jsem se chovala nevychovaně. — Nyní byla dokonalá dáma. Každý její pohyb byl ušlechtilé graciézní a plný důstojnosti, jak příslušelo paní domu.

Plukovník užasle sledoval tento obrat.

— Mohl byste si mysliti, že jsem do vás zamilována, a že po vás toužím, — pravila s úsměvem, — muži jsou již tak domýšliví a smýšlejí tak o nás! Ale člověk v mé situaci nemyslí na takové věci. Chci se nyní sebrati, nemám práva, abych si na vás vylévala své rozmary. Ještě nikdo nikdy s vámi tak nejednal, pravda? —

— Žádná žena nebyla by projevila tolik diplomatické obratnosti, aby mě odvedla od účelu mé návštěvy, — pravil vlídně.

Vyskočila, vyňala z krabice hromadu dopisů a jeden z nich hodila na stůl.

Polekán chtěl položit ruku na její, aby ji uklidnil.

Zadupala: — Tak jděte přece! —

— Zajisté jsem si mohl dopis opatřit jinak, byla to jen záminka, — pravil plukovník. — Myslil jsem si jen, že vám to nesmím tak otevřeně projeviti. Musely mne od toho zrazovati morálka a přátelská povinnost nepřítomnému, ale jest to pravda. Pocítí-li člověk něco a povolí-li tomuto citu, nemá smyslu, aby si to nepřiznal. Máte pravdu. Ale nyní bude lépe, když půjdu! —

— Ne! ne! — Eva k němu přispěchala a zadržela ho. — Opravdu, — pravila poněkud překotně a rychle, — opravdu bych si přála, abyste ještě zůstal. —

Jejich oči se zahleděly zblízka do sebe. Byly to Eviny rty, jež se blížily k jeho ústům. Náhle, když ji objal, pozvedla ruku. Udeřila ho do prsou a odskočila.

— Paní Evo! — Vztyčil se. Pozdvižená ruka, hrubý úder, který ještě cítil, zdál se mu strašidlem horečné fantasie.

Nepronesla však již ani slova a ukázala na dveře.

— Dopis již máte? — pravila náhle výsměšně.

Kepprin se zatvářil velmi zle.

Spatřil, že se jí oči zalily slzami a že bezmocně sepjala ruce.

Šel. Nemohl se zbaviti vzpomínky na tuto ženu, plnou rozporu. Tato směs chladu a žáru, koketerie a studu, upřímnosti a neproniknutelnosti měla zvláštní kouzlo a byla mu úplně cizí. Nebylo vůbec jisté, zda ho milovala, nebo ho bude kdy milovati. U ní nebylo nic jisté. Zнала ho snad již od dřívějšíka? Bylo to velmi pravděpodobné. Aglaja?

Na okamžik se zastavil. Ne! ne! Znal Evino písmo z dopisu, které byly zasílány Stödlmeyerovi sborovým velitelstvím.

XXVII

Kepprin pokládal vždy lásku za umění, které ovládá nejlépe ten, kdo ovládá sama sebe. Záviděl těm, kteří neznali nic z tohoto umění a milosti strhující vášně, vzdávající se všech výhod.

Nepatřil k těmto lidem. Podržel své trumfy v ruce. Eva byla poněkud tajemná. Zvyšovalo to její kouzlo. Nevyznal se v jejím charakteru. Nestalo se mu to ještě u žádné ženy. Vždy, když přišel, byla úplně jiná a to, co řekla, nesmělo se chápati tak, jak to přednesla. Mnohdy ho bavila všelijakými naivními otázkami o vojenských zařízeních a poměrech. Chtěla vědět, jak se zběhly věci, které se přihodily Stödlmayerovi. Nedovedla si to vůbec představit. A bylo rozkošné, jak tvář, podepřenou rukou, seděla a naslouchala se soustředěným napětím. Byla velmi důkladná, chtěla vědět všechno. Ústa měla poněkud pootvřena a její veliké oči čekaly na každé slovo z jeho rtů.

— Jakými místy procházely Stödlmayerovy zprávy a kdo mu poukazoval peníze? —

Byla velmi spokojena, když uslyšela, že každý jednotlivec, který má co činit s podobným tajemstvím, je velmi přísně střežen a zkoušen nejrůznějšími způsoby, a často nemá o tom ani potuchy.

— Jak se mohlo státi to, o čem Stödlmayer píše? — tázala se.

Kepprin jí líčil nebezpečí, které přinášela Stödlmayerovi činnost v cizí zemi, možno říci v zemi nepřítelů, líčil jí nedůvěru, s níž byl sledován každý jeho krok, jakmile se pokoušel, vykonati svůj úkol.

— Jistě dbal největší opatrnosti, ale netušil, jak třeba maličností na sebe upozornil, a teď jest přesvědčen, že byl zrazen. —

Eva na chvíli zmlkla. Mlčení bylo velmi tísnivé. Potom pravila: — Tedy se mýlí, pravda? —

— Pravděpodobně, — pravil plukovník.

— Jste o tom, pane plukovníku, přesvědčen? —

— Po dosavadních zkušenostech, můžeme tak souditi. —

— A nepodnikne se tedy nic, aby byl viník nalezen? —

— Ale co si to, paní Evo, myslíte? Rozumí se, že se učiní vše, aby se sledovala i nejmenší stopa podezření. —

— Opravdu? — tázala se a vyskočila, — můžete mně dáti na to čestné slovo, své čestné slovo důstojníka? — Neproněsla to vyzývavě, řekla to měkce a prosebně. Přimknula se k němu pokorně a lichotně.

— Paní Evo, jest to vlastně urážka, — pravil s úsměvem, — i když bych se o případ nezajímal než z přátelství k vám, nesmělo by se čistě ze služebních důvodů nic nezanedbatí. —

— Ano, myslila jsem si to také. Mělo by to býti samozřejmé, pane plukovníku, ale nezdá se, že by tomu přece tak bylo. —

Kepprin na okamžik zaváhal. Zdálo se, že v propastech jejích očí jiskří opalisujícím výsměchem.

— Pane plukovníku, jste přesvědčen o tom, že se učiní vše. Jste velkolepý člověk; dal jste nyní na to skutečně své čestné slovo! —

— Paní Evo, — pravil vážně, — co to znamená? —

— Ne, ne, promiňte, jest to pravda, vlastně jste slovo nedal. Nevyslovil jste je. — A v okamžiku se opět změnila: — Prosím, prosím, nehněvejte se na mne. — Pokoušela se zabaviti ho veselým hovorem: — Jsem nevděčná, — pravila, — jste tak milý a věnujete mně mnoho času a trpělivosti, a já mluvím takové hlouposti a vše, co se pro Stödlmeyera děje, nezdá se mně dosti dobré. —

Dovedla býti přímo něžnou, ale když chtěl tuto něžnost opřevrátiti stejnou něžností, bránila se a vypadalo to jako zlost a ošklivost.

— Paní Evo, hrajete si se mnou, — pravil Kepprin.

— Ne, pane plukovníku, přísahám, že ještě nikdy jsem nekonala nic tak vážně jako nyní. —

Jednoho z příštích dnů stoupali za dusného červnového dne po schodech k vyšehradským skalám.

— Nedůvěřujete mi, — pravila Eva, — říkáte mi takové vlídnosti a já se kolébám již v nejlichotnějších fantasiích. A při tom mi vůbec nevěříte! —

— Jak to, paní Evo, můžete říci? — Tiše, aniž se jí dotkl, pohladil její paži. — Neposlal jste dále na úřední místo moje a Stödlmeyerovy údaje, které jsem vám dodala, — pravila tónem, jako by šlo o malou hádku mezi milenci.

— Odkud to víte? — pravil poněkud prudce a nemohl potlačit překvapený pohled.

— A nikde není také nic známo o Stödlmeyerově dopisu, — pokračovala hrdě a s důrazem, když naznačila, že by se takovými vědomostmi mohla chlubit ještě zcela jinak.

— Koho jste se, paní Evo, na to ptala? —

— To byste rád věděl, co? — pravila šelmovsky. — Ne, musela jsem slíbiti, že to neprozradím. —

— Táži se jen ze zájmu, poněvadž se zdá, že ten muž požívá vaší důvěry více než já. Rád bych věděl, jak to nastrojil. —

— Lhal snad? — pravila.

— Ne! Podřízeným úřadům v Praze neoznámil jsem o Stödlmeyerově aféře nic, — pravil. — Bylo to, malá špionko, nutné z opatrnosti, a zde v garnisoně nemám žádných nadřízených míst. —

— Ták? — pravila Eva, — ale ani v kanceláři — jak jste ji to jen jmenoval, — v evidenční kanceláři ve Vídni není o tom nic známo! —

Kepprin se smál: — To jest velkolepé! —

— Ne, vůbec to není velkolepé, — zvolala horlivě, — proč jste pokládal dopis za tak důležitý, když jste ho neupotřebil? Proč jste jej vůbec na mne žádal? A kde jest nyní? —

— Opravdu, na to jsem nebyl připraven, — pravil Kepprin, — nekladla jste váhu na to, abyste jej dostala zpět! —

— Koho? Stödlmeyera? —

— Paní Evo! —

— Ah, dopis, — pravila.

Vstoupila na okraj planiny a zahleděla se do hlubin.

Bělavým vzduchem kmitl se němě, jako maně zbloudilý, ztrnulý blesk, bez doprovodu hromu. Světlá těla koupajících se jiskřila vesele v zastíněné šedi Vltavy mezi čluny a parníky. Bylo to rozpustilé jednání, které bylo v rozporu se ztrnulým, těžkým ovzduším, nabitým bouří.

— Jsou to důstojníci evidenční kanceláře, proti nimž jedině může se obrátiti Stödlmeyerovo podezření, — pravil Kepprin vážně. — Nejednala jste, paní Evo, správně, že svými dotazy upozornila jste některého z důstojníků, že se zabýváme tímto podezřením. —

— Jedině proti nim, pane plukovníku, se obrací podezření? — tázala se užasle. —

— Nyní bude daleko těžší dopátrati se něčeho, poněvadž váš důvěrník může zkřížiti naše pátrání. —

— Pane plukovníku, jest až dojemné, jak se o to staráte. Musím vás však uklidnit. Dělal jsem si z vás s tou evidenční kanceláří blázný. Pokoušela jsem se o to z rozpustilosti; podařilo se mně to velmi dobře. Nehovořme již o tom! Chtěla jsem ve skutečnosti jen vidět, jak to vypadá, když se muži tváří tak, jako by chtěli svěřiti ženě své srdce. S muži by se nemělo vůbec hovořit a pak by byl člověk bezpečěn před falešností. —

Začalo pršet velkými těžkými kapkami. Po holé ploše vál proti nim vítr, nesoucí s sebou mnoho prachu, a bičoval jim obličej.

— Půjdem ještě dále? — tázal se plukovník.

Eva si zaclonila rukou oči a chvíli stála mlčky a vzdorovitě.

Vítr pohltil jeho slova. Jistě je neslyšela.

Nyní, když se shrbila a prchala před větrem, cestou jíž přišli, vypadalo to, jako by prchala před Kepprinem. Zastavila se bez dechu teprve dole u vchodu do vyšehradské radnice.

Stála zde ukryta v soumrácném tichu, zatímco s oblak se jen lilo a ozvěna hromu se rozléhala ve skalách.

Ať zůstane plukovník, kde chce. Vůbec se neohlédla.

Přicházel nyní přes ulici z telefonní budky.

— Paní Evo, vůbec se na mne nepodíváte. — Oklepával vodu s čapky.

— Ve skutečnosti necítíte ke mně nic, — pravila, — jinak byste mně byl otevřeně řekl: Pro Stödlmeyera neučiním nic, poněvadž nechci, aby se vrátil. Snad by mě to bylo učinilo velmi šťastnou — drtila téměř neslyšitelně mezi zuby, — ale bude mnohem lépe, když se již nesetkáme. Nemá to smyslu! —

— Paní Evo, jistě poznáte rozdíl mezi pravým a falešným citem. —

— Nikdy mi nezapomenete, že jsem vás takto zkoušela! Neměla jsem to ovšem dělat. Jste si tím ale vinen sám, protože člověk nikdy neví, na čem s vámi jest, — pravila.

Před branou zastavilo veliké, široké auto. Kepprin telefonoval Jar-kovi, aby mu je sem poslal (plukovník měl — první v Praze — vůz značky — Hispano Suisa.)

Eva ustoupila stranou: — Pane plukovníku, jistě jest to váš vůz? Na shledanou! —

— S úsměvem Evu objal a nesl ji hustým deštěm přes malý, bublající potůček, který se řítí po dlažbě srázné ulice.

A ani ve voze nechtěl pustiti z náruče křehkou bytost.

Její otevřené rty sklouzaly s lehkým dotykem jazyku po jeho obočí, prochvělo jím to jako oheň. Ale současně se mu vyvinula z objetí a již seděla v protějším rohu vozu.

XXVIII

Eva, to co věděla, dověděla se velmi jednoduchým způsobem.

Když po prvních návštěvách u ní nepřišel plukovník několik dnů, zdálo se jí ve vzpomínkách za mučivých, neklidných nocí, jako by byla zapoměla otázati se ho na nejdůležitější věc. Chtěla věděti, jak by mohla psáti Stödlmeyerovi do žaláře; zda by snad směla jeti do Ruska a směla ho vidět a s ním mluvit.

Šla k plukovníkovi. Nezastihla ho. Byl právě u sborového velitele. Řekli jí, aby počkala, že přijde brzy.

V Kepprinově kanceláři seděl Stödlmeyerův přítel, nadporučík Gemmingen, který od Stödlmeyerova odcestování zastupoval jeho místo. Byl velmi milý a pokoušel se zkrátiti paní Evě čekání. Dotazoval se jí po účelu její návštěvy a zda by snad nemohl vyřídit její přání.

Měl přidělen Stödlmeyerův případ a podal také o věci do Vídně zprávu, pokud ji mohl sestaviti ze zpráv ruských novin...

— Ze zpráv ruských novin? — tázala se Eva.

— Ano, milostivá paní, odkud také jinak? — pravil.

— To jest pravda, — mínila Eva a dotazovala se, co nadporučík Gemmingen soudí o možnostech zrady na ubohém Stödlmeyerovi.

— Zrady? — tázal se Gemmingen udiven. Jeho ocelové, šedé oči, obličej, zářící zdravou svěžestí, a řízné pohyby vzbuzovaly bezpodmínečnou důvěru.

— Nikdo zde nemyslí na zradu, — pravil.

— Ah, nesmí to říci. —

— Ne, — opravdu ne, — pravil se svým jasným, otevřeným pohledem, tímto směrem jsme dosud ještě nepodnikli nic. Má milostivá, nějakou domněnku, nebo může nám udati něco určitého?

— Vyhradil si snad pan plukovník osobně vyšetřování věci? — tázala se Eva. Bylo by to při takové záležitosti pochopitelné! —

— Ne, ne, — setrval Gemmingen na svém, ani to není správné, neboť jinak by byl pan plukovník sám podal do Vídně zprávu. Stalo se tak již v mnohých případech, o kterých jsme se vůbec nedověděli. —

— Tedy nebyla do Vídně podána zpráva o Stödlmeyerových udáních? —

— Ne, o jaké údaje, milostivá, jde? —

— Ale u spisů jest připojen Stödlmeyerův dopis. —

— Ne, — pravil Gemmingen, — u spisu není žádný dopis. —

Eva chvíli přemýšlela, poprosila Gemmingena, aby se nezmiňoval o tom, že zde byla, a odešla.

To, co řekl Gemmingen, nedokazovalo v zásadě proti Kepprinovi nic. Mohl vedle oficiální zprávy Gemmingenovy poslati do Vídně vlastní tajnou zprávu. Eva měla tedy vyčkati. Ale to ji nenapadlo. V duchu viděla jen hrozný Kepprinův úsměv, při kterém jej mnohdy zastihla. Všechny osudy kolem něho byly hluboko pod ním. Bylo zcela přirozené, že je přecházel. A tento člověk byl zde! A Stödlmeyer byl pryč! Již to nemohla mu nikdy odpustiti!

XXIX

Přestalo pršet, Kepprin a Eva se vraceli ze zahradní slavnosti, která se pro špatné počasí musila konat v sále. Chladný noční vzduch po zmatku přehřátého sálu působil jako osvěžující lázeň. Eva chtěla jít ještě na procházku.

— Na Malou stranu, nahoru na Hradčany? — tázal se plukovník. Vůz poslal domů. V úzkých ulicích pialy se strašidelně do temna staré šlechtické paláce.

— Slyšíte, paní Evo, jak naše kroky zní v tomto tichu? — pravil. — Nevypadá to tak, jako bychom zůstali úplně sami ve vymřelém světě? —

Usekla mu tuto něžnou a nálady plnou řeč. — V tom by měl člověk slyšeti chvění daleko hlubších citů? — pravila — nesnesu, hovoří-li muži o citech. Velhávají se tak do nálady. V okamžiku jsou snad přesvědčeni o tom, co říkají, ale za hodinu po tom nevědí vůbec nic. Mužům můžeme věřit jen činy. —

O tomto předmětu rozvinula se mezi nimi vášnivá debata. — Co vědí muži o tom, čeho je schopna žena pro svou lásku? — Dobude-li si muž hodnosti, bohatství a slávy, může si tím jistě koupiti milovanou ženu, ale vzhledem k tomu, že jest mu odměnou i všeobecný obdiv, nemůže se žena domyslit, že to učinil jen pro ni. Poskvřnil se nečistou, ošklivou činností špiclovskou k vůli mně stal se zločincem!

— Paní Evo, oceňujete to nesprávně! —

— Pane plukovníku, nebyl byste toho schopen, — vyjela si na něho, — jste od hlavy do paty korektní. Zasáhne vás jen to, co jest stokrát vyzkoušeno všeobecným oceněním. Jest vám daleko důležitější

čistě vyleštěný štít cti, v němž se můžete po celý den shlížeti, než všechny ženy světa!

— Jaká to znalost lidí! — mýnil Kepprin.

— Nevysmívejte se, plukovníku! — Eva se rozčilila: — Nemám snad pravdu? —

Kepprin přisvědčil s úsměvem: — Zajisté, máte! —

— Musíte to dokázat! Nikdy byste se nevydal v nebezpečí. Nikdy byste neučinil něco, co by se poslednímu šosákovi mohlo zdáti křivým! Vytyčil jste si zlatou střední cestu s jistým zábradlím a po té putujete! —

Kepprin se jí vysmíval s poněkud vyumělkovanou veselostí.

Eva se rozzlobila. Shledala bezcharakterním štvátí jiné do pochybných a nejistých podniků, když sám se nemůže ocitnouti v podobné situaci.

Kepprin hovořil o svůdnosti Stödlmeyerova úkolu.

— Jeden z mých přátel, — pravil, — prováděl vášnivě, téměř jako sport daleko nebezpečnější úkoly. Prováděl špionáž ve službách nepřítelů. Jest to, paní Evo, docela něco jiného. V zásadě činil to ovšem k vůli ženám, jež miloval a kterým chtěl z příjmu za tuto činnost vykouzlit knížecí život. —

Poutavě líčil odvážné dobrodružství tohoto muže, mohlo by se říci, tohoto hrdiny. V jeho krvi kolovalo cosi z krve a síly králů. Cítil se jedním z nich a svými zprávami řídil jejich vědomí a vůli, a tak rozhodoval o válce a míru. —

— Vidíte, to nazývám odvahou, — pravila Eva s obdivem, — to se mně líbí. To jest velikost! Denně sám bojoval bitvu proti všem! Byl sám sobě svou vlastní armádou, diplomatem a vojevůdcem. —

— Jak správně to chápete! — pravil Kepprin a pozorně ji pozoroval, — denně bojuje svou bitvu proti všem, to jste, paní Evo, řekla správně!

Scházeli po dlouhých schodech Thunovské uličky.

— Pane plukovník jest také skutečně pravda, co jste mi teď vyprávěl? — Zastavila se: — Netropíte si ze mne žerty a nevynalézáte povídky podle chuti svých romantických idejí? —

— Ne, ne, můžete mně věřit, — pravil Kepprin. —

— Ano, ale odkud znáte tak přesně všechny podrobnosti? —

Kepprin se usmíval.

— Vypátrali snad konečně tajemství toho muže? —

Kepprin neřekl na to nic určitého a vyprávěl dále.

Eva, když pokračovala v líčení, upjala se s nadšením k jeho rtům. Když chtěl něco přeskočiti, přerušila ho vždy znovu zvědavými otázkami.

Svívalo již, když se s ní loučil před domem, kde bydlila.

Na cestě domů provázel ho obraz jejího rozčileného obličje planoucího obdivem, z líčení jeho nebezpečného sportu.

Jaká to žena, s níž se mohlo hovořiti o těchto věcech a jež je chápala! Po prvé pochopil, že člověk může býti uveden v pokušení, aby všemi prostředky připoutal tuto ženu navždy k sobě.

XXX

Hrabě Skrpianski byl na inspekční cestě a plukovníka Kepprina nebylo možno nalézt, když z Vídně došla telegrafická zpráva.

Byla neděle, první den, kdy vedro nebylo nesnesitelné a nebyla bouře.

Do malé společnosti v salonu hraběnky vpadl pobočník a bez respektu přerušil Zdenka Rohleho uprostřed písně, ačkoliv ho hraběnka sama doprovázela na klavíru.

Dnes ráno o 1/411 padli v Sarajevu za oběť strašného atentátu arcivévoda František Ferdinand a jeho choť. —

Pobočník odběhl. Telefon opět zvonil.

Malá společnost ustrnula na okamžik v bezradném úděsu. Všichni chtěli ihned odejít, ale hraběnka nedovolila.

— Srbský vyslanec varoval arcivévodu před touto cestou, — pravil kdosi, — ten muž byl dobře informován! —

— To byl nejlepší prostředek, donutiti arcivévodu k cestě, mínil jiný. — Jest jasné, kde nutno hledati vinníky! —

Otřesení tiše hovořili, i když šlo jen o to, že si někdo přál čaje.

Pobočník opět přišel, aby se poradil s hraběnkou, kde by nejrychleji zastihl generála.

Debata ve společnosti stávala se rozčilenější.

Někdo si dovilil trpkou poznámku, že v jistých kruzích ve Vídni budou mnozí, kteří hraběnce Chotkové — pardon — kněžně Hohenbergové, nebudou přátí tohoto legitimního konce panovnice.

Hraběnka Skrpianská seděla pozdě večer úplně samotná v svém pokoji. Poněkud se bála. Rozsvítila světlo ve vedlejším pokoji.

Znala zavražděnou dvojici, následníka trůnu i jeho choť. Připadalo jí, jako by tito mrtví měli nad pozůstalými silnější moc, poněvadž neodešli ze života přirozeným způsobem.

Vedle zadrnčel telefon. Pobočník již odešel. Snad to bylo něco důležitého; co by se stalo, kdyby zde nebyla? Nejlépe bude, ulehne-li, a tím se zbaví veškeré odpovědnosti.

Seděla a naslouchala. Telefon umlkl. Nyní kdosi zaklepal na dveře.

Co vše člověka nenapadne, když je sám! Ze služebnictva to nikdo nemohl býti. Nepřišli by bez zazvonění a její společnice měla dnes večer dovolenou.

Bylo zaklepáno po druhé. Dveře se konečně otevřely a na prahu se objevil Zdenko Rohle. Nechali ho vejíti jako důvěrníka domu.

Přistoupil blíže k hraběnce. Usmíval se rozpačitě, když spatřil v jejím obličejí úzkostný podiv.

— Excellence mně musí prominout, překvapuji-li v tak nezvyklou hodinu. Prosím jen o dovolení, abych se směl na chvílečku posadit. Ihned vše vysvětlím. Víím, že jest neslýchané, že jsem sem vnikl, ale paní hraběnka byla vždy tak dobrotivá...

Bezdechý spěch a tlumený hlas byly daleko horší než sama slova.

Rohle se rozhlédl kolem a polootevřenými dveřmi nahlédl do vedlejšího pokoje. —

— Tak se tedy uklidněte! Co se stalo? — tázala se hraběnka a pokoušela se mluvit klidně a povzbudivě. — Ve vedlejším pokoji není nikdo. —

— Přátelé mě varovali, když jsem odtud odcházel. Nemohu jíti domů, očekává mě tam policie. Nalezla mé jméno v členském seznamu „Svazu mládeže revolučního komité“ — „Ochrana“. — Jest to starý seznam, ale nikdo mně to neuvěří. Na takové věci nemá v podobný den nikdo kdy. —

Hraběnka se pokoušela, aby ho udržela na židli.

— Ted' jste však zde, — pravila, — a zde jste úplně v bezpečí. Řekněte mi, co mohu pro vás učinit? —

Rohle nemohl sedět. Ihned vyskočil.

— Snad bude vyhlášeno stanné právo, dostanu se před vojenský soud a do čtyřadvaceti hodin budu zastřelen. —

— C'est impossible, — pravila hraběnka polekaně, — jistě tomu tak není. Někdo vám to namluvil! —

Co mně bude platné, když se dodatečně ukáže, že jsem byl nevinen? — nařikal Rohle. — Od té chvíle, co jsem odtud odešel, bloudil jsem ulicemi a nevěděl jsem, jak se mám rozhodnout. Nikdo ze známých nechce mě vzít k sobě. Chápu to; nebezpečí jest příliš velké. A snad bych mohl na světě ještě mnoho dokázat; tak blízká se mi zdála velká budoucnost. Můj život teprve začal. —

— Nejdříve se uklidněte, — pravila, — zde vás nikdo hledat nebude! —

Uvažovala, zda snad nemá do tajemství zasvětit služebnictvo a Rohleho někde ukrýti. Ne, to byla šílená myšlenka.

— Jest pravda, že nikoho ani nenapadne, aby mě zde hledal, a nikdo se toho ani neodváží, ale přece musím odejít... — pohlédl tázavě na hraběnku. Úzkostně studoval výraz jejího obličej.

— Počkejte, počkejte, o tom se musíme poradit. —

Padl před ní na kolena a líbal jí ruce.

Cítila, jak se chvěje na celém těle. Bylo strašlivé, vidět se chvět mladého a silného muže. — Excellence, jen tuto noc, jen několik hodin, — prosil.

Ano, ale jak? — myslila hraběnka, jen jak? A hlavou se jí honily ve zmatku nemožné plány.

Rohle si její polekaný a zamyšlený obličej vykládal jako němé odmítnutí a rozpaky. Zajisté musila uvažovati o rozličných věcech.

— A nemůže-li to býti, přišel jsem tedy, paní hraběnko, tedy jen proto, abych vám poděkoval za štěstí, že jsem vás směl poznat, za vaši

dobrotivost, již jste mi projevovala, za porozumění a protekci, jimiž jste obšťastňovala můj život! —

Nemohl téměř mluvit, tak měl sešněrované hrdlo. Objal ji, přitiskl se k jemně vonící a v hedvábí oblečené postavě, která ztělesňovala dobrotu a teplotu úkrytu a krásného života.

Hladila ho po vlasech.

Venku náhle zazněl generálův hlas: — Paní hraběnka jest již na loži? —

— Nejspíše, Excellence, — odpovídal pobočník.

Rohle vstal. Hraběnka sáhla za sebou na stěnu a zhasila světlo. Druhou rukou svírala pevně Rohleho. Pochopil, co znamenal stisk plné paže kolem jeho krku.

— Prosím, obstarajte mi v kuchyni šálek černé kávy, — pravil generál, pak vše rychle vyřídíme. — Jak to říkal Napoleon? Za noci bojují myšlenky lépe! —

Generál se nesmál tak hlasitě jako jindy a vůbec se snažil, aby stluml svou dobrou náladu, ale bylo znáti, že hrozná zpráva ze Sarajeva vyvolala v něm ještě jiné než oficiální pocity.

Hraběnka neslyšně vstala a položila Rohlemu ruku na ústa.

Pln šťastného překvapení a vděčnosti, položil jí svůj zaslzený a plnoucí obličej na prsa a jako šílený zasypával polibky její ramena, krk a tváře.

Hraběnka se tiše smála, tiskla ho k sobě a opatrně ho vedla tmou.

Když překročili práh jejího budoiru, opatrně otočila klíčem v zámku.

Generál psal ještě dlouho v své kanceláři. Bylo nutno využitkovati tohoto okamžiku. František Ferdinand nebyl mu nikdy nakloněn. Nyní bylo třeba vytlouci z toho, co se dá. Nyní se rád vzdá ministerského fraku. Pro něho bylo daleko důležitější, aby se mu v poli dostalo vrchního velení nad jeho armádním sborem. Kdo mohl pochybovati o tom, že se věc stala nyní vážnou, ať si toho tichošlápci z císařova okolí přáli nebo ne? Skrpianski se cítil svěžím a mladým: bude válka!

XXXI

Eva byla poslední dobou jako vyměněná. Plukovník nechápal, jak se to stalo. Nepodnikala vůbec nic za jeho zády. Nemyslila již na Stödlmeyerův dopis a potlačené vyšetřování. Přála si jen, aby Stödlmeyer byl osvobozen pro nedostatek důkazů a byl vykázán z Ruska a vrátil se, aby mu mohla říci, co se mezi nimi změnilo. Snad to pochopí, nebo také ne. Ale byl by zde, nebyl by nešťastný, že pro ni upadl do tak zlé věci. — Bylo by velmi sprosté opustit ho právě teď, — pravila, — když ve mně věří, a já jsem snad jeho jediným světlým bodem v jeho opuštěnosti. —

Proto také přišla ke Kepprinovi. Chtěla ho poprosit, zda by nemohl učiniti něco, aby byl propuštěn, a nešlo-li by to oficiálně, tož alespoň oklikami.

Kepprin přemýšlel velmi vážně a byl nucen oznámiti jí smutně, že to nejde.

Eva i to vyslechla bez své dřívější ironie a hořkosti.

Nebylo téměř dne, kterého by byl Kepprin k ní nepřišel. Nemiloval jinak zvláště vášnivě hudbu, ale měl rád, když Eva zpívala a doprovázela se při tom na klavír. Sedávala úplně tiše a jen v obličejí se jí chvělo nadšením. Nejdříve zažehla se plamenem její malá, bílá ouška.

Bylo velmi krásné, když přišel uzříti záchvěv radosti v jejím obličejí. Nepopsatelné kouzlo rozpačitosti, když se mu vymykala, prozrazovalo zřetelně, že především odříká cosi sama sobě. Nebyla však pohodlná.

Dovedla při své měnivé náladě býti chvílemi opět tak tvrdá a chladná a tak nepochopitelně nepřátelská jako dříve. Byla tak zvláštní! Nebylo možno chápati ji jen prostě. Proč se jí nemohl zmocniti a připoutati ji k sobě? — Proč mu stále unikala? Nikdy se mu nezdála žádná žena tak svůdná, tak jiskřící a proměnlivá a tak nevypočitatelná. Časem byla tak jasná a jednoduchá jako Dora, jindy tak náladová a měnivá jako Susi, ale ke všemu tomu přistupovalo ještě cosi třetího, nepostižitelného, cosi z krásy a nebezpečnosti šelmy.

Časem přepadal Evu hluboký smutek. — Nemohu se zbavit přízraku dobrého Stödlmeyera, který si tam daleko v své bídě myslí, že jest mé jediné štěstí, — pravda. Náhle se obrátila a vzhlédla na Kepprina plaše a napjatě, s obličejem, smáčeným slzami: — Budu-li stále tak smutná, nenasytíte se mne ještě dříve, než mě správně poznáte? —

— Doufám, že přízrak zaplašíme.

Potřásla smutně hlavou: — Jak to chcete udělat? —

— To jest mé tajemství, — pravil Kepprin.

— Bude tam ještě mnoho let. Jak se mohu od něho odpoutat? —

Náhle se vzchopila: — Ted' jest toho však dost! Viděla jsem vás, byla jsem zde chvíli a měl jste se mnou trpělivost; co mohu chtít ještě více? —

Usmála se na něho s nepopsatelnou rozkoší, potlačujíc vší silou bolest, aby se v její veselosti zrcadlila její náklonnost k němu. Chtěla se dostat ke dveřím a kráčela kolem jeho židle a vyhnula se jí malým, plachým obloukem.

Kepprin ji dohonil a strhl ji k sobě. Vzhledem k tomu, že očekával její odpor, učinil to prudčeji, než zamýšlel. Zcela těsně před jeho planoucím obličejem objevily se její žhoucí tváře a její úsměv: — Nezbavíš se mne, — pravil jásavě.

— A ty mě také ne! —

Cítil její jemný exotický parfum, který se zdál býti namíchán ze zvláštních součástí, jako z mandlí a jedlové vůně. Její dech sklouzl po jeho krku jako polaskání.

Potom odběhla.

Na stole zapomněla rukavičky. Kepprin je neposlal za ní. Položil je před sebe na psací stůl, kde začal pracovat. Vydechovaly trpce sladkou vůni.

XXXII

Plukovník Kepprin stál brzy odpoledne na rohu třídy Wipplerovy a Schotteringu, ve stínu domovních vrat, a potom přistoupil k výkladní skříni.

Nedbal již toho, zda posluha potřeboval k přinesení jeho dopisu z výpravny časopisu — Zeit — delší nebo kratší dobu.

Určitě měl změnit noviny, v nichž vedl milostnou korespondenci s velkým petrohradským generálním štábem. Vzhledem k tomu však, že vše se zde dělo bez nejmenších potíží, setrval při nich z určité pověřivosti.

Posluha přistoupil ke Kepprinovi. Neměl žádný dopis.

Plukovník jen letmo vzhlédl: Nepořádek, — dopis musil by zde dnes již býti —

Odcházel k Schotteringu, kde na něho čekal vůz.

Náhle před ním stanula Eva Kistlová. — Od koho jest ten dopis? — Vyjela si na něho.

— To mám štěstí! Jak jsi ve Vídni dlouho? —

— Přijela jsem právě v témž okamžiku jako ty. Dnes ráno. Ale teď mi musíš říci, od koho ten dopis máš. —

— Ale přece jsem žádný dopis nedostal! —

— Tedy od koho jsi jej očekával! —

— Evo, ani nevíš, jak jsem šťasten, že tě ta věc tak rozčiluje, — pravil něžně.

— Příteli, nejsem také mladá hlupačka! Pověz mi od koho jest! Miluješ-li ji opravdu? —

— Evo! —

— Viděla jsem přesně, jak polekaně a úzkostně jsi dopis ukryval, když jsi mě spatřil. Ani jsi jej ještě nečetl! —

— Evo, nebyl to dopis, byla to jen potvrzenka na inserát. —

— Ah, dal jsi do novin nabídnutí k sňatku? —

— Snad, — odpověděl.

Zabočil na Schotterring. Zastavil se u automobilu, který tam čekal.

— Kam pojedeme? — tázal se Kepprin, vybědnuv Evu, aby vstoupila do vozu. — Kam jsi šla? —

— Horní Dunajská třída č. 29, — pravila namátkou. A vstoupila do vozu.

— Jaká zvláštní opatření činíš, aby sis odnesl odpověď na nabídku k sňatku, — pravila, potřásajíc hlavou. — Proč čekalo auto tak daleko od redakce? —

Pohlédla na něho se strany.

— Jistě čteš ráda detektivní romány? — tázal se.

— Ne, pravila rozhořčeně, starám se jedině o skutečnost. Proto také nejsem na příklad ani dnes náhodou ve Vídni. A řekneš-li mně, proč jsi sem přišel, prozradím ti i já příčinu své cesty. —

— Evo, — pravil vyčítavě, — jest to delikátní služební věc, o té nemůžeme žertovati —

— To tedy znamená, že mně nedůvěřuješ! Ani to nejmenší tajemství nezdá se ti býti u mě bezpečné, — pravila. — A já ti mám věřit, že bys mně svěřil své srdce a svůj život? —

— Ženy zacházejí docela jinak s životem a se srdcem než s úředním tajemstvím, — pravil.

Smála se, přivinula se k němu. Zmátly ho jemná vůně jejích vlasů, lehké náhodné doteky jejího živého těla, teplota malé ručky, kterou v horlivém hovoru chvílemi pokládala na jeho rámě.

— Miláčku, myslíš opravdu, že nedovedu zachovat tajemství? — To by bylo pro tebe zlé. Žertem ho objala. Pošeptala mu do ucha. — Plavovlasý zázrak 18, — Shoduje se? —

Kepprin pozbyl na okamžik rozvahy: — Evo, co to má znamenat? Slídíš za mnou? — —

Dokonce vím, že přišel pro tebe dnes dopis. Nemohl jsi jej obdržeti, poněvadž jsem si jej já vyzvedla dříve. —

— Toho ses odvážila? — pravil vážně, ale ještě o něco tišeji než obvykle. — Prosím, vydej mi jej.

— Mám jej v hotelu, — pravila rychle, — vyzvedla jsem jej již ráno. — (Ve skutečnosti koupila jej u okénka od posluhy za všechny peníze, které u sebe měla.)

— Vydali ti dopis bez insertního potvrzení? —

— Ano, když člověk poněkud vzbuzuje důvěru, není tak těžké namluviti úřednici, že ztratil insertní potvrzení, zvláště když vědí, že dopisy obvykle odnáší posluha a že výjimečně přicházíme pro tuto ztrátu sami. —

— Tedy přece čteš ráda detektivní romány, — pravil s vyumělkovaným úsměvem. Vzpamatoval se již. — To bude sensační odhalení, — pravil s úsměvem.

— Nedoufám, ale trváš-li na tom... —

— Kde chceš učiniti udání — v ministerstvu války, nebo v kanceláři policejního presidenta — rád tě tam dovezu! —

— Bože, jak jsi hloupý! Smála se a objala ho kolem krku: — Opravdu myslíš, že bych tě mohla zradit? Tak málo tě ženy milovaly, že si to můžeš myslet o mně? —

— Co tedy chceš s dopisem učiniti? —

— Myslila jsem ovšem, že jest to milostný dopis, — pravila. — Nebyl-li to milostný dopis, a nyní ti to mohu věřit, pak můžeš učiniti něco pro mne, pro nás a pro naši lásku.

Její vroucnost byla nyní zcela prostá a pravdivá. — Stále zapomínáš, co mně chybí k dokonalému štěstí, a to mně, miláčku, nyní nahradíš, pravda? Jest to jediné, co od tebe chci! —

— Co to má být? — Zahleděl se pátravě do jejího vzrušeného obličeje.

— Aby byl Stödlmeyer osvobozen a přišel sem, aby nebyl již mým přízrakem, abych mu mohla říci vše a mohla se od něho odpoutat a byla svobodná. —

Sklonila k sobě jeho hlavu, aby ho mohla líbat. — Musíš to pochopit. Vysvobodil mě z největší bídy. Jak se mohu od něho odpoutat, dříve dokud ho neosvobodím? Až mně ohlásí, že se navrací domů, pak bude vše dobré a potom konečně můžeme sobě náležet čistě a šťastně. —

— Evo, to jest přece fantasie, — pravil, — jak bych to mohl uskutečnit? —

— Chceš-li, můžeš vše. Nějakou cestu již najdeš! —

Pravila to s vroucností, v které nebylo nic nepravého: — Že ano, učiníš to pro mne, nezklameš mě?

— Nevím, — pravil plukovník.

— Co? — tázala se, — nechceš to učinit, ačkoliv mám ten dopis? —

— Evo, má to býti výhrůžka? —

— Nutíš-li mě k tomu... —

Pevně ji objal. Chtěl ji svrhnutí se svého klínu: — Ach, nech toho člověka tam v Rusku. — pravil.

— Prosím tě, — pravila úzkostně, sáhla na knoflík zvonku k šoferovi. Kepprin jí zadržel ruku. — Tedy kladeš neúprosně tuto podmínku? —

— Není to podmínka. Máš mně tím dokázat, že mě skutečně miluješ. Nemohu věřit jen mužským slovům. Byla jsem již velmi zklamána a přelstěna. Prosím tě, učiň to, a uvěřím v tebe! Nemohu přece býti šťastna, pokud je nešťasten Stödlmeyer. —

Šofér otevřel dvířka vozu.

Eva vystoupila: — Vid', že mě zavoláš? — Budu na to čekat jako na své vysvobození. Nepodaří-li se ti ho osvobodit, pak bych si nepřála, abychom se ještě viděli. —

— Evo, již nikdy? —

— Nikdy! Ale učiníš to! — Pokývla mu a rty se jí bolestně zachvěly, ale v jejích očích byla důvěra a slib a veselá něžnost.

XXXIII

Auto odjíždělo, Kepprin nechtěl nyní myslit na to, co znamenala tato malá, rozčilující scéna. Viděl jen půvab i těchto neovládnutých, rozčilených pohybů křehké postavy a šaty, které měly tak vybraný a zvláštní charakter. Lehká, sladce růžová látka dala vyniknouti exotickému kouzlu temné kůže.

Kolik má tato krásná žena mužnosti! Co má vůle a břitkosti rozvahy! Ještě žádnému muži se nepodařilo, aby mu přišel na stopu. Jaká to byla jednoduchá myšlenka, že přijela za ním do Vídně a nenápadně jej všude sledovala!

Její nápady byly ovšem poněkud nebezpečné.

Opravdu si myslila, že vymůže Stödlmeyerův návrat a tak otevřeně se přizná k svému spojení s vedoucími kruhy v Rusku? I když by se mu podařilo učiniti hodnověrným osvobození pro nedostatek důkazů, nemohl by zde opravdu potřebovati Stödlmeyerovy výpovědi.

Neměla ho však tak jako tak v ruce, bylo-li pravda, že měla onen dopis? Jistě to byla pravda? A nevyhrožovala jen, jistě by ho také použila.

Co asi dopis obsahoval? Snad jen peníze. Stačil by jako důkaz. Kdo dostává takové peníze v obyčejném dopisu, prostřednictvím výpravny časopisu? —

Vypadalo to, jako by se celý dosavadní Kepprinův život obracel proti němu. Hrál si s jinými ženami, tato si hrála s ním. Jiné ženy ho daleko více milovaly, než on je. Tentokráte zdálo se to býti obráceně. Velmi dobře cítil, že se marně bránil proti přemoci svých citů. Bylo to také to jediné, co jí propůjčovalo nad ním moc.

Snad to však bylo přece nesmyslné, že se jí bál? Malé, nezkušené ženy, elévky opery?

Jak si dovedl udržeti v uctivé vzdálenosti nebezpečné protivníky, a s jakými se musil vyrovnat obtížemi v těchto mnoha měsících! A nyní by neměl naléztí východiska? Nemilovala ho? Opravdu mu zadržne svýma malýma ručkama oprátku kolem krku? Nemohl skutečně vypátrat, zda ho miluje nebo nenávidí. Snad to nevěděla ani sama. Chtěla jeho pomocí dosáhnouti opět Stödlmeyera a bylo to skutečně správné, když říkala, že musí splniti jen své závazky k Stödlmeyerovi, dříve nežli by náležela Kepprinovi?

Když se chtěl Kepprin vrátit večer do Prahy, prohledal, dříve než nastoupil do vlaku, celé nádraží. Nemohl však Evu nikde najít, ačkoliv si byl jist tím, že se navrací týmž vlakem.

Ráno s přehnanou horlivostí pracoval vedle svých horečných myšlenek na sborovém velitelství a vrátil se odpoledne domů dříve než obvykle.

Pocítil jako Evino nepřátelství to, že zde nebyla a nečekala na něho.

Tušil to téměř s jistotou. Nebylo tomu nedávno právě tak? Neměla mu již co říci? Vše bylo jasné a hotové a nezbývala mu již jiná volba? Musil provádět ještě jen to, co mu bylo uloženo? Nedala mu lhůtu. Doba byla zůstavena úplně jemu na vůli. Mohl právě tak dobře odjet na důležitou služební cestu, která by ho vzdálila na delší dobu. To mu nemohla přece zazlívát.

Noc co noc byla stále příšernější myšlenka, že doma, v svém pokoji očekává netrpělivě, až ji zavolá. Vypadalo to téměř tak, jako by nešla ani spát a neustále čekala u aparátu se sluchátkem v ruce.

Co měl nyní začít? Čas plynul.

Časem pohlédl ztrnule na šílený běh vteřinové ručičky na svých hodinkách. Na chvějící se věčičku ve šťastné neúnavnosti, plnou netrpkivosti, letící k nekonečnému, blaženému konci věčnosti. Zdálo se mu, že se otáčí s sebou a že letí nepřetržitě v stejném kruhu, kolem téhož bodu.

Vše se může ještě změnit v dobré, vezme-li se to správně do ruky a jedná-li člověk s rozmyslem. O tom ho již stokrát poučila zkušenost života...

Člověk se nesmí dát připravit o rozum neúprosným, tragickým úšklebkem osudu. Ve skutečnosti není neúprosný.

Co byl jeho ohavný čin, proč ho štváli?

Za dlouhých nocí, ať seděl již u psacího stolu a jeho myšlenky běžely vedle jeho práce a rostly obrazy a fantazie, nebo ať odpočíval na loži, přepadaly ho uprostřed denní práce chvílemi argumenty, které musil Evě vyložit. Slyšel její odpovědi a porážel její námitky. Hádal se s ní velmi prudce.

Prohřešil jsem se tak těžce proti tomuto mučivému duchu lidství, proti cti a povinnosti? Sloužil jsem mu jen novým a jiným způsobem, a to snad větším než vy všichni! Jest nutno pohlížeti na věci jednou také tak, jako ještě nikdo na ně nehleděl. Konal jsem tisíckrát větší povinnost bez obětí a namáhání, než kdy někdo jiný. Významnou práci pro jiné provázela radost a požitek, a nejšťastnější úspěch nebyl vykoupen vlastními mukami ani mukami jiných. Nezradil jsem ani národ ani zemi. Má odvaha byla požehnáním pro potlačené a ubohé tohoto zmučeného světa. Nevěříš mně? —

— Ne. — Usmívala se poněkud výsměšně. Zdálo se jí to nepochopitelné.

Minulého podzimku hrozila válka; králové a dodavatelé děl, řečníci a generálové hledali svůj zisk a svou kariéru. Bylo by se jim to nepochybně podařilo. Válka byla pokládána za nevyhnutelnou. Ale tehdy následovala k nejtajnějším vojenským přípravám a každému posunutí vojsk stejná protipatření na nepřátelské straně. Pánové ve Vídni

seděli pohromadě, ohromeni děsem: v jejich bezprostředním okolí musil býti zrádce, jehož nebylo možno vypátrat. Tak se válka nemohla vést. Nevedli ji. Neboť hrdinské činy nejsou možné otevřeně a poctivě. Na poli cti vítězí jen potměšilost a podvod. A tak dlouho jsem zabránil žalostné sebevraždě národů a tak dlouho jí budu brániti, pokud mám moc v svých rukou.

— Dobrodinec lidstva, — slyšel smáti se tiše Evin malý, stříbrný hlas.

Ne. Ne, neříkám, že to činím pro jiné. Zajisté konám to pro sebe, jinak by se mně to tak dobře nedařilo. Jest to otrocké smýšlení, které pohání obchod mocných: nalhávati si, že jest to cosi vyššího, konáme-li nesobecky něco pro jiné. To, že prožívají svou skutečnou povahu, svou moc a radost, propůjčuje jim právě jejich nadřazenou sílu. Život jiných, zmrzačených stává se nepatrným v svém svatém boji proti jejich sobeckosti.

Jsou však přece dobří a plní své povinnosti pro trochu platu, činže a ženy. Člověk lže, padělá, předstírá pro trochu gáze. A mně, mně chcete proříznout krk, poněvadž jsem žil královsky a také tak jednal, bez trůnu a bez muk? Pro sebe nebo jiné? Přiznávám, že mně bylo nepříjemné, když jsem upozoroval, že můj čin byl tak dobrý pro celý svět. Uvažoval jsem a pochyboval jsem, zda jednám správně a zda neklamou sebe. —

— Padoucha, — pravila jen s větším opovržením.

Ať hovořil chytře nebo upřímně, nemohl ji přesvědčiti. Nebyla muž a nebyla přístupna důvodům. Trvala na tom, že byl sprostý a že za to musí pykati. Kupředu: nejdříve Stödlmeyera!

Kepprin narazil, supě, na stěnu. Vzpamatoval se. Záclonami prodíralo se jasné jitro. Ano, kde byl?

Na zemi se válely polštáře. Jeho první myšlenka byla: opět jsem to udělal špatně. Po druhé musí hovořiti s Evou docela jinak. Jak dlouho měl ještě kdy? Kdy pobude trpělivosti, učiní udání, když ji nezavolá? Za tři dny, za týden, za dva týdny?

Ve dne jako vždy hovořil s Jarkou, s podřízenými na sborovém velitelství a se známými na ulicích. Nikomu nebylo nic nápadného.

Časem stanul pln náhlé úzkosti tváří v tvář někomu, kdo si ho prohlížel s údivem a tázavě, a kdoví, jaké by mu byl kladl otázky. A proměnil uštvaneš cosi, co mu sklouzlo se rtů.

Na okraji psacího stolu ležely neotevřeny Aglajiny dopisy. Již jí také nepsal. Neodvažoval se toho. Obával se, že by do listu cosi vniklo z nálady okamžiku, z obhajoby a z obžaloby. Posledně jí psal první noc po setkání s Evou ve Vídni, když nemohl usnout. A v dopise zmínil se také o Evě. Nevěděl co psal, ale pronásledovalo ho to.

Byla to jistě nějaká neopatrnost. Neměl dopis odesílati. Zdálo se mu, že se nyní dopouští samých bezhlavostí.

Křečovitě si udržoval klid. Obcházel bez cíle a vyčkával, že se přihodí cosi, co by ukončilo tuto situaci. Byl nějaký prostředek, jímž by se ubránil těmto mukám? Nemohl jít a vyrvat jí dopis, když to nešlo jinak, lstí a násilím, anebo má ji zabít? Zabití není to nejhorší. Jest mnohdy čistší a poctivější než vymýšletí úkladné léčky a vyssátí z duše v úzkosti a strachu všechnu krev.

Jeho den se stával fantastickým. Stále více jevil se rozdíl mezi tím, co se dalo kolem něho a co v něm.

Jednoho jitra uslyšel na ulici pod okny svého bytu hluk známé automobilové houkačky.

Arcivévoda hledal cestu do soukromého bytu Kepprinova?

Plukovník přistoupil k oknu. Byl to jen šofér, který měl cosi vyřídit? Ne, byl to sám arcivévoda Max Salvátor!

Kepprin chtěl mu vyjít vstříc až na schody, aby, jak se slušelo, předstíral rozčilení této poctě.

Ale arcivévoda již vešel.

— Jen žádné ceremonie — pravil hned na prahu — přicházím jen na okamžik, privatisime. Vlastně zde vůbec nejsem. —

— Jistě jest to zvláštní věc, která přivádí Výsost ke mně? — pravil Kepprin.

— Budeš však mlčet? Nejsem v Praze oficielně: Ostatně: — Máš to tady, Kepprine, velmi hezké! —

Prošel pokojem: — Skutečně, nápadně hezké! Jsi v každém ohledu vkusný člověk. Musím přiznati, že se mně to od tebe velmi líbí. —

Ukázal na dveře do vedlejšího pokoje a pravil tišeji: — Jsi — promiň jest to vlastně skandál, že to nevím, — jsi ženat? —

— Ne, — pravil Kepprin hlasitě, aby ho uklidnil.

— Nebo máš zde někoho jiného? — Mám totiž na srdci velmi trapnou věc.

Učinil jeden ze svých nejenergičtějších pohybů a nechtěl se vůbec posadit.

— Totiž s tou dámou, touto, jak musím stále ještě tvrditi, rozkošnou osobou ze — jak jen se to hnízdo jmenuje? — Ale víš, věc je poněkud na špatné cestě. — Její muž se chce dát rozvést. —

— Pan Rade? —

— Ano, to jest jeho ctěné jméno. Prováděla vše příliš bláznivě, a tak musil na to přijít. Ale, plukovníku, víš, toto bláznovství jest právě na ní tak milé. Nyní jde však o to, aby z toho nevznikl žádný skandál, pravda? Chce-li se dát rozvést, prosím. Proti tomu se nedá konečně nic namítat. Ale rád bych prosil: bez vzrušení a štěkotu novin a vůbec bez jmenování mého jména. Snad je ani nezná. Susi jest všeho schopna. To musíš vypátrati nejdříve! —

Kepprin chtěl sáhnouti po zápisníku, ale arcivévoda nesnesl když se zapisovalo něco, co se týkalo jeho. — Taková věc se může nechat ležet, — říkával, — a někdo ji může ukradnout... —

— Skandál by nebyl snad sám o sobě tak zlý, — pokračoval arcivévoda v svých úvahách, můj bože, galantní dobrodružství učiní člověka spíše populárním. Ale, abys věděl, zde jde o komplikaci. Hodlám se

právě, — no, dostali mne, — zasnoubiti se svou sestřenicí. Musím říci, že jest to jemná a vznešená bytost, ale nesmí se v žádném případě o tom dověděti, jest již taková citlivka! —

Plukovník nepotřeboval mnoho mluvit. Nenastala žádná obávaná přestávka. Arcivévoda si byl jist Kepprinovou oddaností.

— Skládám to tedy vše do tvých osvědčených rukou, — pravil. — I hrabě Salm byl téhož názoru, že nikdo než ty nemůže věc lépe urovnat. Spolehnu se úplně na tebe, — loučil se arcivévoda.

Kepprin děkoval za tuto důvěru.

— Ale, ale. Dáš tedy brzy o sobě slyšet, ano? Ostatně přijedeš ve čtvrtek do Vídně? A arcivévoda zmizel.

Kepprin se polekal: — Ve čtvrtek? Jak jest to ještě dlouho. Nevěděl, co se může stát do dnešního večera.

XXXIV

Eva obětovala svou nejmilejší libůstku: nekouřila ani jednu cigaretu, tak dlouho, dokud by ji plukovník nezavolal a neohlásil jí, že Stödlmeyer již přijíždí.

Snad přijde, až nebude doma, a bude hledati dopis v bytě. Ale marně. Nebyla tak lehkomyšlná. Dopis ani neotevřela. Chápala velmi dobře, že jen tak měl svou cenu.

Přemýšlela, jak by vše měla zařídit, až Kepprin zavolá. Bylo ho škoda a velmi ho litovala. Co jí bylo konečně po armádě a celé generalitě? Nečinila to také ani pro Stödlmeyera. Nudila by se, kdyby přišel, ano to jest pravda. Proč by si to neměla přiznat! Byl dobrý, milý a spolehlivý člověk, ale poněkud nudný. Ano, nikdy v životě nesejde se již opět s takovým mužem, jako jest Kepprin.

Ale zavolá-li a má skutečně moc osvoboditi Stödlmeyera, pak to byl on, který ho zradil. Ano, on to byl; zcela určitě! Evě nebylo třeba teprve tohoto důkazu. Věděla to. Proč zamezil vyšetřování a nechal zmizeti Stödlmeyerův dopis? Ne, zůstane věrna Stödlmeyerovi!

Čas plynul. Proč Kepprin nepřicházel? Proč ho nelákalo přijíti k ní? Jistě již miloval mnoho krásných žen. Měla býti tedy stvořena jen jediná žena, nebo žádná! Bylo mnoho žen, jejichž nejtajnější půvaby bylo možno srovnávat — jak bylo vulgární přidávat jim mimo určení ještě duši!

Pokoušela se Stödlmeyerovi psát, ale dopis vždy roztrhala. Vše, co psala, znělo velmi falešně. Ah, kéž by nemusila Kepprina udávat! Kéž by ho směla podržet pro sebe!

Hleděla do prázdna. Seděla a plakala. Otevřenými okny vnikal dovnitř pokoje horký, polední dech ulice. Kolovrátkář vyhrával nesnesitelně sprostě a hrubě milostnou, něžně sladkou píseň.

— Ano, zachová věrnost věrnosti a povinnosti, ať se stane cokoli! Neměla jiné volby.

Ale před sebou viděla Kepprina, jeho nenucenou postavu, jeho oduševnělý obličej, který se zdál patřiti spíše diplomatu než důstojníkovi. Slyšela jeho hlas, jímž dovedl bez námahy vésti myšlenky druhého.

Ve dne zazvonil někdy telefon. Vzala sluchátko. Nic. Slyšela hrčení a skřípání jako tajuplné shromáždění výsměšných a zlých duchů.

Bylo nesnesitelné naslouchati každého rána z vedlejšího bytu Smithovým etudám na rozladěném klavíru. Nesnesitelné bylo slyšet rachot nakládaného uhlí dole na ulici a vůbec vidět, jak bolest, žal a strach, které prožívala v těchto hodinách, nezměnily vůbec nic na tomto světě!

Někdy se vylekala ze spánku: zřetelně slyšela zvonek.

Ah, kéž by nezavolal! A kdyby se ukázalo, že je nevinen!

XXXV

Jednoho příštího večera potkal plukovník Susi. Nestalo se to jen náhodou.

Potkali se již častěji ve společnosti a nenápadně se vyhýbali rozhovoru. Jen se chladně pozdravili.

Zastavili se na rohu ulice. Zdálo se však, že oba měli dosti času, aby se sobě vyhnuli.

Susi se škodlivě usmívala. Nebyla vůbec rozpačitá. Ani při prvních slovech. Susi to nedovedla.

Hovořili a tak se bez formálností stalo, že ji doprovázel kousek cesty.

Nevěděla sice hned, jak by měli hovořit, ale oba cítili, že jest jim těžko u srdce. A to je spojovalo.

Nebylo třeba ani opatrnosti, s níž Kepprin jednal, aby se nedotkl toho, co se mezi nimi stalo. Susi byla by o tom hovořila zcela klidně.

Ale bylo mezi nimi tolik polotušených, poloznámých pout jejich styků, a od oné doby dělila je melancholie vzpomínky; a v této chvíli měli daleko důležitější starosti.

Kepprin opatrně a se srdečnou účastí vyzvídal, jak dalece byly odůvodněny arcivévodovy obavy ohledně rozvodu a jaké plány chovala Susi v tomto případě do budoucna.

Začala však sama zcela otevřeně o věci hovořit.

Stěžovala si, že lidé to berou tak přesně. Člověk se musí rozhodnout a smí znát vždy jen částechku života a kousek svého srdce, a ostatního se musí zříci. O tom nesmí vědět vůbec nic. Lidé to nazývají charakterností, věrností a mravností. Její muž jest ochoten znovu ji přijmouti

a smířit se s ní, klade však podmínky, že již nikdy nesmí opustit Výprty. Musila by se pohřbít v opuštěnosti a nudě. Zítra uplyne lhůta a myslí, že se asi rozhodne pro něho. Velmi miluje svého muže a nejvíce miluje své děti. Chvillemi se jí zdá úplně nemožné, aby se od nich odloučila. Na druhé straně však velmi ji láká volný život u operety nebo kabaretu. Hrabě Salm jí sjednal ve Vídni velmi svůdné nabídky. Velkoměsto jest přece cosi báječného, kdyby a měla úspěch a kolem sebe stále nové a milé lidi, vzrušení a sta nových možností, kdyby a vždy cítila, že působí na lidi — jak by to bylo krásné, ovšem nejkrásnější by bylo, kdyby se dalo oboje spojit. Byl by to dokonalý život. Časem pokojné ticho a odpočinek mezi pustými, dobrými, blízkými lidmi doma, a mezitím kolotoč a dobrodružství velkého světa. Ale lidé jsou tak hloupí! Práví, že láska jest pravá jen tehdy, vychutnáváme-li ji až do nudnosti. A matka jest matkou jen tehdy, je-li ošetřovatelkou a kuchařkou a sestrou i služebnou a kdoví, čím ještě! Tyto věci jsou jistě všechny velmi důležité, ale svou důležitost dokazují tím, že rozbíjejí život? —

Kepprin mlčel. Nemohl jí na to odpovědět. Skutečně myslila, že jiní mají mít nepřijemnosti ze všeho, a příjemnosti má mít jen ona? Bylo opravdu nepochopitelné, že celý svět nepokládal to za správný řád.

Kepprin se polekal. Činil si snad věc snadnou. Nebylo to snad u něho také jiné? Nestačila mu kdysi Susina láska...

Nemohu jí radit. Jistě by ho pokládala za hlupáka.

Ale sama došla k závěru, že přece zůstane. — Že zahyne, — jak pravila. Z lásky k dětem vyvolí si záhubu. —

Eva nepojímá tak lehce svůj úkol, myslil si plukovník cestou domů. Jakou velikost poznal ve vážnosti, s níž projevovala své city a odpovědnost. Prochvěla jím zvláštní teplota a lítost. Jak jí to ztěžoval! Bojovala, aby osvobodila muže, jehož vůbec nemilovala. Proč se bránil poznání, že by povinnost a věrnost mohly býti tím větší? Štěstí, které vyrůstalo z takového důvodu, musilo přece býti jiné.

V hlavě svítila mu oslňující myšlenka. Právě se vrátil domů. Zastavil se na cestě k psacímu stolu uprostřed pokoje. Mínil-li Eva vše tak zcela

jednoduše, jak to řekla, pak to, co ode mne žádá, není tak nemožné a tak velké. Osvobodím-li Stödlmeyera, vrátí mi dopis a Stödlmeyer nebude nic tušit a nikdo se nic nedoví, o to se již Eva postará; neboť ji učiním šťastnou já. Víím nyní, jak dovede bojovat o své štěstí. Jak bylo ode mne nízké, že jsem to hned nepochopil. Chce mě zkoušet a chce vědět, zda jí důvěřuji. Zda jsem s to, vydati se slepě do rukou milované bytosti. Chtěla mne tomu naučiti a k tomu donutit. Jak byla oprávněna zkoušet právě mne! Budu mít sílu k tomu úkolu a sílu vydat se beze všeho hloupě na milost a nemilost? Jak jest trpělivá! Jak čeká, až se s tím vypořádám! Věří mi, neurčila žádnou dobu, nechce se vyhnout žádné možnosti, aby se vše zdařilo. Nedostatek důvěry jest vědomí vlastní nevěry. Může se věřit jen tomu, kdo sám věří.

V tichém nočním pokoji obklopila ho nálada plná očekávání. Ne postavila také vedle ceny i hrozbu? Cena ho lákala. Toužil po tom, aby viděl, jak tato žena zbavená těžkomyslnosti, se promění, až se mu vzdá. V tmách zřel před sebou zcela zřetelně její křehké tělo, i každou jemnou linii jejích údů. Ovanula ho trpce sladká vůně mandlí a jehličí. Slabý stříbrný hlas naplňoval pokoj smíchem.

Vstal. Nebylo tomu třeba velké námahy. Bylo to blažené napětí. Zvedl sluchátko. Eva mu měla důvěřovat. Prochvíval jím nikdy nepoznaný pocit štěstí. Nyní věděl, proč se nemohl nikdy ponořit úplně v štěstí, jsa jím stržen, a proč byl vždy jen divákem štěstí jiných. Bylo třeba, aby se člověk rozdal úplně a s bezmeznou vírou. Vždy všemi prostředky lsti a násilí ovládal jiné. Proto byl vyloučen ze štěstí.

V sluchátku šumělo. Nedostal spojení. Eva nebyla snad doma? — Ne, ne. Neslyší jejího hlasu, neporozumí jí hned, jest bez dechu, jest šťastna!

— Na cestě? —

Není tak silný, aby jí řekl, že začne věc teprve provádět a že jí ohlašuje jen své rozhodnutí. Nebylo pochyb, že se mu to podaří. Ale připadalo mu za těžko říci jí i tuto tak malou lež. Již nikdy nemají si lháti —

XXXVI

Přicházím vám oznámit něco radostného, — pravila Eva Kistlová, když vešla k Beatě.

Beata se zachvěla tak, že nemohla ihned povstat. V obličejí Evy Kistlové nebylo nic radostného, i když se snažila, aby vzbudila zdání radosti.

Asi před dvěma týdny, když Beata obdržela Kepprinův — po setkání s Evou ve Vídni — rozčilující dopis pro Aglaju, hledala spojení s Evou Kistlovou pod záminkou, že s její pomocí se snad podaří naladit plukovníka příznivě obžalovanému Peroutkovi. Beata chtěla vyzvědět, co to bylo za ženu a jaký charakter měly jejich styky a jaké úmysly měla s Kepprinem. Eva se nedala prohlédnout tak lehce. Ale dala Beatě najevo, že v krátké době bude míti pro rytmistra potěšující zprávu. Nyní tuto zprávu přináší: vinník jest nalezen, dnes odpoledne bude dodán do posádkového vězení. Přejde, nic netuše, Evu navštívit, a bude u ní zatčen. Má v ruce důkazy, že tajné zprávy dodával cizí mocnosti sám plukovník Kepprin. Ano, stalo se něco tak neslýchaného, a toto sensační odhalení nemůže zůstat bez příznivého účinku na rytmistrův proces, neboť plukovník byl Peroutkovým obžalobcem. (Nezmínila se o tom, že své důkazy, dopis pod značkou — Plavý zážrak 18 — odevzdala do rukou policie, tak, že i ona jest nyní nařčena jako spoluvinnice a že bude také zatčena.)

Beata nemohla naléhati na Evu otázkami po podrobnostech, neboť byla ve zvláštním rozčileném napětí. Ani pro Beatu neměly podrobnosti velké důležitosti.

Když Eva odešla, poslala Beata služku pro vůz. Zoufale prohledávala své šaty. Není správné, když žena tak málo pečuje o módu a nemá vůbec vkus. Neměla také mnoho času k převlečení, do 2 hodin chybělo jen 10 minut. A ke všemu ještě, když byla již na prahu, potkala Susi, která přicházela baliti svá zavazadla a rozloučit se, aby navždy odjela k muži do Výprt. Chopila se pevně Beátiných rukou a chtěla ji zatlačit zpět do pokoje. Beata se marně pokoušela vysvětliti jí, že tentokráte nemůže.

Susi měla mnoho co vyprávět. Přicházela od rozkošné snídaně, kterou na počest jejího rozloučení uspořádalo několik milých lidí v kasinu.

Slečna Beata nepokládala to za důležité.

— Ale nejen to, — pravila Susi s významným úsměvem. Včera večer jsem hovořila s plukovníkem Kepprinem. — Při tom pohlédla s komickou slavnostností na slečnu Beatu.

Když se slečna Beata marně pokoušela jí uniknout a nechtěla zbytečně ztratit ani minuty, pravila: — Musím zmizet, právě k vůli plukovníkovi Kepprinovi! —

Susi konečně zpozorovala, že jde o vážnou věc.

— Hrozí mu neštěstí, — pravila slečna Beata, — nesmíte mě, paní Susi, zdržovati —

Ale Susi nechtěla teď vůbec povolit, dokud by neuslyšela, co hrozí plukovníkovi Kepprinovi.

Slečna Beata vyprávěla vše v největším spěchu. Potom směla odejít.

Její spěch působil velmi zneklidňujícím dojmem.

Susi seděla smutně v svém pokoji. Jaká to byla od Kepprina bezmezná lehkomyšlnost? Jak ho mohlo něco takového jen napadnout? A co se mu stane? Smrt? Ano, na to byla smrt!

Ten, kdo by jí byl právě slyšel vyprávět o společnosti, nebyl by ji poznal. Seděla zde velmi vážná; uvažovala a počítala.

Dostala nápad: nejbližším vlakem odjede ihned do Vídně. Arcivévo-
da plukovníka velmi miloval; musí ho z toho vysekat!

Úplně zapomněla, že na ni doma čekal muž a že si tak zkazí snad
svou celou budoucnost. Pomyslila snad i na to. Namačkala do kufru
několik nejbližších toalet. Vlak odjížděl za půl hodiny. Večer nebude
s Výsostí již mluvit, ale zítra ráno zcela jistě.

XXXVII

Není lehké popsati náladu plukovníka Kepprina ráno tohoto pátku, dne 27. července.

Jak čistá a šťastná byla to hodina, když po telefonickém rozhovoru s Evou ležel na loži a očekával spánek. Od svého dětství nepocítil ještě takového klidu, jistoty a nastávajícího štěstí.

Zítřka ve tři hodiny, pravil si, — ve tři hodiny!

Po boku této ženy zřel před sebou svůj život jako nepřehledný, věčný proud důvěry a závazku. Nebude jí musit nic zatajovat. Po prvé bude tu člověk, jemuž může sdělit své nejtajnější záměry. Naplňoval ho nepopsatelný pocit štěstí, že se bezmezně může oddati oné druhé bytosti a že bude míti kamaráda, na jehož smělosti může postavit mezi trůny svůj trůn, a že jako neznámý král bude moci panovati světu bez jediné oběti byť jen jediného poddaného!

Těchto několik hodin spal beze snů. Časně ráno žádal generála, aby ho navštívil, aby ještě jednou prohodil s ním všechny podrobnosti úkolu, který by ve vážném případě připadl jejich armádnímu sboru. Potom se uzavřel vnějšímu světu v své kanceláři na sborovém velitelství. Stráž přede dveřmi obdržela přísné pokyny. To mu bylo zárukou, že mohl nerušeně pracovat. Bylo nutno z obsáhlého mobilizačního plánu krátce a přehledně vybrati vše nejnutnější, aby to mohl poslati do Amsterdamu ševci Vanhavenovi. Za to jistě osvobodí Stödlmeyer. Ještě nikdy nebylo nabídnuto větší výkupné. Po několik týdnů, co si Eva odnesla dopis z expedice časopisu „Zeit“, přímo trestuhodně zanedbal tuto činnost. Proto se cítili ve Vídni tak bezpečnými a zbrojili s ohromnou radostí.

Celý důstojnický sbor byl naplněn napětím a radostí. Ultimatum bylo v Bělehradě odevzdáno. Konečně se vyšvihli k důstojnosti a síle; a dveře velikosti a moci lepší budoucnosti byly otevřeny! Byl konec úzkostné slabosti a nemohoucnosti, které učinily vlast předmětem výsměchu!

Když se Kepprin vrátil v poledne domů, stál v předsíni mladý člověk v špatném občanském oděvu. Při Kepprinově vstupu se zvláště usmíval a zdravil řízně po vojensku.

Kepprin ho ihned poznal, ale před Jarkou učinil lhostejné a mrzuté znamení a vešel napřed do pokoje. — Zinke, — pravil, potřásaje hlavou, — jistě jste se zbláznil! —

Erich se smál: — Pane plukovníku, nezůstanu přece doma, když bude válka. — Dostal se mu večer v hospodě do rukou kus anglických novin. Byly v nich články, které psaly o nastávajícím zápase a o předpokládaném poměru sil. Krátce rozhodnut, odebral se na dráhu.

— Myslil jsem si, že pan plukovník to již nějak zařídí, že budu poslán ven, — pravil, — i když jako prostý vojín! —

Kepprin nesnášel lehce důvěru a víru a naději v jeho obličejí. Hodlal mu již položit ruku na rameno a pochváliti ho obvyklými vlasteneckými frázemi a slíbiti mu své přispění, zůstane-li příští dny až do rozhodnutí ukryt. Ale nezmohl se na to. Bylo to jistě nesmyslné, ale musil mu říci své skutečné mínění. Nejdříve mu vyložil, že činí-li si Zinke naději na rychlou vojenskou kariéru při takové příležitosti, že se rozhodně mylí. —

— Pan plukovník si skutečně něco takového o mně myslí, i když chci jíti do pole jako prostý vojín? — pravil Zinke.

Kepprin, který již jako attaché prožil moderní válečné tažení ve vsí blízkosti, pokoušel se mu vylíčiti všechnu šedivost života v poli, který zná jenom změnu mezi nesnesitelnou pustou nudou nebo hrůzou a hnusem a bestialitou a kde jest plno vsí, bláta a krve.

Erich nepokládal válku za zábavné dobrodružství. Ale: — jest to velké rozhodnutí, — pravil, — v němž jest nutno se ukázat! Vše, co se pokládalo za cenné a svaté, jest nutno chránit v největším nebezpečí a národu a snad celému lidstvu jest nutno stvořit velkou budoucnost! —

Erich se rozčílil. Čím méně mohl bojovati proti důvodům, proti Kepprinově chladné logice, tím více se rozpaloval a pokoušel se obhájit cit, jehož pravdivost a důležitost cítil nepokrytě na dně své duše.

I Kepprin poznal, že fráze v ústech mladého muže nebyly ničím proti síle, která ho poháněla. — Jen Bůh může býti nestranný — pravil Zinke, — musíme nastoupiti pro své přesvědčení, neboť jinak v našem životě, pozbývá vše smyslu! —

Kepprin již neodporoval; nevysmíval se také. Stáli proti sobě: hrdina a dobrodruh. Jak měli poznati, že nestačí slova, aby překlenula rozdíl mezi nimi?

Kepprin pohlédl na hodinky a rychle našel nutný konec rozhovoru. — Vlídne Zinkemu pokynul. Chtěl ho jen zkoušet, zda jeho rozhodnutí není jen povrchní.

Erich se smál. Nemyslí si nic jiného.

Kepprinovi, kterému zněla ještě v uších nadšená slova mladého muže, připadalo ještě tížeji než jindy, dokončiti své zprávy pro holandského ševce. A nyní byl rozhodnut neposlati je tak dlouho, dokud — do příštího večera — nepadne rozhodnutí o válce a míru. Kdyby se měla projednávání protáhnouti, mohla by jeho záměrka zabrániti válce snad ještě v pravé chvíli.

Při tomto uvažování potřásl s úsměvem sám nad sebou hlavou. Jak jest člověk zkažen cizími omyly, — pomyslí si.

Má-li však míti vše připraveno v pravém okamžiku, musí nyní dokončit přípravy.

Zazvonil na Jarku. Poslal ho do města, spustil záclony, vyňal nový fotografický přístroj a opatrně postavil vedle sebe listy, jež bylo nutno vyfotografovat první.

Vtom upřel pohled na začatý dopis, — který se povaloval mezi listy na psacím stole. Dopis na rozloučenou Aglaje: — snad dnes po prvé mně neporozumíš! Věřím, že jsi se pro mě stala skutečností, a nevíš to, skutečností v jiné osobě. Tak dlouho sis netroufala se ke mně přiblížiti až ses vtělila do jiného těla, v němž jest ti přiblížení možné, nebo jsi to přece ty a dovedeš to tak uměle zatajovati? Podle toho poznám, zda mě chápeš i dnes. Učinil jsem hluboké poznání: — Nevyplácí se být normální, jen šílenství má smysl! Není možné býti šťastným, nevsadíme-li vše na jednu kartu. Jest nutno pohlédnouti zkáze do očí: — Šťěstí nebo smrt! —

Zvonek na dveřích zvonil. Ah co, nikdo není doma, myslil si Kepprin.

Ale zvonek zněl znovu, zvonil zvláště v malých přestávkách, ustrašeně a ve velmi rychlých intervalech. Nyní zvonil nepřetržitě.

Byl to kdosi, kdo věděl, že jest doma? — Nemožné! Kdo to mohl být?

Na okamžik stanul a naslouchal zvonění. Co se mohlo stát? — Šel otevřít.

Na prahu stála bledá, rozpačitá žena prostředních let, oblečená v obnošený staromódní hedvábný plášť a na hlavě měla nemožný klobouk s vybledlými květinami.

Kepprin na ni tázavě pohlédl. —

— Prosím, smím na okamžik vejít? Jen na slovíčko, — pravila a zdálo se, že lapá po vzduchu, ačkoliv již dlouho stála přede dveřmi. Jemný, výrazný obličej s velkýma, zlatohnědýma očima byl ve zvláštním rozporu s oblekem.

Kepprin ustoupil stranou a zval ji zdvořile dále.

Dáma vešla skromně do označených dveří.

Kepprin sledoval s úžasem její křečovitou chůzi a těžkopádně kolébající se tělo.

Vešli do malého pánského pokoje. Vyzval ji, aby se posadila, ale v rozčilení to ani nezpozorovala.

Pane plukovníku, protože čas kvapí, — pravila suchým, lámaným hlasem, — smím vás prosit, bez vysvětlování a úvodu, abyste mně věnoval plnou důvěru a nechtěl na mně, abych odůvodňovala, odkud vše vím. —

— Milostivá paní, velmi mě napínáte, — chtěl říci lehkomyšlně, ale pod jejím vážným pohledem a pod vlivem úzkosti, která naplňovala celou její bytost, změnil tón. —

— Milostivá paní, jest to něco tak důležitého? —

Posadila se; bylo jí zatěžko státi. Několika uštvanými slovy vysvětlila mu, co ho očekává odpoledne u Evy.

Kepprin pozorně pozoroval neobyčejně čisté tahy jejího obličejce. Od prvního slova věděl, že se na něho sneslo cosi neodvratného; když skončila, čekal, jako by to ještě nebylo vše.

Umlkli.

— Pane plukovníku, nevěříte mi? — tázala se a odvážila se naň skromně pohlédnout.

Prisvědčil. Úplně tomu věřil. A pojednou věděl, že tomu nemohlo býti ani jinak. Když se odevzdal do rukou Evy, musil se nyní také smířit s tím, aby nad ním vykonala svůj soud. —

Chcete mě zachránit? — pravil, — proč vám na tom záleží? —

Tvář ženy se pokryla ruměncem jako tvář rozpačitého dítěte.

— Vzpírám se utéci do bezpečí, milostivá paní, neřeknete-li mně, odkud to víte, a kdo jste. Odpoledne hodlám jíti tam, kam jsem slíbil. —

Vzrušeně pohlédla na zem. — Pane plukovníku, musíte klásti tak těžkou podmínku? —

— Jest tak těžká? —

Žena vstala: — Napíši vám to, — pravila.

— Proč psáti? — tázal se.

— Jak tomu bylo dosud mezi námi zvykem, — pravila úplně tiše. „Jak jest to možné? Aglaja?“ myslil si Kepprin.

Bylo pro ni nesnesitelné, že musila zde stát a že její tělo neoddělitelně patřilo k ní!

— Nyní není však času nazbyt, — pravila rychle. — Jistě najdete již nějakou cestu. Ještě celé hodiny máte svůj všemocný vliv. —

Náhle ho přepadla křeč, aby se hlasitě smál. Žena, po níž toužil a již tak dlouho hledal, stála před ním. Proč tedy, když se splnil jeho sen, nebyl šťasten?

V jejím pobledlém obličejí uzřel účinek svých myšlenek.

Chtěl pronést rychle několik vlídných slov. Ale jen co?

Nemohl potlačit hořký pocit pomsty.

— Snad bude lépe, nepoužijete-li svého vlastního vozu, který zde každý zná, — pravila. Mám dole svůj vůz! —

„Zachránit se?“ myslil si Kepprin. Jaká to byla v tomto okamžiku zvláštní myšlenka!

Odcházela. Spěchal za ní. Chtěl jí vzít za ruce. Vyhnula se mu polekaně. Nevěděl, co by řekl.

— Povězte mně, vy, moudrá, vševědoucí, myslíte, že můj zločin zasluhuje si trestu, a přece mně odpouštíte? —

— Zde nelze nic chápat a vysvětlovat, — pravila. — Nic se nedá odůvodnit, ale jest tomu tak, že se na světě nesmí využívat nic falešného, smí se to jen měnit a obracet. Smí se pro to trpět, ale není dovoleno — míti z toho užitek.

Taxametr se prodíral předměstskými ulicemi.

Kepprin chtěl jíti k Evě. Neučinil to. V duchu viděl celou scénu.

— Jak dlouho ještě můžeme býti šťastní? — s těmito slovy byl by k ní vešel. — Na kterou hodinu jsou pánové objednáni? —

Eva sklopila hlavu, ne ve studu, ale smutně: — Co jsem měla učinit jiného? pravil její výraz. Nešetřím se, padám s tebou. Co jsem měla učinit, když tě miluji a tys' vinen! —

Vůz rachotil: lítost, povinnost, pokání!

Malý pokoj ve vesnickém hostinci, který ho již očekával, zdál se mu již tichý jako mír záhrobního života.

Objedná si horkou šunku a červené víno, z blízké kuchyně uslyší zvonění příborů a z hostinské místnosti pleskání karet. Neuslyší nic o pokání, lítosti a povinnosti. Bude myslit na bohatství života, na ženu, na malou hnědou tanečnici na Rivieře, a náhle se překvapí, jak zvedá ruku ke spánku, tiskne spoušť — a tak by skončily všechny komplikace.

XXXVIII

Arcivévoda Max Salvator, když přišla Susi k němu, hodlal právě odjeti do Schönbrunnu, kde se konala významná korunní rada.

Dojem, který na něho učinila svým hlášením, překročil její očekávání. Nechtěl tomu věřit. — Naprosto nemožné, — pravil, — znám ho již od dětství! —

Arcivévoda byl úplně jejího mínění, že jde o intriky závistivých přátel, kteří nemohli vidět Kepprinovu rychlou kariéru.

Susi byla naprosto přesvědčena, že arcivévoda v této záležitosti něco podnikne.

Děkoval jí vřele, když se loučila, za nádherný elán, který opět dokázala. Zde opravdu bylo nutné rychlé zpravodajství.

Byla rozkošný, fešný chlapík a měla srdce na pravém místě. Dotazoval se starostlivě, zda nebude mít potíže s mužem, když se vrátí opožděně domů.

Smála se tomu. Již mu to nějak vysvětlí. A nebude-li to chtít pochopit, pak osud rozhodl jinak a není možno vědět, zda nebylo tomu snad tak lépe!

Arcivévodu při jízdě do Schönbrunnu obtěžovaly vážnější starosti, než jaké projevil před Susi. Bylo to zatčení Kepprina, jež ho zneklidňovalo. Zda byl vinen nebo nebyl — Kepprin byl zasvěcen do jeho nejdůvěrnějších věcí. Co kdyby mu v tísní uklouzlo neopatrné slovo? Pak by bylo zavedeno veřejné vyšetřování; nastalo by veřejné vyličování věcí, zkrátka skandál! Arcivévodovo jméno pro jeho všeobecně známý intimní styk s plukovníkem bylo by vláčeno blátem.

To se nesmělo stát. Bylo nutno jednat.

Vyskytla se však ještě komplikace, o níž Susi nevěděla.

V pohnuté hodině, po prohrýřené noci, za mladých let učinil Kepprin arcivévodovi sdělení o svém vysokém původu, o svém neznámém otci a nikdy nepoznané nešťastné matce. Ale řekl mu matčino jméno. Arcivévoda, podle udaných událostí a podle jména zpěvačky, jež se jmenovala Maria Horczyenska, poznal, kdo z jeho veselých strýců mohl být Kepprinovým otcem. Později od pana z Tadeckých, který vypátral vše, se dověděl, že jeho domněnka byla správná. A nebylo právě mnoho lidí, kteří o tom věděli. Jak lehce mohlo nyní, až se bude propíratí celý Kepprinův život přijíti vše najevo. Musilo se tedy za všech okolností zabránit tomu, aby se jméno dynastie objevilo vůbec při tak špinavém zločinu. Nesmělo se mluvit o tom, že se syn arcivévody dostal, jak by se říkalo, tak mladý, protekcí na odpovědné místo největšímu nebezpečí armády a státu. Mělo-li by dojíti k válce, dala by se věc lehce vyřídit. Potom nastoupí ostrá censura novin a parlament bude rozpuštěn. Veliká událost přehluší vše. Poslali by Kepprina pod nějakou záminkou do neznámé ciziny.

Arcivévoda byl odpůrcem války. I císař František Josef byl proti válce. Ale kdoví, zda se dá ještě mír zachovat. Nepříjemnosti přicházejí dřív, než se člověk naděje.

Když arcivévoda přijel do zámku, nastala v obtížných poradách korrunní rady přestávka. Dvorní rada Kerzl trval na tom, aby se staříčkový mocnář uchýlil do svých komnat, aby si mohl vypít svůj čaj.

Arcivévoda se nedal odstrašit zákazem tělesného lékaře, aby nehovořil za přestávky s císařem. Bylo jeho povinností, aby hlavě rodiny oznámil to, co slyšel.

— Vaše Veličenstvo! — Arcivévoda stál zpříma a poněkud pokorně před chladným svráštělým obličejem a přísnýma tázavýma očima.

Krátce a jasně, jak to stařec měl rád, vyložil mu, jak temnou skvrnu jest nutno oddáliti od císařské rodiny!

Císař naslouchal pozorně, aniž jediným slovem projevil vlastní mínění. Byl to jeho způsob. Především ho mrzelo, že již včera nebyl o případu zpraven.

Když arcivévoda domluvil, nastalo ticho; císař přemýšlel. Potom pohlédl na hodinky a propustil synovce srdečným pokynem ruky.

Arcivévoda řízně pozdravil a odstoupil. O hodinu později, když šéf generálního štábu opouštěl korunní radu, potkal ho arcivévoda v zámeckém parku. Se zářícím obličejem vysvětloval arcivévodovi výsledek rady: — V daném okamžiku jsme lépe vyzbrojeni než nepřítel a máme plně odůvodněnou příčinu: královražda, ale nejdůležitější jest, že jest zatčen vyzvědač, který v posledních měsících ochromoval naši činnost. Nepřítel již tři neděle nemá o našich pohybech ani tušení. Náš plán jej nyní překvapí a každá rána jej zasáhne. Kdoví, kdybychom váhali, zda by se opět nenašel zrádce. Kdyby nebylo toho, přiznávám se, byl bych sám proti válce a pokoušel bych se jí zabránit.

— Tím končí vyprávění o životě a působení plukovníka Kepprina. Ale ne o životě Evy Kistlové.

Jak horečně čekala ono odpoledne, dne 27. července, na hodinu, kdy ji měl Kepprin navštívit! Jak se chvěla před okamžikem, až vstoupí. Chtěla ho uvítat s bezmeznou oddaností a prostřed jejich štěstí měli přijít úředníci a odvést je. A vše skončí!

Jakým strachem a napětím z nadcházejících událostí bude podmaľováno její krátké, první, jedinečné opojení štěstím jejího života! Pro něho měl to však býti okamžik absolutního letmého splnění — které se nikdy již nebude opakovat a tak se nikdy nezmenší a nezevšední!

Ale nepřišel! nedovedla si to vysvětlit.

Když přišli policejní úředníci, aby ho zatkli, zapírala, že ji měl někdo navštívit. Zatkli ji. Ale i ve vězení zůstala němá ke všem otázkám.

— Uprchl, — tázala se sama sebe, byl varován a unikl? —

Když v hotelu — u Červeného džbánu — v Čakovicích našli jeho mrtvolu a po vniknutí do jeho uzavřeného bytu našli přípravy k ofotografování posledních mobilisačních plánů a ukázalo se, že ona sama učinila udání, byla Eva propuštěna z vazby.

Nechtěla však býti svobodna. Tvrdila, že jest spoluvinná a žádala si trestu, žádala si smrti.

Když ji propustili, propadla zoufalství a pozbyla vůle. Proč neprchla s ním, do nádherného, velkého světa, kde mohli začít nový život? Proč ji to nenapadlo?

Stödlmeyer nepřicházel. Podařilo se jí prostřednictvím švédského Červeného kříže získati si informace. Byl ve snesitelné pevnostní vazbě a zabýval se vážně studiem řečí, jako by ho byl dobrotivý osud zachránil ze všech hrůz, nenávisti a bídy světa.

Eva to vyslechla se zvláštní hořkostí. Odešla do nemocnice ošetřovati choré. Ale vše konala jen se zbytkem sil.

Lámala si hlavu tím, proč Kepprina vydala. Chtěla přijíti na kloub pocitu nové jistoty, která ji k tomu dohnala. Chtěla ho vysvobodit ze zločinu. Chtěla ho míti čistého a pravdivého a nevinného, a poněvadž to nebylo možné, chtěla zemřít s ním; připadala si při tom velmi velká a ušlechtilá. Byla příliš hrdá a příliš ho milovala.

Vyšla na ulici; nemohla snést opuštěnost svého pokoje.

Čety vojska odcházely za zvuku hudby na nádraží. Zpíval jen první oddíl. Selští synkové z hor. Ostatní nekonečné řady pochodovaly němě a mračně.

Ševcovský učedník s rukama v kapsách začal si hvízdati melodii, zprvu tiše, potom stále hlasitěji a drzeji.

Zdalo se, že obličejе všech lidí zpívaly tuto píseň němého a temného rozhořčení. Píseň vyrostla náhle z ulice, z pohybu a kroků vojínů. Zdalo se, že slunce ji píše na zdi domu: —

Toč se, můj šátečku, toč —

já střílím na Rusy a nevím proč.

Eva zde stála a slyšela ještě melodii, když už vojáci zmizeli a lidé se rozběhli a slunce osvětlovalo mdle prázdné ulice. Její pohled se upřel na plakát na zdi; byly jím hledány ošetřovatelky pro epidemickou nemocnici v Bosně. Eva spěchala za vojáky. Snad ji vezmou ještě do vlaku; nebo musí zde dříve podstoupit zkoušku svých schopností? —

Chtěla mít účast na bídě světa, a to tam, kde bylo nejhůře a nejnebezpečněji a kde hrozila světu zkáza. A snad bude účastna i svého vysvobození z proudu svých sil jako tento mladý národ, který přece nemohl zajít v tomto běsnění, které se hrnulo na svět. A zánik je počátek nového života. A Eva cítila, že z hniloby starého světa a ze všeho utrpení a muk vyrostě nový život a nová, obrozená budoucnost.

Oskar Baum

Osudná láska
Novela

Přeložil: Jan Grmela

I

Lapák nahlédl oknem dovnitř. — Máš přijít k pánovi! — pravil. Opřel se pravicí o vlhkou římsu a vstrčil hlavu hluboko dovnitř. Bylo na něm vidět, že mu působí radost vyříditi vzkaz.

František pokývl jen hlavou. Kočí to nemohl pochopiti.

— Pán velmi křičel, — naléhal. Byl poněkud hrdý na to, že mluví německy. Šofér snad neslyšel v oznámení hrozbu, která v češtině nebyla tak zřetelná.

František, i když bez velkého spěchu, položil na zem ochotně postranici příštího manželského lože, kterou právě pilně hobloval, a obrátil se ke dveřím.

— Půjdu však přece k „Černému koni“, bručel Martin v soumrácném pozadí místnosti. Opřel se bokem o stůl, aby nekulhal. Myslí si, že jest výhodné při této rozmluvě, když bratr uvidí, že dbá jeho výstrahy. — Proč bych tam vlastně nešel? — trval na svém, ačkoli mu František vůbec neodpovídal.

Lapák u okna se smál. Ani ho nenapadlo, aby zase odešel. Pozoroval blázna. — Nezůstanu doma, — pravil zaražený Martin. Plačtivý a dětský vzdor podivně kontrastoval s vousatým obličejem a dunivým basem.

František se u dveří obrátil. — Nic jsem ti, Martine, nezakazoval, — pravil. Pohlédl mimo bratra. V duši se mu při tomto pohledu vynořily bolestné vzpomínky z dětství. — Když chceš, jdi si. —

František věděl velmi dobře, že dělníci v hostinci uvítají blázna křikem a smíchem. Jak se rozveselí, až uslyší o jeho noci, ztrávené ve vězení. Martinovi záleželo velmi na jejich pochvalě, když hrál i za

hluku jejich veselých nocí a za cizí řeči. Nezáleželo mu na tom, že ho včera ztloukli a že ho dali uvězniti jako nebezpečného protistátního zločince.

— Nejdeš-li dnes rád sám, — pravil František, — musíš chvílku počkat až se vrátím od pána. Pak půjdu rád s tebou. — Co má ubožák za jiné radosti? pomyslí si.

Martin, když zpozoroval, že bratr opravdu nic nenamítá, byl jako vyměněný. Jeho drobný, malý obličej s rozcuchanými vousy se rozzářil. — Snad si nemyslíš, že se bojím? — pravil. Smál se a opět kulhal. Jako ve všem tak i ve smíchu neznal míry. Hlava se mu třásla na divoce se zmítajícím těle.

František přikročil k němu a položil mu na rameno uklidňující ruku. Poněkud to účinkovalo.

Lapák zmizel z okna. Takový pokojný obraz ho nudil. Ještě jednou slyšeli za domem jeho smích, ale smích, který nyní zněl, byl prázdný.

Martin kulhal se teď spěšně po malých schodech nahoru do podkrovní komory, aby si přinesl tahací harmoniku. Potom ještě pozdřivil zavřenými dveřmi a zmizel.

František přistoupil oknu. — Martine, nepij limonádu! — volal za ním, — slyšíš? — Zahrozil mu prstem. Martin se obrátil. Obličejem přeběhl mu dětský úsměv. — Ted' již vím, — pravil a pokynul klidně bratrovi. — Nyní vím, že to nebyla jen náhoda. — Na ulici vypadal při svém kulhavém kroku ještě menší a slabší. František hleděl za ním. Doufám, že ti lidé již nahlédli, jak daleko smí žertovati, pomyslí si, alespoň hostinský bude opatrnější. Zavřel okna. Byl to podivuhodný, jižně mírný prosinec. František našel tohoto rána v zahradě na třešních pupence. Ale pro návštěvu, kterou snad dnes večer obdrží, nezdálo se mu býti dosti teplo. Pokročil k malým železným kamnům a pořádně zatopil.

Nemohlo se říci, že by byl spěchal k svému pánovi. Bylo snad důležité, že ho čekal, ale byla to důležitost, k vůli níž nebylo třeba spěchat.

Nejdříve vyklidil z místnosti truhlařinu. Části postele se již znatelně rýsovaly. Odnosl je vedle do kuchyně. Potom smetl řádně hobliny a piliny na lopatku a odnesl je do dvora. Když se vrátil, postavil za záclonu nový gramofon. Chtěl překvapit Lidunku novou jazzovou deskou. Pak ještě rychle prostřel stůl.

Za domem zabočil stranou a ubíral se k továrně luční stezkou. Z řeky stoupala protivná hustá mlha, která byla prosycena sazemi a tříslem kožařské továrny a kysele páchla. V šedivé tmě, zatím co při každém kroku vytahoval s námahou nohy z bláta, cítil, jak zde celé tři měsíce byl šťasten. Miloval svůj domeček. Ještě nikdy předtím neměl podobný malý dům, kde byl svým pánem. Domek měl dole tři místnosti, nepočítaje v to předsíň jíž províval stále vlhký vzduch ze zahrady, do níž vedly dva schůdky. Nahoře pod střechou byla ještě dosti prostorná komora, která nebyla příliš vysoká. Jak byla tato komora dobrá, když se náhle objevil Martin. Byl to zvláštní okamžik, když stanul předním vousatý malý muž se zaprášenými botami a v roztrhaném plášti, třímaje v ruce papírový sáček s chlebovými kůrkami. Byl to postrašující, ale přece vlastně ne zlý sen. Vypadalo to tak, jako by mrtvá matka poslala dar Františkovi do domu. Nestalo se to pouhou náhodou. Když František nastoupil zde místo, napsal bratrovi do Gorice do ústavu svou novou adresu. Slíbil matce, že Martin vždy bude znáti jeho adresu. Martin neodpověděl, ale za několik týdnů se náhle objevil. Bylo téměř nepochopitelné, jak urazil dalekou cestu pěšky. Uprchl z ústavu. Měli tam příliš často čočku a fazole na kyselo. Tato jídla ho vždy unavovala a nebyl po nich schopen práce a býval vždy zlostný a rozčilený, ačkoli jedl je dosti rád.

Také mu nasypal někdo popel do okariny. Nebylo možné jej úplně odstraniti. Vždy, když foukal na okarinu, vlétl mu popel do úst. František žasl, jak velmi se Martin od dětství změnil. Měl různá nadání.

Naučil se tu mezi dělníky za několik týdnů daleko lépe česky než František. Když provozoval hudbu, vypadalo to, jako by byl našel svou vlastní řeč, již se mohl porozumět i s lidskými srdci. František nazýval ho stále v myšlenkách — hochem, — jak ho nazývala matka, ačkoli byl o šest let starší jeho. Bylo mu dvacet osm let.

František vyšplhal se po náspu na silnici. Ještě několik kroků a bude u ohromné, nedávno dokončené stavby, kde se zhotovovaly hotové tovary. Již zdaleka bylo slyšeti hukot nových strojů. Když přišel do blízkosti továrny, chvěla se mu půda pod nohama. Nezastihl zde nikoho. Cesta se oživovala teprve tehdy, když houkaly sirény.

František miloval tento kraj. Byl právě tak mlčenlivý jako on. Byl ještě dílem velmi plodný, ale blížil se již k horám. Nebylo třeba stoupati ani vysoko a bylo již viděti daleko do kraje. Cesty byly zde dobré, alespoň jedna z nich, důležitá pro jeho vůz, silnice vedoucí do Prahy. Vůz letěl po ní jako po kolejích. Ať přšelo ve dne v noci, vůz nikdy nedostal smyk. František miloval nerušenou uzavřenost, opuštěnost, která vznikala zde pro něho, bez nepřívětivosti některé strany, a sice z toho, že lidé zde neznali německy. Za tichých večerů sedával ve svém domku a pracoval na nábytku. Za svých studií na gymnasiu musil pracovati denně několik hodin v truhlárně svého poručníka. Nyní mu to bylo dobré. V poslední době zanedbal ovšem poněkud svou práci. Jeho osamělost nebyla dokonalá. Když po prvé spatřil Lidku na dvoře, kam mohl hleděti přes nízký plot, sypala slepicím. Kolem ní poskakovaly děti. Zdálo se, jako by zde byla ohromná spousta dětí. Bylo jich však jen pět. Lidce bylo snad teprve šestnáct let. V každém případě bylo dosti podivuhodné, jak panovala v domě i na dvoře starého kočího. Byla nejstarší z Lapákových vnoučat. Všichni synové a dcery starého zemřeli velmi mladí. Od té doby, když sem přivedl Lidku jako desetileté dítě z dalekého domu smutku u jižního moře, opatrovala maličké. Téměř ani jednu noc nemohla se řádně vyspat. Vždy jedno z dětí stonalo. A ve dne vykonávala dozor ve škole. A byla-li zavolána do panského domu, aby si hrála s dětmi Feldbeckovými, musila býti

vždy velmi bdělá a veselá, neboť jinak došla si paní Feldbecková k dědečkovi a činila mu výčitky a hrozila mu, že mu ji vezme. Dědeček přece za nic nemohl.

Lidka však tím vším nepozbyla nic ze své svěžesti. Stala se jen poněkud drsnou a svéhlavou. Byla jako důvěrná sladká lidová melodie, kolem níž kroužila pěna jazzové harmonie.

Jak bylo krásné procházeti se navečer s Lidkou po lukách u řeky. František, když Lapák seděl v hospodě, pro ni večer přicházel. Dnes chtěla ho po prvé navštívit. Sama si toho přála. Chtěla si prohlédnouti jednu jeho domeček. Vypadal již zvenčí mile. František jej sám nedávno vybílil. Co řekne, dostanu-li dnes výpověď? pomyslil si. To bude smutný večer. Ale ještě nejsme tak daleko. Vše panu Feldbeckovi vysvětlím.

II

Nejsou přece mezi námi hádanky a zázraky myslil si Maxim Feldbeck se sebeironií. Nedovedl však změnit nic na tom, že se ho vždy více a více zmocňoval neklid a napětí, když nepřicházel muž, kterého dal Lapákem přivolati. Proč to vůbec pozoruji? Jest to šofér, sluha. Nic více? Feldbeck se zlobil, že zábava, jež na něho čekala, ho rozčilovala. Mrzutě odhodil pero a přistoupil k oknu. Z bran novostavby naproti proudily nyní sevřené, téměř v spořádaném pochodu davy dělníků. Zavřenými okny slyšel jich temný krok. Nevypadalo to jako pochod zajatců, jimž byla povolena jen krátká dovolená?

Vše kolem Feldbecka bylo dnes bezútěšné a beznadějně. Neotevřel ještě ani všechny dopisy, které přinesla odpolední pošta. Jistě byla v každém nepříjemná zpráva. Právě v tom okamžiku, kdy mocně zvětšil svůj podnik, ochabl odbyt. Bylo to čím dále tím horší. Situace byla zoufalá. Kdysi vypracoval se po starostech tisíce bezesných nocí a když byl nahoře u moci a dosáhl cíle, nastaly nepředvídané okolnosti. Válka byla ztracena, staré říše se zhroutily. Stavba nejopatrnějších výpočtů byla roztržena.

Feldbeck žil před válkou ve Vídni. Teprve po rozbití říše odebral se, alespoň na část roku na statek své ženy, aby jako občan nejlépe situovaného malého státu, vzniklého na troskách bývalé monarchie, vpravil se do nových poměrů. Obklopil se hned českým služebnictvem, jak se mu zdálo nutným pro jeho vztahy k úřadům a obyvatelstvu a teprve při zostření svého poměru k dělnictvu se odvážil přivést si jakéhosi tělesného strážce v podobě německého šoféra. Byl znalec lidí. Tentokrát se jeho volba osvědčila. František nebyl sice virtuosem

u volantu, a nebyl nikterak odvážný. Feldbeck toho také nepotřeboval a neměl to rád. František nebyl také vyučený autozámečník. Při opravách vozů nevěděl si často rady. Ale, při oceňování jeho samého na tom příliš nezáleželo. Nebylo to jen spolehlivost a jistota, jež vyzářovala z jeho otevřené bytosti. Všichni ho, alespoň s počátku měli rádi. V jeho přítomnosti měl člověk pocit, že jest lehké býti šťastným. Zdálo se úplně nepochopitelné, nebylo-li tomu tak.

Feldbeck byl ve zvláštním poměru k tomuto mladému muži. Velmi rychle zpozoroval, že v něm byly ještě jiné užitečné vlastnosti než šoférství. František byl přes svou přímou a otevřenou chytrý a znalý světa, chápal rychle i věci nejneočekávanější a nejneobyčejnější, a velmi obratně zhostoval se nejchoulostivějších úkolů. Jednalo-li se s ním při důvěrných věcech podle jeho vzdělání (měl přijít již na universitu, když ho nouze donutila chopiti se práce) zachoval i nadále odstup, neviditelné hranice, které nikdy nepůsobily při jemném taktu chladně, ale zůstaly nezranitelné. Nedůvěra, s níž Feldbeck utajoval před každým své osobní záležitosti, rozplývala se před Františkem — můj vicesekretář — nazýval ho žertem. Feldbeck nebyl však vytrvalým nadšencem. Otráven starostmi a přepracován, nesnesl na trvalo klid a důvěru mladého muže. Shledal ji rozčilující a nemístnou. Pociťoval jako osobní urážku, že člověk, jemuž se vedlo daleko hůře než jemu, že člověk, který měl nepatrné a jeho schopnostem vůbec nepřiměřené místo, pohlížel pln důvěry do budoucna a uvazoval se bez nutnosti v další břemena. Feldbeck přál si poznati hranice této síly a toužil přijíti na její kořen. Bylo mu, jako dítěti, jež musí rozbít hračku, aby se podívalo, co jest uvnitř.

Usedl opět k práci. A ještě než se posadil, začal nedbale rozřezávat dopisy. Nebál se jejich nepříjemného obsahu. Dosud vše v životě přemohl.

Když František vešel do kanceláře, pan Feldbeck se od stolu neobrátil. Hlasitý pozdrav a těžké kroky zazněly bezvýsledně do ticha přetopené místnosti, páchnoucí papírem, prachem a kůží.

František stál zde již hezkou chvíli. Pan Feldbeck byl stále skloněn nad papírem a psal. Jeho šije měla záhyby jako šije stárnoucí ženy. Nebylo mu více jak čtyřicet šest nebo čtyřicet sedm let, ale vlasy začaly mu již pořádně šedivět.

Plnicí pero skřípalo po papíře. Znělo to, jako když na dveře škrabe pes. Tato tvrdošijná mlčelivost byla již počátek jejich rozmluvy.

František si prohlížel obraz paní Feldbeckové, který stál v matně stříbrném rámu na kraji psacího stolu. Proč zde byl? Jistě jej zde zapomněli z první doby manželství. Dobře se k ní hodilo, že zde trpělivě přihlížela zábavám pana Feldbecka s hezkými fabričkami. František nechápal, že paní Feldbecková byla pokládána za ošklivost samu. Byla sice malé nedbalé postavy a měla nepravidelné taHy obličejje, ale její oči, tyto přestrašené, dobrotivé oči plné dobroty byly nejsilnějším zjevem této ženy. Františkovi zdála se mnohdy docela hezkou.

— Proč nepošlete bratra opět do ústavu? — zazněl konečně tichem ostrý hlas šéfův. Slova splynula v rozhořčené rychlosti.

František mlčel.

— Co se to opět ve vesnici dělo? — Šéf zesílil v podrážděné netrpělivosti hlas.

— Byl to jen žert, — pravil František. — Opili v hospodě Martina. Pronesl proti republice nadávky, které někde zaslechl. Rozčilili se proto, protože byli sami opilí. A kdosi přivedl četníky.

— No tak! — Feldbeck se ironicky smál. — Myslíte, že to mohu zde potřebovat? Smím to déle trpět? —

— Ale Martina hned propustili, — mínil František dobrotivě. — Nebylo třeba, abych mnoho prosil. Viděli, že jest blázen. —

Pan Feldbeck odložil pero a otočil se k mluvčímu: — A tím, myslíte, jest celá věc vyřízena? Myslíte si to opravdu? Ted' teprve, přáteli, začnou noviny! —

František mlčel.

— Víte jak jest pro mne těžké, — pravil Feldbeck, — že vás zde držím, proti všem předpisům, jako cizince. — (František to nevěděl. Když při nastoupení služby sám poukazoval na tuto věc, odpověděl mu Feldbeck jen odmítavým mávnutím ruky: — O to se nestarám! —) — Tato věc jest mně právě teď velmi nepříjemná, — pokračoval, — chápete to. Víím, že dovedete s lidmi dobře vycházeti. Ale to mně není nic platné, pokud se nevzdáte své směšné citlivosti a nezbavíte se svého zbytečného bratra. Nechtěli zasáhnouti vás, když tak dlouho dráždili ubohého blázna až začal nadávati. Bylo to určeno mně. Nyní chtějí něco míti k popichování davu, v nichž to již stejně věř, protože musím propustiti mnoho lidí, když mám nové stroje. Řeknou: Lidé jsou zde bez chleba, a tento Feldbeck přivede si sem cizince, nepřítele státu. Zkrátka a dobře. Vrátil se opět k práci na psacím stole.

— Lidé v hospodě byli opilí, — pravil František, — mají jinak Martina rádi. Nechají ho teď na pokoji. —

— Snad jeho, ale mne ne! — rozkřikl se Feldbeck.

— Uvěří-li, že já jsem příčinou výtržnosti. — Feldbeck očekával, že František bude alespoň pokořen. Zmírnil svůj tón: — Myslíte, že můžete tohoto člověka, vašeho bratra, nechati bez dozoru, — pravil. — To ví každé dítě! —

— Pane Feldbecku, podobná věc se nebude již opakovati. — Kořalka se mu hnusí. Velmi se jí bojí. —

— Jest mi líto, — pravil Feldbeck, — ale podruhé nemohu něco takového riskovati. Jako Němec jsem zde velmi exponován! —

František uzřel v duchu polekané Lidčiny oči, plné slzí. — Musí-li to býti, — pravil — pak za vše děkuji... —

Nepochopitelný člověk, pomyslnil si Feldbeck — všelicos zde zanecháte, — pravil s jemným úsměvem. — Měl byste na to myslet. —

Najednou objevila se zde Lidunka. Bylo to, jako by stála mezi nimi. Zdálo se, že Feldbeckovi působí zvláštní potěšení hovořiti o ní. Vypadalo to téměř, jako by vyvolal rozmluvu jenom k vůli ní.

— Tedy? — tázal se. — Jak jste se rozhodl? —

— Kdy to má tedy být, když to musí být? — tázal se František.

Tento klid a pevnost tohoto člověka vydráždila Feldbecka svou matoucí nepochopitelností co nejvíce: — Hned! Hned! — křičel a tloukl pěstí na stůl.

František odcházel ke dveřím.

Když František na cestu domů šel kolem Lapákova domu, stál přede dveřmi starý kočí a nadával. Lapák se domníval, že byl opět řezníkovi prodán jeden ze starých koní, ačkoli mohl ještě pracovati. Ovšem. Kdo se o to stará, kdo ještě potřebuje koně? Dokonce i pro povoznickou službu ze mlýna objednali již nákladní auto. František viděl oknem Lidunku, která myla děti a ukládala je ke spánku. Vzhledem k tomu, že starý Lapák setrval tvrději přede dveřmi nesměl vejíti dovnitř. Když ho František pozdravil, připojil se stařeček k němu. Po prvé.

František se tomu nemálo podivil. Uvažoval jak by co nejlépe mohl využít této příležitosti.

Lapákův poslední syn, Lidunčin otec, bojoval na italské frontě jako legionář proti Rakousku, byl tam zajat a oběšen. Lapák se od té doby cítil povinen nenáviděti každého Němce. Ze své nenávisti vyjímал rodinu paní Feldbeckové, s níž byl již od mládí spjat. Byla to — při jeho dobrotivosti — jistě více teoretická zásada, která ve styku s Němci proměňovala se v jistou rozpačitost a v nejhorším případě v brčení. Ale Františkova pouhá přítomnost byla pro něho vyzváním. Tento Němec připravoval na české půdě o chleba jeho krajany.

Dnes však byl sváteční den. Tři dny před Vánocemi. Tohoto dne zemřela kdysi Lapákovi žena. Byl v pohnuté náladě. Smiřovalo ho i to,

že František upadl v nemilost a že jeho dny zde končí. Teď, kdy byl již neškodný, mohl Lapák popustit uzdu přirozenému sklonu mírnosti. Celou cestu hovořil o Lidunce. Samou chválu a dobré věci. Cítil, že to Františka uspokojuje. Bylo mezi nimi cosi společného. Když spatřil známého, chvátajícího do hostince, ihned se s Františkem rozloučil. Chvilí však ještě postál: — Nic si z toho nedělej, — pravil a položil Františkovi ruku na rameno, — odejdeš-li, snadno na ni zapomeneš. Věděl tedy to, co před ním Lidka úzkostně skrývala. Zdálo se, že jeho tvrdá povaha skrývá mnohé hluboké znalosti lidí a věcí.

Starý dělník, jehož Lapák spatřil, došel již k nim. František nemohl již přednésti vážnou otázku, pro niž hledal dlouho vhodnou příležitost. „Učiním to zítra a slavnostně“, pomyslil si. Bude tak lépe.

III

Když František odešel, nevydržel feldbeck dlouho ve své kanceláři. Proč by nebylo možné po druhé omládnouti? pomyslí si, když vyšel do tmy. Jest to směšná mechanická představa, že úsudky života se měří podle let. Chtěl minouti Lapákův dům. Co si pomyslí to děvče, když František odejde. Viděl před sebou její vysokou postavu i její rozpačitost a sladkou čistotu jejich tahů. Získám-li ji, budu opět mladý. Dokud se František do ní nezamiloval, nepozoroval její přednosti.

Vlastně nechtěl dáti Františkovi výpověď. František měl zůstat zde a přes to, chtěl Feldbeck Lidku získati, chtěl mu ji odlouditi. To ho lákalo. Byla to cesta omládnutí.

Když dorazil k Lapákovu domu, uložila Lidka děti právě na lože. Feldbeck uznamenal, že starý kočí není doma. Vešel dovnitř. Lidka stála před skříní v kuchyni. V této skříní měla všecky své poklady, šaty, památky na mrtvé rodiče, fotografie, zapalovač a stříbrný medailon s pannou Marií na černé sametové stuze. A dva dopisy, které jí František podstrčil v těch dnech, když s ní nemohl mluvit. Byly to jediné dopisy, které za svého života obdržela.

Vyňala ze skříně šaty, které František ještě neznal, modré tweedové šaty, které si ušila pod vedením paní Feldbeckové. Byly vlastně určeny na Vánoce, ale dnes byla daleko krásnější příležitost k jejich zasvěcení.

— Dědeček není doma? — tázal se Feldbeck. Lidka se polekala. Chtěla odejít k dětem vedle. Chtěla zavřít dveře na klíč. Bylo by to bývalo směšné. Feldbeck se jí nesměl smáti. Nebála se.

— Chtěl jsem dědečka poprositi, — pokračoval Feldbeck, jako by nebyl zpozoroval dívčin pohyb, — aby hned zítra ráno odejel do města a vyhledal pro mne nového šoféra. Co vůbec, slečno Lidunko, říkáte této novince? Byla byste si něco takového o Františkovi pomyslila? Jednoduše odchází, protože nechci míti zde jeho bratra. Vy a já, my všichni, nemáme pro něho takovou cenu jako ten blázen! —

Lidce bylo, jako by ji byl udeřil do hlavy. Nepochopila hned zplna strašlivý význam jeho slov.

— Myslíte, že mu budou jinde toho blázna trpět? tázal se Feldbeck.

— Jinde? — pomyslila si Lidka. František má odejít? — Hned, snad dokonce dnes? Snad jest už pryč a už ho vůbec neuvidím?

Feldbeck mohl býti s účinkem své zprávy spokojen. Jeho očekávání bylo překonáno.

— Provinil se František něčím? — tázala se.

— On ne, ale jeho bratr. Jest mně opravdu líto, že František odchází. Řekl jsem mu to. Mnohdy jest již tomu tak, že sourozenci lnou k sobě. Nesouvisí to ani s cenou jednoho nebo druhého. Privil to téměř otcovským tónem. Musil na ni určitě zapůsobiti. Feldbeck nemohl s dívky spustiti očí, stála zde zmatena a pohroužena v myšlenky.

— Kdy — odešel? — tázala se.

— Nevím, — mínil Feldbeck, — snad ještě vůbec neodešel. Snad ho nechcete prosit, aby tu zůstal? —

Skleslé držení těla činilo její půvaby polodětského těla ještě svůdnějšími. Tváře i uši jí žhnuly. Vážně stažené obočí působilo mile jako u dítěte, které předstírá starosti dospělých.

— Neberte to tak vážně, — pravil Feldbeck a přistoupil k ní blíže, — takové hezké děvče nepotřebuje truchliti pro muže. — Ještě se ovládal a nepohládil ji něžně po vlasech, ani se nedotkl jejích plných paží, které obnažovaly krátké rukávy blůzy až loktům a ještě se neodvážil dotknouti se jejích malých prsů.

— Dědeček jest u „Černého koně“, — pravila spěšně. Půjdu mu hned říci, že má brzy ráno odjeti do města. Snad se potom vrátí dříve domů. — Chtěla vyjmouti ze skříně plášť.

— Ale ne! — zvolal Feldbeck. Chopil se pevně její paže. — Tak to nespěchá. — Stanul zcela blízko ní, takže téměř cítil teplotu jejího těla. Ale nic neučinil. Nesklonil k ní ani obličej. Jak zatěžko mu to bylo, bylo znáti na jeho hlase. — Lidunko, nebud'te smutná, — pravil. Pustil její paži, když ucítil, jak se chvěje. — Musíte si z toho vzítí naučení, že máte býti opatrnější. Jste ještě velmi mladá. Věříte ještě každému slovu, ale naučíte se rozeznávat muže. — Nyní však pocítila přece jeho dech na tváři a jeho horká ruka sklouzla jí po šiji.

Lidunka se sklonila, jako by hledala cosi na dně skříně. Do ruky vklouzly jí dobré těžké nůžky. Byly to střihačské nůžky jejího otce.

Feldbeck se ní sklonil. Medová vůně jejího těla, zmnohonásobněla, vanula zevnitř skříně. Prudce povstala. — Činím rozdíl v mužích již teď, — pravila tiše. Slzy vzdoru zakalily jí hlas.

Z vedlejší místnosti zazněl mnohohlasý křik dětí, který před chvílí nezpozorovali. Děti řvaly z plných plic: — Lidunko, koho tam máš? — Byly uvyklé na úplný klid, když usínaly. Zněl k nim jenom tichý zpěv Liduščin z kuchyně.

— Vyskočil z postele, — zvolala Lidka s přehnaným strachem a prchala. Feldbeck ani na okamžik nepochyboval, že to s Lidkou dovede velmi dobře. Zlostně se usmál. Teď se jistě nevrátí, pomyslí si. Byl poražen. Má i zde míti smůlu?

Stál zde ještě chvíli a poslouchal, jak dívka uvnitř uklidňovala děti šeptem a tichým zpěvem. Potom odešel. Vyňal ze schránky na doutníky doutník a rozžehl zápalku. Zapomněl na to. Dohořela mu v prstech. Jak ji děti milují, pomyslí si, jak ji miluje má žena. To bylo to, co ho lákalo. Bylo to již tak, že mohl milovati jen tam, kde milovali druzí. Vybičovalo to jeho vášeň. Musil tak činiti, hnalo ho to k tomu. Snad, aby zatlačil druhé? Aby je překonal? Hnusila se mu jeho ošklivá žena, kterou si vzal, aby se dostal výše. Výše? Zasmál se. Zmocnil se

ho zuřivý vztek. Existují dvojí lidé? Jedni, kteří jsou prokleti, pracují, obětují se, a odvažují se všeho beze smyslu, druzí, kteří konají jen krásné a příjemné věci a jsou šťastni? —

Feldbeck míjel šoférův domeček. Ve všech oknech byla tma. Spal nebo nebyl doma?

Pojednou zazněl z daleka mnohohlasý sbor. Jistě to byl pochod nezaměstnaných. Dnes se měl konat tábor lidu na pahorku Raka. Lidé se jistě vraceli.

Feldbeck překročil silniční příkop a opřel se o stěnu domu, kde ho nebylo ve tmě viděti. Zpěv se mocně rozlehl. Pochodový takt zněl vojensky. Rozléhal se příšerně nad pokojnými polmi a loukami a chalupami. Míjel ho nekonečný proud lidí. Zpěv přerušovaly kletby, vyrážené v taktu. Vždy znovu a znovu slyšel zřetelně své jméno.

Mám-li býti úplně pravdivý, pomyslně si Feldbeck, ovládám tyto lidi daleko méně než kdo jiný. Nevím, zda mohu také zaplatiti i jen polovici svých dluhů. Ale i když zaplatím docela málo, podržím dům i továrnu, automobil i salon Ludvíka XIV. A z těchto lidí nikdo nedostane ani kousek chleba, ani košili, nezaplatí-li je poctivě. Kdo však způsobil toto bezpráví? Já, já?

IV

František byl rozhodnut, že vezme Lidku s sebou. Neodejde bez ní. Musí to nějak zařídit. Musí-li něco býti, vždy se to udělá. Pevně v to věřil.

Vytáhl na světlo všechny malé balíčky, které včera v městě nakoupil, čokoládu a oříškové rohlíčky, banány a jablka, datle a pražené mandle. Papír harašil. Talíře byly napěchovány malými sladkými hromádkami. Ve světle jiskřily láhve a lžíce a bonbony, zabalené ve staniolu. — Oslavíme Vánoce předem, pomyslil si, zvláštní Štědrý večer, protože nevíme, kde tohoto dne budeme.

Lidka dlouho nepřicházela. Onemocnělo snad náhle některé děcko? U dětí tomu tak již bývá. Chtěl doběhnouti k ní. Zda však ji ve tmě nemine?

Pojednou stanula na prahu. Spráskla ruce, když uviděla stůl. Její dětský obličej vyhlížející ze staromódního pláště nějakého dědičného kusu, a s kapucí přes hlavu, zruřovělý rychlou chůzí a svěžím vzduchem vypadal zvláště sladce a nevinně. Zahleděla se užasle do jeho rozradostněného obličej. Nepředstavovala si to tak po oné zlé zprávě. Lhal pan Feldbeck, nebo bylo opravdu možné, že se František těšil na odchod odtud? pomyslila si. Ale proč? Snad mne opravdu nemiluje? Nebo mně chce zatajiti svůj odchod, aby mě nezarmoutil?

František se smál, že tak dlouho stála na prahu a tak zvláště se tvářila a vůbec nevskočila do pokoje. Pokládal to za skromnost. Ustoupil za záclonu a spustil gramofon. Zazněl divoký fox. Lidunka div leknutím neupadla. Nevěděla hned odkud to bylo. Popadl ji kolem boků, vtáhl ji do místnosti a těsně přivinuti k sobě sklouzali

po nerovné podlaze. Zapomněla na všechny zlé myšlenky. V očích jí zajiskřilo. — Máš to tady jako v pohádce — zvolala.

Sklonil se nad jejím rozzářeným obličejem. Musil ji políbiti. Zavřela oči a šťastna vzdávala se mu oddaně.

Fox rázem ustal. Jehla škrábala po desce.

František polekán přiskočil ke gramofonu. V nastavší přestávce zmocnily se jí opět starosti. Zadržela mu ruku, když chtěl desku obrátiti. Nejdříve si přála věděti, je-li Feldbeckovo tvrzení pravdivé.

Chvilí uvažoval, jak by mohl zachrániti večer před tou smutnou myšlenkou. — Vezmu tě s sebou, — pravil.

Lidunka padla mu kolem krku.

Myslila sis snad něco jiného? —

Už ho nepustila. Rozumělo se pro ně samosebou, že patřili k sobě. Náhle zvrátila hlavu nazad a změřila ho od paty k hlavě: — Ano, ale kam? Máš tolik peněz? A co budeme dělat? —

To František ovšem přesně nevěděl. Zdálo se, že tyto chytré, starostlivé oči nepatří dítěti. — Nějak to již půjde, — pravil bezstarostně.

— Proč bych neměl najíti místo? Nějak se již protlučeme. Lidunko, nedůvěřuješ mně? —

Přiskočila nyní ke stolu a chtěla začíti prázdni talíře. Neodvažovala se však toho hned. Stála zde uctivě, protože vše bylo tak slavnostně uspořádáno. Zažehl lihový vaříč pod čajovou konvicí. Ukázalo se, že Lidunka ještě nikdy nepila čaje. Také jí nechutnal. Zůstala u sladkostí. Ořechy chtěla rozšlápnouti a podotkla, že by je rozlouskla i zuby. S jablky hrála si jako s míčem. Musil je chytati a opět jí je házet. Když se zakousla do prvního, byla zklamána. Měla na zahradě daleko lepší. Náhle zvažněla. Zamyslila se a bylo na ní pozorovati, že se musí rozhodnouti než se odhodlala říci to, co si myslela. — Chceme-li se tedy vzíti, — pravila, klopýtla o toto slovo, — měla bych vlastně o tobě věděti více. Tvůj otec byl jistě doktor nebo něco podobného? —

— Ne, ne, — pravil František, — můj otec byl průvodčí na elektrice.

Nechtěla mu věřiti. — Ale vypadáš přece tak... —

— Ovšem já jsem měl studovati... —

— Vidíš, — pravila, jako by ho byla dopadla. Zatahala ho za špičku nosu. Jí nemohl nic nalhati.

Usmála se téměř nezřetelně. Jeho vzpomínky nebyly nijak radostné. Několik měsíců před maturitou musil opustiti gymnasium. Jeho matka, která za války nastoupila místo povolání otce, ochuravěla kloubovým revmatismem. Otec ve válce zmizel. Bratr byl dán do blázince. Matka to velmi těžce snášela. Tak dlouho, pokud byla zdravá, ho před tím uchránila. Byla to zvláštní přízeň, že příbuzný, majitel automobilového provozu, přijal Františka do svých služeb. Ale matce byly všim jeho studie, v nichž tak lehce a rychle pokračoval, i naděje v jeho budoucnost. Zemřela na to, že František musil zanechati studií. Lékaři pravili, že podlehla srdeční vadě, jíž si velmi málo všímala.

Lidunka se mu posadila na klín a objala ho kolem krku. Když skončil, úplně ztichla. Téměř nábožně pozorovala řadu knih na polici. Měřila jimi námahu studia i velikost budoucnosti, jíž se musil vzdáti. Hladila velkou silnou ruku, visící s jejího ramene a přitiskla si ji na prsa. Byla by si teď velmi přála, aby spustil gramofon, ale kdyby ho byla o to poprosila, byl by si pomyslíl, že nemá vůbec srdce. Zdálo se, že úplně zapomněl na její přítomnost. Myslíl na věci, které jí zamlčel, na zlé chvíle, které musila matka snášeti tak dlouho, dokud byl otec doma, na dluhy, šklebící se ze všech koutů, když zmizel.

— Františku! — zavolala ho Lidunka tiše. Foukala mu na krk a tahala ho za vlasy, zdálo se, že to vůbec nepozoruje. Uchopila tedy oběma rukama jeho hlavu a stočila ji těsně k sobě: — Ted' musíš mysliti na mne; musím ti vyprávěti o sobě, nebo nechceš o mně nic vědět? — Líčila mu své dětské hry na mořském pobřeží. Její matka byla Italka. Její otec zamiloval se do ní za vojákování v Pole a převzal statek svého tchána. Vyprávěla mu jen veselé věci. Vyprávěla velmi rychle a protože nechtěla přestati, znetvořovala slova, ale hovořila nezadržitelně dále.

Byl to pro Martina zvláštní, nepochopitelný okamžik, když kolébaje se podél zdi spatřil oknem jak se objímají, ústa na ústech.

Františkovi se zdálo, jako by viděl široce otevřené Martinovy oči a jeho nos, přitisknutý na okno. Ale obraz ihned zmizel.

Martin se dotápal ke dveřím. Sklonil se. Nehleděl však klíčovou dírkou. Stiskl kliku bradou. Líbal ji a olizoval ji. Vzal ji do úst. Ze žhoucích očí proudily mu slzy. Co se to dělo uvnitř? Uslyšel náhle v jizbě hluk. Polekal se a vyběhl nahoru do podkrovní komory. Tak rychle jak mohl. Nešlo to však rychle. Nohy nechtěly. Pálilo a bodalo ho ve všech údech. Musil však kupředu. Báł se, že bratr přijde a uvidí, co limonády pálilo v jeho žaludku, hlavě, krku, prstech a nohou... Konečně dorazil do komory, usedl do temného kouta a opřen o chladnou stěnu naslouchal s chvěním — Nepohlédl vůbec na dveře, zda ho někdo pronásleduje...

V

Lapáka, když se toho rána probudil, očekávalo ošklivé překvapení. Nenazýval to vůbec ránem. Byl již bílý den; devět hodin. Velmi se na sebe zlobil, že se zdržel pro několik püllitrů a že tak dlouho spal. Probudil se s bolavou hlavou a se zdřevěnělým jazykem. — Proklaté prasáctví! Jsem již tak starý? — pomyslil si.

Lidunka nebyla v kuchyni sama. Lapák to slyšel již venku; byl tam nějaký muž. Lapák otevřel dveře. Byl tam František a přihlížel Lidunčině práci. Hlasitě pozdravil a přistoupil k Lapákovi. František doprovodil Lidku ráno domů. Byl by to učinil i kdyby se nebyla bála setkání s dědečkem. Františkovi zdálo se nemožné od ní se odloučiti.

— Co jest, pane šofére, — pravil Lapák, — to jest něco nového, co tu chcete hned ráno? Nepamatuji se, že bych vás byl pozval. Přicházíte se rozloučit? —

František zakašlal. Chtěl rychle něco říci, co by bylo uklidnilo Lidčiny chvějící se ruce. Ale Lapák ho stále přerušoval: — Děvčeti jest teprve sedmnáct let, — křičel. Ve svém rozčilení nepoužil ani všech nejvýznamnějších námitek.

— Proto nemá býti Lidka šťastná? — tázal se František.

— Šťastná, šťastná! — křičel Lapák — a co si mám počítí s dětmi? —

František měl spoustu návrhů připravených na tuto otázku, ale Lapák ho nepustil vůbec k slovu. Křičel. Nebylo mu ani rozuměti. Hovořil česky a německy dohromady. Mával vychladlou dýmkou, přišel do kuchyně, aby si zapálil, ale ted' na to vůbec nemyslil.

František připamatoval mu jeho sestru. Byla domkářka na druhém konci vesnice. Jistě se ráda k němu přistěhuje, když jí zemřel muž.

To rozčílilo Lapáka na nejvyšší míru. Nesnesl se s touto hádavou a lakotnou osobou. Nejvíce však starce rozčílilo, že František tak určitě hovořil o svatbě. Musil přece věděti, že Lapák to nikdy nedovolí, a že jest to naprosto nemožné. Zapomněl František tak dokonale, proč to nešlo? — Co tu ještě chcete? — řval. — Ven! Ven! —

— Pak půjdu, dědečku, také. — Lidka zaměřila ke dveřím.

— Co? — Lapák to nechápal. Bylo možné, že by dcera jeho syna la památku otcovu? Připustil Bůh něco takového? — Dám tě přivésti četníky, — křičel. — Nejsi ještě plnoletá; ještě máme zákony! —

Lidka neustoupila od dveří. Zvenčí byla prudce stisknuta klika. Na prahu stanul pan Feldbeck. — Františku, kde vězíte? Musím hned do města... —

— Myslil jsem si... —

— Co jste si myslel, na tom nezáleží, — pravil Feldbeck. — Nemám teď kdy se s tím zdržovati —

— Ale pan Feldbeck přece řekl... —

— Nesmí se to bráti tak přesně. Buďte rád, že už na to nemyslím. —

František váhal. Lidunka kývla na něho za zády Feldbeckovými. Po rtech chvějících se ještě pláčem přeběhl jí výsměšný úsměv. Dědečka si již vypůjčí. Mělo to znamenati, aby jen klidně šel.

VI

Martina toho dne ve vsi nikdo neviděl. Když se František vrátil domů, nemohl to pochopiti. Kam se hoch poděl?

František byl celý den s Feldbeckem v městě. Měl tam mnoho konferencí v bance, u advokáta a s obchodními přáteli. Teprve o sedmé hodině vyložil František Feldbecka před panským domem. Běžel k Lidunce. Zalévala v zahradě záhony. Když k ní spěchal, vstříkla mu do tváře vodu. — Zdá se, že můžeš pánovi tancovati na nose a on tě nepustí, — mínila hrdě. Zdálo se, že netuší, že pro Františka by bylo daleko důležitější, kdyby mu byla řekla na příklad, jak se dědeček dále chová. Přesto, že se stále na to vyptával, hovořila o jiných věcech. — Nic už neříkal — zvolala na konec rozpustile, — co by také říkal? —

— Můžeme žádati tedy o ohlášky? — tázal se.

— Dědeček to musí nejdříve dovoliti, — pravila vážně. František to nemohl pochopiti. —

— A dnes večer? —

— Přijdu a nebudu se ptát, — pravila, — až půjde do hostince, ale dnes to není tak jisté. —

František hledal marně Martina doma a ve vesnici. Teprve při druhé obchůzce domkem, když vše prohledal, našel ho v koutě za skříní. Spal přitisknut ke zdi. František ho chtěl svléknouti a uložit na lože. Martin se probudil, když mu František rozpínal knoflíky. Když spatřil Františka, objevil se na jeho tváři nevyslovitelný výraz divokosti.

Vytrhl se mu zlostně a chtěl uprchnouti. František si myslil, že se bojí pro své opilství a chtěl ho uklidnit. Vlídne mu domlouval, donesl mu kávu a pravil mu, že jest dobře se napít, když se člověk probudí s obo-lenou hlavou. Martin nic nepřijal. Nemluvil. Zalezl znovu do kouta a obrátil se tváří ke stěně.

František odešel. Poznal, že se Martin nebál. Tak dalece ho znal. Co však to bylo jiného?

Jeho proměna zůstala. Martin nechodil již do hostince. Otřásl se hnusem, když jen o něm slyšel. Nyní však nevěděl vůbec, co by dělal celý den a celý dlouhý večer. Nechtěl již hráti. Hrál-li na okarínu a ně-kdo se k němu přiblížil, zlostně uprchl.

A tak mnohdy putoval podél řeky až do lesa. Vracel se však často velmi rychle s výrazem strachu. Zmocnila se ho v hlubokém tichu i samotě úzkost. Byla jen jediná osoba, ke které se rád přibližoval: Lidunka. Nemohlo se říci, že by s ní mnoho hovořil. Přišel k ní jedno-duše do kuchyně, posadil se a přihlížel její práci. Když se tak stalo po prvé, radovala se. Myslíla si, že jí posílá František zprávu. S Františ-kem sešla se nyní jen zřídka. Dědeček nechodil již vůbec do hostince. Byl nemocen. Bolely ho nohy, na které již dlouho naříkal.

K Františkovi se Martin úplně změnil. Plaše se mu vyhýbal, plašěji než jiným lidem. Nebyl to strach, ne, byla to zcela zřetelná nenávisť.

Když venku panoval velký mráz, sedal Martin v kuchyni. Seděl zde a naslouchal hluku v jizbě. Tam pracoval bratr, piloval, řezal, hobloval a k tomu si zpíval nebo hvízdal. Hvízdal velmi krásně. Jako flétna. Někdy se také smál a sem a tam uklouzlo mu v zamyšlení slovo.

Kdyby se byl někdo Martina otázal, nebyl by dovedl říci, proč jím tato veselá práce a šťastná síla prochívá tak hluboce. Martin nenávi-děl každou práci. Pokoušel se již o všelicos. Velmi rychle ho unavova-la. Byla pro něho břemenem. Ale mučila ho i nuda a zahálka. Mnohdy hodlal si o tom pohovořiti s Lidunkou, ale ta nerozuměla jeho zlost-ným trhaným řečem. Připadal jí příšerný.

Jiná návštěva, která platila churavému dědečkovi, Lidunku velmi udivila: návštěva pana Feldbecka. Domlouval Lapákovi, aby nebyl tak zatvřelý k přání své vnučky. Hovořil o Františkovi velmi lichotivě. Dovolával se Lapákovi mírumilovnosti. František skutečně nemá viny na osudu, který stihl Lidunčina otce. Při složení rakouské armády bylo zcela nepravděpodobné, že by jeho katany byli Němci.

K Lidunce byl Feldbeck velmi hodný. Nemohla říci, že by jeho otcovským tónem prosvítala něžnost. Snad mu křivdila. Smýšlela o něm příliš špatně. Mnohdy jí působilo lítost, že si špatně vykládala dobrotu. Snad všichni lidé si ji vykládali falešně.

S Martinem navázal Feldbeck poměr přímo přátelský.

Když ho pán po prvé vlídně oslovil, pohlédl polekaně na něho a nebylo lehké pohnouti ho k odpovědi. A když konečně koktavě odpovídal, nemělo to s otázkou Feldbeckovou nic společného. Feldbeck dovedl si poznenáhlu získati Martinovu důvěru. Podaroval ho různými maličkostmi, foukací harmonikou a pohlednicemi s krásnými ženami. Jednou vyfotografoval Lidku při práci, aniž o tom věděla, a obrázek daroval Martinovi. Jindy zachytil ji na film, když běžela po dvoře za dětmi a opět daroval kopii Martinovi.

Lidunce nepodařilo se velmi často dorozuměti se s Františkem, aby se někde na půl hodiny sešli. Večer, když uložila děti na lože, byla u dědečka velká společnost. Přicházeli k němu přátelé, aby s ním hráli v karty a Lidunka musila přinášeti mnoho piva. Mnohdy, když vše v domě ještě spalo a byla nucena jíti do vesnice nakupovati, podařilo se jí sejíti se časně ráno s Františkem. Pak ji doprovázel a nesl jí koš. Ale na této cestě za ranního střízlivého chladu neměli příliš pokdy pro šťastné hovory a něžnosti. Mohli se jen věcně raditi o nejdůležitějších věcech. Lidunka se mu o návštěvách Feldbeckových vůbec nezmínila. Protivilo se jí to. S počátku, protože ho nemohla vystáti a později pro nápadně dobrý účín jeho slov na dědečka byla ráda, když přicházel velmi často.

Jednou se pohádali, protože ji František prosil, aby nebyla na Martina tak zlá a neodmítala ho. Františkovi se zdálo, že z nesouvislých Martinových hovorů uslyšel, jak hluboko se tohoto ubohého člověka dotýkalo, že Lidunka nerada poslouchala jeho hudbu a vůbec nepoznala, když jí chtěl způsobiti radost.

Nemohla říci proč, ale v nitru cítila, že Martin jest zlý člověk. František udiveně na ni pohlédl.

— Ano, takoví pomatenci mohou býti také dobří, — pravila, — ale Martin není dobrý! —

František velmi zesmutněl nad její prudkostí. Nemohl uvěřiti, že má pravdu. — Podobná prudkost jest vždy důkazem, že člověk není si jistý a že není spravedlivý, — pravil.

Odbočili od předmětu a hovořili povšechně o zlých lidech. — Viděla jsi už někdy, — pravil František, — že někdo učiní něco zlého, když jest šťasten? Jsou zlé hodiny, — pravil, — a ty putují mezi lidmi a mohou každého jednou přepadnouti jako nemoc. Snad existují lidé, kteří jsou velmi náchylní k této nemoci jako někteří jsou náchylní k souchotinám. Ale jest to jen neštěstí! —

Lidunka ztichla. Oči a tváře jí žhnuly, když František takto hovořil. Byla na něho velmi hrdá. Jest možné, myslila si, že jsou na světě takoví lidé jako on a že zrovna patří mně? A úmyslně říkala zlé věci, aby je jednoduše a jasně potřel a vše bylo najednou kolem nádherně průhledné a nadějeplné. Zdálo se, jako by jen bylo třeba, aby člověk byl dobrý a vše bude dobré.

Byl jeden z prvních opožděných zimních dnů. Nad rovinou vál ledový vítr. František ztrávil celý den v městě vyřizováním spousty úkolů. Byl již téměř večer, když se vrátil. Silnice byla hladká, ale mohlo se počítati s tím, že v tuto dobu jest prázdná. Jel devadesátikilometrovou rychlostí. Miloval tento čistý, jasný chlad, řezající do obličejů. Motor zahřívá zdola tělo, František pospíchal domů. Starý Lapák měl

býti dnes odvezen do nemocnice. Lékař ani na to příliš nenaléhal. Mohl zůstat ještě v domácím ošetřování, ale když zaslechl lékařovu poznámku, naléhal sám na převoz. Za svých mladých let utrpěl po těžké polní práci v horách úraz. A týdný, ztrávené v nemocnici, patřily k jeho nejšťastnějším. Tento čas zdál se mu býti pohádkou.

Stařec byl také spokojen tím, že touto cestou, která se mu zdála býti poslední, jak tušil, bude ušetřen rozhodnutí o osudu svéhlavé vnučky. Pan Feldbeck ho svými řečmi docela zmátl. Stařec nevěděl, jak by učinil po právu: nechtěl zapomenouti, čím byl povinován mrtvému synovi, ale nechtěl tak učiniti dítě nešťastné. Když ho odvezou, pozůstalí se nějak dostanou přes tuto otázku. Neměl na tom viny. Byl právě churav a starý a nemohl zjednati z lože platnost své vůli.

František letěl mezi vysokými závějemi, kupíci se po obou stranách silnice. Ještě jedna zatáčka a již vjel před panský dům. Rychle vyskočil z vozu. Kde najde rychle svého pána? Z domu zněla hudba. Celé první poschodí bylo osvětleno. Dnes měla milostivá paní narozeniny. V ten den byla zde četná společnost. Pan Feldbeck na to nikdy nezapomene. Byl to jeho způsob něžností. Paní Feldbecková si toho ani nepřála. Nebylo jí ve společnosti dobře. Pro ni to byla námaha. Ale pan Feldbeck, jak pravil, nedbal na takovéto výmluvy falešné skromnosti. Bylo slyšeti, že v saloně se již tančí.

František dal si pana Feldbecka vyvolati. Trvalo hezky dlouho než přišel.

František stál v nekonečné, úzké předsíni. Kolem pobíhaly sem a tam dívky s mísami a podnosy. František nechtěl příliš dlouho čekat. Podařilo se mu při obstarávkách v městě najíti vhodný byt pro sebe a Lidunku. Těšil se již, aby mohl Lidce vyprávěti tyto novinky. Děvče, které František poslal panu Feldbeckovi, se vracelo:— Přicházíte přímo z města? — tázala se, — nebo byl jste již doma? —

— Přicházím přímo z města, — pravil František. Děvče opět zmizelo.

Proč to musí vědět než přijde? myslil si. Pokrylo to jeho šťastné myšlenky jako těžká mlha. Zmocnil se ho neklid. Vypadalo to, jako by na všechny věci zavěsila se mlha, z níž vystupovaly strašidelné zjevy a vrhaly se na něho.

— Co přinášíte? — pan Feldbeck stanul před ním. Nechal dveře za sebou pootevřeny. Stál v jasné záři světél a za ním zněly ze sálu hlasy, smích, šoupání nohou a hudba.

František vyňal dopisy a stvrzenky, jež mu měl odevzdati. Pan Feldbeck pozoroval ho zvláštním číhavým pohledem, nebo se to Františkovi jen zdálo?

— Peníze nepřinášíte? — tázal se pan Feldbeck se svráštělým čelem, prohlížeje letmo papíry.

Ne, peníze František nepřinesl. — Muž se opět vymlouval a nepomohlo, že jsem chtěl odejti. —

— Dobře, — pravil Feldbeck a když František odcházel, opět se mu zdálo, jako by ho sledoval onen číhavý pohled.

František nechtěl se dáti ovlivniti neurčitým napětím. Pokoušel se zbaviti se bezpodstatného strachu a stále zrychloval kroky. Má jíti nejdříve domů, nebo k Lidunce? Co se mohlo státi? Nic, vůbec nic!

Zahradní dvířka u Lapáků byla přivřena. Na zmrzlém sněhu před domem bylo ještě viděti stopy kol asi sanitního vozu, který starce odvezl. Zde stranou silnice se jinak stopy kol nevyskytovaly.

Dům byl tichý a úplně temný. V tuto dobu temný? Lidunka nechočila nikdy v tuto hodinu spát. Františkovi se zdálo, že až sem ven slyší dech spících dětí. Vešel do kuchyně. Osvětlovalo ji jen světlo jiskřivého sněhu. František měl určitý pocit, že někdo jest v jizbě. — Lidunko, — pravil tiše.

— Františku! — Zachvěl se. Takový to byl výkřik. Vrhla se k němu a zadržela mu divoce ruku, když chtěl rozsvítiti. Pošeptala mu cosi do ucha, ale hned zase uprchla. Nerozuměl jí ani slabiky. Slyšel její dech. Seděla asi ve tmě mezi okny. Marně ji prosil, aby mluvila. Rozsvítil. Objevil se mu obraz zpustošení. Kuchyně byla proměněna v bojiště.

Židle a lavice byly převráceny a podlaha byla pokryta střeplinami. Lidunka klečela, obličej měla položen na židli. Jejím tělem zmítal suchý němý vzlykot.

— Lidunko! — Tělem jí proběhlo divoké zachvění jako strach, když se ní přibližoval. Zastavil se bezradně. Když se nad ní sklonil, aby ji pozvedl, plaše vyskočila a chtěla uprchnouti z jizby. Zastoupil jí cestu.

— Nech mě, odejdi! — křičela. Dědečka odvezli. Lidka stála u okna a hleděla za ním. Bylo to tak smutné, že cosi takového mělo býti počátkem jejího štěstí. Náhle ji někdo zezadu uchopil, sevřel jí nohy a hmatal vzhůru. — Nejdříve myslela, že jest to některé z dětí, které žertem ji chce přivésti na jiné myšlenky a potěšiti ji. Náhle však uslyšela hrdelní zvuk. Cosi horkého a vlhkého zaplálo na její paži. Sáhla za sebe a hmátla na vousatý obličej, který od sebe odmrštila jako hnusnou housenku. V nejbližším okamžiku skočilo jí něco na krk. Do jejího masa chtěly se zakousnouti zuby a v zápasu a supění ucítla mrak kořalky, ucítla žhoucí tváře, uviděla planoucí oči a prožila šílenou sílu bláznovu. Nevěděla, jak dlouho zápas trval, snad jen okamžik, snad několik minut. Byl to okamžik nádherného štěstí a duševního osvobození, když zde ležela svobodna, obklopena naprostým tichem. Člověk supící a křičící téměř ženským hlasem byl vyhozen silnou paží. Dveře zapadly. Bylo slyšeti, jak ještě venku zuří a křičí, Feldbeck ustarán sklonil se nad ní. Byla tak unavena. Chtěl jen věděti, zda se jí nic nestalo. Hovořil úplně tiše. Osušil jí pot na obličejí a na krku. Pravil jen, že by nikdy nedovolil, aby žila pohromadě s takovým člověkem v jednom domě. Nikdy! Snad vůbec neslyšela co hovořil. Cítla jen pečlivou a jemnou ruku, která ji hladila a hleděla ji upokojiti, a slyšela milý a tichý tón hlasu. Byla mu tak vděčna. Co by se bylo stalo bez něho? Byla snad i poněkud omámena, když jí nyní uvolňoval šaty s unavených údů. Byla to téměř vzpomínka ze zapadlých dnů dětství. Jak dlouho již nepocítla takovou laskavou péči. Ale potom, když jí vzal do náruče a líbal ji... Nemohla pochopiti, že ho nezabila.

— Lidunko, — pravil František, ale stále, když se k ní chtěl přiblížit, před ním prchala. Nyní nesměl povolit. Měl na jazyku sto věcí, které jí chtěl vyprávět, ale neřekl nic. Tiskl ji jen k sobě, musila cítit: nic se nestalo, vůbec nic. Odejdou odtud, odejdou daleko do světa, odejdou do jiného života a vše ošklivé zmizí.

— Lidunko, odejdeme zítra, hned časně ráno, — pravil. — Teta přijede k dětem — slyšíš? Připrav se na cestu. Buď připravena! — Když vyšel do ledové noci, divil se, že nebylo ještě později. Po silnici šli ještě lidé a hovořili. Martin stál na dvoře a s přehnanou pílí štípal dříví. Bylo to jediné, co dovedl. Činil tak vždy, když něco provedl a chtěl to napravit. Nebyla to pro něho malá oběť. Nepracoval rád. Práce připravovala jeho slabému tělu pravá muka.

Když se František blížil, mával mocně sekýrou. Zmocnil se ho strašný strach z bratra. Mráz učinil ho střízlivým.

— Martine, zítra se vrátíš do ústavu, — pravil František krátce, míšeje ho. Musil se téměř do přísného tónu nutit. Odcházel do svého pokoje.

Martin ustal ve štípání. Třímal sekýru v rukou. Zpátky do ústavu? pomyslil si. Bylo to to nejhorší, co ho mohlo stihnouti.

František seděl na loži a zapomněl, že se chtěl svléci. Uplynula nějaká chvíle. Kdosi zaklepal na okno. — Pane Františku, máte přijít do panského domu. Sním? Jest to možné? Jest to něco nemyslitelného! To se Feldbeck odvažuje? Ve Františkových vzpomínkách vynořil se Lapákův stín. Jak často mu stařec toto oznamoval. Tentokráte to byla dívka, obsluhující v panském domě.

František nešel. Pohleděl na knihy na polici. Vždy mu vyvolaly v duchu obraz churavé matky, jejíž byl vždy útěchou a nadějí. — Františku, ať se člověku stane cokoliv, nemá práva a příčiny, aby sám dopustil se zla a surovostí. — V jizbě zněl její hlas. Matko, opravdu žádné příčiny, skutečně žádné? To nechtěl František dnes připustit. Vstal. Chtěl přece odejít do panského domu.

Před domem potkal pana Feldbecka. Byli by se téměř srazili na rohu, právě pod oknem.

— Co pak se děje? — tázal se Feldbeck přísně. — Nevolal jsem vás? —

František mlčel.

— Zapomněl jsem vám prve říci, že od zítřka budu bydlet v městě. — Banka, která převzala jeho továrnu do své správy, nehodlala ho angažovati jako ředitele. Tato poslední naděje ztroskotala. Stále ještě zamlčoval pravdu své paní. Očekávalo ji ještě toto poslední ponížení.

— Nyní budu si řídití vůz sám, — pravil tiše. Feldbeck stál zde s rukama v kapsách a čekal. Nic se nestalo. Je ten člověk němý? Feldbeck pokoušel se proniknouti očima tmou a čísti v obličejích svého protějšku.

— To jest vše, co mně chcete říci? — tázal se František.

— Nevaroval jsem vás marně, abyste blázna nenechal volně se pohybovati? — pravil Feldbeck, — víte, příteli, když se člověk ničeho nebojí a neleká se obtíží, jest to také hřích. —

— Jinak mně nemáte co říci? — Františkův hlas zněl nyní příšerně tiše. Přistoupil o krok blíže. Feldbeck jen ucouvl. — Nemluvme o mém bratrovi. —

— O čem tedy? —

— Padouchu! — vykřikl František a vrhl se kupředu. Náhle se mu zablesklo před očima. Temný úder — Feldbeck se zhroutil do sněhu.

František ztrnul. Proměnil se vztek v jeho ruce v neviditelnou zbraň?

Podél zdi prchal známý pronikavý křik.

František sklonil se nad tmavou hmotou. Slyšel tichý chrapot. Vytrhl z kapsy elektrickou lampičku. Spatřil Martinovu sekýru. Feldbeckova hlava byla roztráštěna. Již daleko za domem zněl skřípavý smích.

Oskar Baum
Soud lásky
Osudná láska

Edice Krásná literatura

Vydala Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje
Smetanovy sady 2, 301 00 Plzeň

V SVK PK 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 3. 6. 2024

ISBN 978-80-86944-91-3 (pdf)